

Universiti Teknologi MARA

TRANSKRIP TEMUBUAL BERSAMA

PUAN FATIMAH ABU BAKAR,

PELAKON, WARTAWAN DAN JURULATIH LAKONAN

MENGENAI PENGALAMAN BELIAU DALAM INDUSTRI SENI

SULIKA LAMBAN CHRISTOPHER LEECHEN

(2020987645)

PUTERI IZZATY BINTI ZOLKEPELI

(2020978463)

FITRI BALQIS AKMA BINTI MOHD ASRI

(2020950799)

SEMESTER MAC 2022 - OKTOBER 2022

Universiti Teknologi MARA

TRANSKRIP TEMUBUAL BERSAMA

PUAN FATIMAH ABU BAKAR,

PELAKON, WARTAWAN DAN JURULATIH LAKONAN

MENGENAI PENGALAMAN BELIAU DALAM INDUSTRI SENI

SULIKA LAMBAN CHRISTOPHER LEECHEN

(2020987645)

PUTERI IZZATY BINTI ZOLKEPELI

(2020978463)

FITRI BALQIS AKMA BINTI MOHD ASRI

(2020950799)

FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT

SEMESTER MAC 2022 - OKTOBER 2022

ISI KANDUNGAN

BUTIRAN	MUKA SURAT
ABSTRAK	4
PENGHARGAAN	6
SENARAI SINGKATAN DAN ABBREVIASI	8
RUJUKAN KATA	9
1.0 BIODATA PENEMUBUAL	
1.1 Biodata Penemubual Pertama	12
1.2 Biodata Penemubual Kedua	13
1.3 Biodata Penemubual Ketiga	14
2.0 BIODATA TOKOH	16
3.0 PENGENALAN	17
4.0 KAJIAN LITERATUR	18
5.0 TRANSKRIP TEMUBUAL BERSAMA TOKOH	
5.1 Transkrip Temubual Bahagian 1	21
5.2 Transkrip Temubual Bahagian 2	70
6.0 RALAT	88
7.0 RINGKASAN TEMUBUAL TOKOH	89
8.0 LOG TEMUBUAL	90
9.0 KESIMPULAN	92
10.0 GLOSARI	93
11.0 INDEKS	95

12.0 RUJUKAN	99
13.0 LAMPIRAN	
13.1 Biografi Tokoh	100
13.2 Surat Perjanjian	101
13.3 Gambar	102
13.4 Proposal	106
14.0 SENARAI SOALAN	117
15.0 DIARI PENYELIDIKAN	125

ABSTRAK

Sejarah lisan merupakan pengumpulan dan kajian maklumat sejarah tentang individu, keluarga, peristiwa penting, atau kehidupan seharian menggunakan pita audio, pita video, atau transkripsi temubual yang dirancang. Manakala transkripsi ialah proses selepas sejarah lisan berlaku. Tujuan transkripsi adalah mendokumenkan semula segala hujah-hujah yang telah disampaikan oleh tokoh semasa sesi temubual. Dalam transkripsi ini, kami telah menggunakan verbatim transkripsi iaitu merujuk kepada pengeluaran semula perkataan demi perkataan data lisan, di mana perkataan bertulis adalah replikasi tepat perkataan yang dirakam audio (Poland, 1995). Sejarah lisan ini mempunyai beberapa objektif iaitu mengenalpasti maklumat asli dan sah yang diperoleh daripada tokoh pilihan melalui temu bual yang akan dijalankan. Objektif yang kedua adalah mendokumenkan sejarah secara lisan dan mengarkibkan maklumat mengenai pengalaman, biografi serta maklumat tambahan tentang tokoh sepanjang berkecimpung dalam industri seni. Kaedah temubual telah digunakan dalam sejarah lisan ini dan telah dijalankan pada 24 Jun 2022 bertempat di Petaling Jaya, Selangor, Malaysia. Kajian ini juga menceritakan latar belakang serta pengalaman beliau ketika di awal karier lakonan beliau. Kajian ini juga merungkai pendapat tokoh, Fatimah Abu Bakar, tentang isu-isu wanita terutamanya dalam industri lakonan.

Kata Kunci : Fatimah Abu Bakar, industri seni, sejarah lisan.

ABSTRACT

Oral history is the collection and study of historical information about individuals, families, important events, or daily life using audio tapes, video tapes, or transcriptions of interviews. Transcription is the process after the oral history. The purpose of transcription is to re-document all the arguments that have been presented by interviewee during the interview session. In this transcription, we have used verbatim transcription, which refers to the word-for-word reproduction of oral data, where the written word is an exact replication of the audio-recorded words (Poland, 1995). This oral history has several objectives, namely identifying the original and authentic information obtained from selected interviewee through interviews that will be conducted. The second objective is to document oral history and archive information

about experiences, biographies and additional information about the interviewee throughout their involvement in the art industry. The interview method was used in this oral history and was conducted on 24 June 2022 in Petaling Jaya, Selangor, Malaysia. This study also tells about the interviewee background and experiences at the beginning of her acting career. This study also dissects the opinion of the figure, Fatimah Abu Bakar, about women's issues, especially in the acting industry.

Keywords: Fatimah Abu Bakar, art industry, oral history.

PENGHARGAAN

Titipan penghargaan terhadap Allah SWT, Tuhan sekalian alam atas segala nikmat dan rahmat yang dicurahkan kepada hambaNya. Kami berserah kepadanya atas segala takdir mengikut kehendakNya kepada isi alam serta keseluruhannya.

Kami juga ingin mengucapkan ribuan terima kasih kepada tokoh kami iaitu Puan Fatimah Abu Bakar atas kerjasama yang telah diberikan beliau sepanjang kami menyempurnakan tugas ini. Puan Fatimah Abu Bakar merupakan seorang pelakon, wartawan dan juga jurulatih pelakon yang terkemuka di Malaysia yang amat dikagumi oleh barisan-barisan pelakon serta masyarakat di atas kebolehan beliau. Filem pertama beliau dikenali sebagai Maria yang diarahkan oleh Shuhaimi Baba. Selain itu, beliau telah membintangi beberapa filem dan drama televisyen serta telah menjadi tenaga pengajar di Akademi Fantasia 2015. Semoga perjalanan beliau dalam industri seni semakin maju dan dimurahkan rezeki.

Seterusnya, kami ingin menyampaikan kesyukuran dan terima kasih kepada pensyarah kami, Encik Jafalizan Bin Md. Jali atas kesabaran beliau membimbing kami dalam menyiapkan tugas ini. Beliau juga sering mengingatkan kami ketika kami alpa dan menegur kesilapan kami dengan berhemah. Kami berdoa semoga jasa baiknya diganjar dan dikurniakan oleh Allah SAW dengan rezeki yang melimpah-ruah.

Di samping itu, kami ingin mengucapkan terima kasih kepada ibu bapa kami yang tidak pernah berhenti mendoakan kejayaan kami sepanjang pengajian kami di Universiti Teknologi MARA. Sokongan mereka dari segi kewangan dan mental telah membantu kami untuk tabah dalam menyelesaikan tugas kami dengan sempurna. Berkat doa dan restu mereka, kukuhnya kami berdiri di sini untuk menimba ilmu demi bekalan masa hadapan.

Tidak dilupakan pula terima kasih kepada rakan seperjuangan kami di Universiti Teknologi MARA. Sokongan dan bantuan rakan-rakan telah membantu kami lebih memahami tugas dan menyiapkannya dengan teliti. Segala kata semangat yang telah diberikan amat kami hargai.

Akhir sekali, terima kasih kepada pihak yang telah membantu kami dalam tugas ini sama ada secara langsung atau tidak langsung. Bantuan dan sokongan anda semua amat kami hargai.

SENARAI SINGKATAN DAN ABBREVIASI

SINGKATAN KATA	MAKSUD
SLC	Sulika Lamban Christopher
FAB	Fitri Akma Balqis
PIZ	Puteri Izzaty Zolkepli
FBA	Fatimah Abu Bakar
UiTM	Universiti Teknologi Mara
MAS	Malaysia Airlines
RTM	Radio Televisyen Malaysia
TVC	Television Commercial
ASWARA	Akademi Seni Budaya dan Warisan Kebangsaan
Diorang	mereka
Tak	tidak
Je	sahaja
Nak	hendak
Ni	ini
Dah	sudah
Bila	apabila
Tu	itu
Tapi	tetapi

Dulu	dahulu
Kecik	kecil
Bila	apabila
Buat	membuat

RUJUKAN KATA

PERKATAAN	MAKSUD
Action	Sebagai isyarat untuk memulakan sesuatu adegan lakonan
Character	Watak
Chemistry	Memiliki hubungan yang baik atau rapat dengan seseorang individu
Director	Pengarah
Feminism	Menjaga hak wanita
Film	Filem
Filming	Penggambaran
Flashback	Mengimbau kembali
On set	Di tempat penggambaran
Producer	Penerbit
Rehearsal	Latihan lakonan
Shooting	Merakam filem atau drama
Station	Stesen televisyen atau stesen penyiaran

Scene	Adegan dalam filem atau drama
Series	Koleksi filem
Women empowerment	Sebuah prinsip tentang pemerksaan wanita

1.0 BIODATA PENEMUBUAL

1.1 BIODATA PENEMUBUAL PERTAMA

Nama	SULIKA LAMBAN CHRISTOPHER LEECHEN
Alamat	Kapit, Sarawak.
Emel	annsue37@gmail.com
Program	Bachelor of Information Science (Hons) Records Management (IM246)

1.2 BIODATA PENEMUBUAL KEDUA

Nama	PUTERI IZZATY BINTI ZOLKEPELI
Alamat	Petaling Jaya, Selangor
Emel	puterizzaty2@gmail.com
Program	Bachelor of Information Science (Hons) Records Management (IM246)

1.3 BIODATA PENEMUBUAL KETIGA

Nama	FITRI BALQIS AKMA BINTI MOHD ASRI
Alamat	Sungai Buloh, Selangor.
Emel	fitribalqisakma@gmail.com
Program	Bachelor of Information Science (Hons) Records Management (IM246)

2.0 BIODATA TOKOH

Nama	Fatimah Bee Binti Abdul Bakar
Tarikh Lahir	20 Oktober 1955
Tempat Lahir	Pulau Tikus, Pulau Pinang, Malaysia
Alamat	Mutiara Damansara, Petaling Jaya, Selangor.
Profesion	Pelakon, pengarah, mentor
Bidang	Perfileman

3.0 PENGENALAN

Berdasarkan Kamus Dewan Edisi Ketiga, (1997) seni membawa maksud karya termasuk sajak, lukisan, muzik dan lain-lain yang dicipta dengan bakat atau kecekapan, dan hasil daripada sesuatu ciptaan. Menurut Drs. Sidi Gazalda pula, seni ditafsirkan sebagai penciptaan bentuk-bentuk yang mengandungi nilai-nilai estetika bersepadu dengan nilai estetika Islam. Seterusnya, kesenian Islam turut menyatakan seni merupakan suatu unsur keindahan yang mampu menjadikan manusia terpesona apabila melihat ataupun mendengarnya.

Sejarah lisan ialah kaedah menjalankan penyelidikan sejarah melalui temubual yang direkodkan antara penemubual dan tokoh. Temu bual ini akan merekodkan pengalaman peribadi tentang peristiwa penting dari segi sejarah sepanjang profession tokoh yang telah dipilih. Tujuan pendokumentasian lisan ini juga adalah untuk menambah maklumat atau sejarah kepada pengetahuan sedia ada. Pendokumentasi lisan juga merekodkan ulasan peribadi serta mencerminkan pendapat peribadi seseorang tokoh kerana temu bual ini merupakan salah satu sumber utama untuk mendapatkan maklumat dan pandangan seseorang tokoh. Selain itu, pendokumentasian lisan boleh digunakan bersama-sama dengan sumber primer lain serta sumber sekunder untuk mendapatkan pemahaman dan pandangan tentang sejarah (Sejarah Lisan, 2022).

Hasil perolehan daripada temu bual ini boleh digunakan untuk penulisan akademik dan lain-lain. Pendokumentasian lisan ini penting bagi memelihara sejarah sedia ada. Rekod-rekod yang diperolehi ini amatlah penting untuk dipelihara kerana ia akan digunakan oleh generasi akan datang. Donald A. Ritchie pernah menyatakan bahawa ringkasnya, sejarah lisan mengumpul kenangan lisan dan ulasan peribadi tentang kepentingan sejarah melalui temu bual yang dirakam (ETHW, 2022).

4.0 KAJIAN LITERATUR

Persatuan Artis Veteran Malaysia merupakan sebuah persatuan ditubuhkan untuk menjaga kebajikan seniman veteran Malaysia. Persatuan ini terletak di Taman Sri Cheras Jaya, Selangor. Pada beberapa tahun yang lepas, timbul isu-isu mengenai kadar bayaran terhadap seniman veteran terlalu rendah. Oleh hal yang demikian, Persatuan Artis Veteran Malaysia bertindak untuk mewujudkan kadar bayaran standard kepada seniman veteran. Rashid Sibir berkata dalam sebuah laporan BH Online, "pelakon tidak boleh meminta lebih daripada kadar standard yang ditetapkan. Contohnya, untuk telefilem, bagi watak utama kadar yang ditetapkan adalah kira-kira RM10,000." (Serimah Mohd Sallehuddin, 2021). Persatuan ini juga memperjuangkan seniman veteran untuk kembali menjadi teraju utama dalam filem serta drama di Malaysia.

Di samping Persatuan Artis Veteran Malaysia, Persatuan Seniman Malaysia juga menjadi tumpuan dalam menjaga kebajikan seniman di Malaysia terutamanya bagi penggiat seni yang tergolong dalam kategori veteran. Menurut Menteri Penerangan Datuk Seri Abdul Kadir Sheikh Fadzil, "RTM akan memberi keutamaan kepada penyanyi dan pelakon yang menjadi ahli Persatuan Seniman Malaysia untuk penerbitan program-programnya" (Utusan Malaysia, 2005). Keratan akhbar Utusan Malaysia tersebut dapat dilihat bahawa para seniman di Malaysia yang menjadi ahli Persatuan Seniman Malaysia berpeluang untuk menikmati pelbagai kelebihan sama ada kepada penyanyi, pelakon mahupun seniman-seniman yang menceburi pelbagai bidang dalam industri hiburan. Tambah Datuk Seri Abdul Kadir Sheikh Fadzil, Menteri Penerangan beliau menyeru semua golongan seniman untuk menjadi ahli seniman berdasarkan ucapan beliau pada sidang akhbar, beliau menyatakan "saya merayu kepada semua golongan seniman sama ada penyanyi, pelakon, penulis skrip atau sesiapa lagi yang berkaitan dengan industri hiburan agar menjadi ahli seniman kerana saya yakin kebajikan mereka akan terjaga dibawah persatuan itu" (Utusan Malaysia, 2005).

Tokoh yang telah dipersetujui bagi penyelidikan ini ialah Puan Fatimah Abu Bakar yang merupakan seorang seniman veteran Malaysia yang memiliki variasi bakat yang bereputasi cemerlang. Beliau adalah anak jati Pulau Pinang yang merupakan negeri lahirnya seniman-seniman yang termasyhur serta berprestij seperti Tan Sri P. Ramlee,

David Arumugam dan sebagainya. Beliau merupakan alumni Universiti Teknologi Mara (UiTM) dan memegang Ijazah Sarjana Muda Komunikasi dan Pengajian Media. Selain kerjaya dalam bidang industri seni dan kreatif, beliau juga pernah menceburi bidang kewartawanan dan penulisan. Beliau mulai aktif dalam industri seni dari tahun 1984 sehingga kini. Di samping itu, beliau mempunyai minat yang mendalam dalam bidang teater dan minat ini telah menjadikan beliau aktif dalam pementasan di Kelab Teater Kuala Lumpur. Disinilah bermulanya perasaan minat untuk menceburi bidang lakonan terutamanya dengan sokongan yang diberikan oleh “role model” beliau iaitu Datin Paduka Suhaimi dan Allahyarham Mustaffa Noor.

Seterusnya, seperti yang diketahui umum terdapat pelbagai maklumat yang mudah diperolehi di rangkaian internet. Pada masa kini, kebanyakan individu mencari maklumat dari sumber internet. Namun, kesahihan maklumat yang diperolehi melalui sumber internet ini tidak dijamin dan tidak dapat dipastikan kesahihan maklumat tersebut. Sebagai pengguna Internet, kita seharusnya bijak menilai kesahihan maklumat yang dicari. Menurut Berita Harian Online, “Masyarakat sebagai sasaran media sosial seharusnya memiliki daya dan kemampuan menganalisis supaya dapat menilai sejauh mana benarnya sesuatu berita atau sejauh mana sah atau batilnya apa yang disogokkan kepada mereka.” (Shafeza Abdul Wahab, 2017). Hal ini boleh dikaitkan dengan pencarian maklumat tentang seseorang individu seperti mencari maklumat tentang seniman veteran di Malaysia bagi mengetahui latar belakang seniman veteran tersebut. Tidak dapat dinafikan bahawa, berkemungkinan maklumat-maklumat yang terdapat di sumber internet ini tidak beberapa tepat di samping maklumat yang dinyatakan juga mungkin tidak lengkap

5.0 TRANSKRIP TEMUBUAL TOKOH

5.1 TRANSKRIP TEMUBUAL BAHAGIAN 1

FBA : Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera, berikut adalah temubual sejarah lisan mengenai latar belakang dan pengalaman hidup dalam bidang, industri seni. Bersama-sama kami ialah Puan Fatimah Abu Bakar yang merupakan seorang pelakon dan jurulatih pelakon dalam industri seni di Malaysia. Rakaman ini dijalankan pada tarikh 24 Jun 2022 bersamaan dengan hari jumaat pada pukul 11 pagi bertempat di Apartment 9 Bukit Utama. Temubual ini dikendalikan oleh Fitri Balqis Akma binti Mohd Asri, Puteri Izzaty binti Zolkepli dan Sulika Lamban Christopher Leechen. Kita mulakan dengan soalan, sesi soalan.

FAB : Siapa *first*(dahulu) ? (bunyi hon kereta)

SLC : Kita mulakan dengan soalan pertama, boleh jelaskan latar belakang Puan?

FAB : Okay latar belakang saya, saya-- dari Pulau Pinang, belajar, nak [hendak] dari *kindergarten*[sekolah tadika] ke ni? Hahaha(ketawa), *kindergarten* semua kat Pulau Pinang[Malaysia] *and then* sekolah[dan seterusnya sekolah] Tunku Puan Habsah[Pulau Pinang, Malaysia] *and then*[dan seterusnya] St George's Girls School [Pulau Pinang, Malaysia] lepas itu ITM [Institut Teknologi Mara]. Shah Alam [Malaysia]. Saya *major in* Mass Communication[jurusan dalam Komunikasi Massa] *journalism*[kewartawanan]. Tapi masa--, walaupun saya jugak--[juga] berkecimpung dalam bidang seni sebab *lecturer*[pensyarah] saya masa dulu [dahulu] macam-- Maznah Nordin. Diorang[mereka] memang-- minat pada teater ya, dengan lakonan tu semua *and then* kita ada satu *module*[modul] *which was public speaking*[iaitu merupakan pengucapan awam] *so* dalam *public speaking* kita harus *to take up acting*[belajar lakonan] tu semua lah *we were encourage to do that*[kami digalakkan untuk melakukan itu] *so*[jadi] dari situ *although*[walaupun] saya *my-- my degree was in journalism*[ijazah saya adalah dalam kewartawanan] tapi *because of*[disebabkan oleh] saya punya-- *I was*

introduce[saya telah diperkenalkan] *to teater*[kepada teater] tu semua, *through*[melalui] Maznah Nordin saya berkenalan dengan Shuhaimi Baba so[jadi] masa tu[itu] *so that's how I started to be involve*[jadi itulah bagaimana saya bermula untuk terlibat] dalam teater dengan dari situ- *film*[filem] dengan *television*[televisyen]. Itulah latar belakang saya- Sebagai, walaupun saya sebagai- wartawan untuk dua puluh enam[26] tahun dengan *News Straits Times*, *during that time*[pada masa itu] saya- *I was also very active so in dance teater*[saya juga sangat aktif dalam teater tarian], lakonan- *theatre workshops*[bengkel teater]. *So that is*[Jadi itulah]. Sampai sekarang saya masih walaupun dah [sudah] lama *more than*[lebih dari]. *More than twenty years*[Lebih dari dua puluh tahun] ke apa saya dah berhenti sebagai-- wartawan saya *now full time*[sekarang sepenuh masa] sebagai pelakon dengan *acting coach*[jurulatih lakonan].

SLC : Kalau Puan tidak keberatan boleh Puan sebutkan nama penuh puan dan juga kalau ada wujud nama samaran Puan?

FAB : Oh, nama samaran. Hahaha(ketawa). Okay dalam IC [kad pengenalan] saya Fatimah Bee Binti Abdul Bakar tapi *my stage name*[nama] *is* Fatimah Abu Bakar. Senang je *just short and sweet*[singkat dan manis]

PIZ : Macam mana pula dengan latar belakang pendidikan puan tadi dalam sekolah rendah?

FAB : sekolah rendah, ya. Tu [itu] la saya kata dari kecil saya sudah. Macam mana? saya pun tidak tahu *but*[tetapi] *I always been active*[saya sentiasa aktif], dalam macam *school concert*[konsert sekolah]. Mesti ada, walaupun dalam kat[dekat], *kindergarten*[tadika], *kindergarten* pun bila ada macam konsert-konsert saya akan minta untuk *to take part*[mengambil bahagian]. *Okay*[Okey]. *So, even*[Jadi, walaupun] ya dari sekolah pun *all the school concert like*[semua konsert sekolah seperti](batuk). *I don't know there was*

either[Saya tidak tahu sama ada] masa tu *I*[saya] tak-- *not involved in the-- into school drama*[tidak terlibat dalam pementasan drama sekolah]. Takde[tiada], *I think*[saya rasa] masatu [masa itu], takde[tiada] *I'm not sure okay*[saya tidak pasti okey]. *But every year*[tetapi setiap tahun], kalau ada konsert mesti saya akan terlibat.

PIZ : Jadi dari sekolah rendah dah ada minat dalam bidang-- (FAB mencelah)

FAB : dari tadika.

PIZ : Dari tadika?

FAB : Hahaha(ketawa). *Actually*[sebenarnya] sebelum tadika, kat[dekat] rumah pun, *if you talk to my mother she would say that my-- daughter*[kalau awak bertanya kepada ibu saya dia akan mengatakan anak saya] ni[ini] dia ada *how to say* [bagaimana untuk mengatakannya] saya ada banyak sebab *I was--*[saya sebelum ini] okey *my*[saya punya] adik saya anak sulung. *The eldest, after that*[yang paling sulung, selepas itu]. *After*[selepas] dua, dua ke tiga tahun adik lelaki, and *then another*[dan seterusnya seorang lagi] adik lelaki. *So*[jadi] jarak saya dengan *the second*[yang kedua], *the first brother*[abang yang pertama] okey la tiga tahun, jarak dengan *the younger*[yang lebih muda], *the younger brother*[adik lelaki] tu[itu] jauh, *so* saya rasa walaupun dalam, *when I was growing up*[semasa saya membesar] masa umur tiga, empat, lima tahun[3, 4, 5 tahun], saya rasa macam sunyi tau, takde[tiada] geng okey. *So* saya ada geng *imaginary friends*[rakan khayalan], ya! *So my mother will always say*[Jadi ibu saya akan sentiasa berkata] dari kecil memang dia dah macam dalam dunia khayalan dia, *you know or not*[kamu faham tidak]? *So* kalau kamu tengok saya masa kecik[kecil] mungkin orang akan kata budak ni tak[tidak] betul kan. Hahaha. *You know, actually all of my daughter are all like that*[kamu tahu, sebenarnya semua anak perempuan saya begitu] Semua dah[sudah] jadi macam tu[itu], diorang[mereka] ada, diorang[mereka] dah[sudah] ada imaginasi diorang[mereka] ada kawan-kawan lain. *So yes*[jadi ya], *I was already acting even before*[saya sudah berlakon sebelum] tadika *u know according to my*

mother[menurut ibu saya] lah. *U know*[kamu tahu], ya! *So*[jadi], yela[semestinya] saya suka, *I don't know why*[saya tidak tahu mengapa], sebab aaa sebab dari kecil.

SLC : Memang puan minat dari kecil la?

FAB : Minat dari kecik[kecil]. *So* bila saya ada macam-- bila saya baca buku-buku *especially*[terutamanya] macam *fairytale*[kisah dongeng] ke *whatever*[apa-apa sahaja lah], saya dalam *my imagination*[imajinasi saya], sayalah *heroin* dia. Saya. *So* kalau saya baca- cerita *princess princess*[Puteri-puteri] tu, saya lah *princess* tu. Kalau hero tu lelaki, sayalah hero itu, pelik eh? Hahaha(ketawa)

PIZ : Parents [Ibu bapa] Puan dah dapat detect [kesan] puan dapat ada bakat-bakat ni?

FAB : *I don't know whether*[saya tidak tahu sama ada] bakat, *but they already knew that I was*[tetapi mereka sudah tahu saya] pelik. Hahaha (ketawa).
Ye[Ya].

PIZ : Jadi mereka sangat sokong lah?

FAB : Ya.

PIZ : Memberi sokongan?

FAB : Diorang[mereka] *play-- go ahead*[teruskan sahaja] lah. Diorang macam layan je[sahaja]. Sama jela[sahaja lah] *when I was raising my children*[semasa saya membesarkan anak saya]. Diorang-- macam "Mama- mama- mama--" diorang ni[ini] kata- aaa sekian sekian- nak[hendak] masuk rumah boleh tak[tidak]? Siapa nama dia, dia kasilah[beri lah] nama apa, silalah. Begitu. Saya

layan je[sahaja]. Aaa bila saya nak duduk, dia kata “mama tak[tidak] boleh duduk kat[dekat] situ, dia ada *my friends is sitting there*[kawan-kawan saya duduk di situ]”, oh ye ke[ya kah] okey *sorry*(maaf). *You know or not*[kamu faham tidak]. *So*[jadi] layan. *Because I was feels that because*[kerana saya juga pernah merasakan seperti itu] *my parents*[ibu bapa saya] layan *I* [saya], *and I okay*[dan saya okey]. *So*[jadi] tak[tidak] salah la nak untuk- untuk *encourage your child*[menggalakkan anak kamu] punya *imagination*[imajinasi].

SLC : Kalau puan tidak keberatan, boleh puan bagitahu siapa nama ibu bapa puan ?

FAB : Okey- nama arwah bapa saya- Haji Abu Bakar Mohd Noor, nama mak saya Rohani Tan Mooi Gee Abdullah ataupun Rohani Abdullah Tan Mooi Gee.

SLC : So[Jadi] puan memang *mix blood*[darah campuran] la?

FAB : Yup, ya. *Very very*[sangat-sangat].

SLC : Chinese and- (cina dan).

FAB : *Chinese*[orang cina], *my father*[ayah saya] *I think*[saya rasa] keturunan dia datang dari-, *wait*[sebentar]. *I'm not sure*(saya tidak pasti) *but*(tetapi) *Bangladesh but from*[dari] India. *Yeah so very mixed*[sangat bercampur].

SLC : So[Jadi] puan dulu dilahirkan di mana ?

FAB : Di Pulau Pinang. Saya dilahirkan di Pulau Pinang, well--[baiklah] dia di-- jalan kalau tak salah Jones Road [Pulau Pinang, Malaysia] tapi rumah lama yang saya dilahirkan dah takde[tiada], diorang robohkan sekarang ada sederet rumah teres. Dulu-dulu tu memang- *so* saya ni lahir kat rumah dengan bidan *not in hospital*[bukan di hospital]. Ya- *and* kan dulu-dulu kan- dulu-dulu diorang

macam [berdecit] diorang tak percaya dengan hospital so kita kat rumah better[lebih baik]. So yes. (FAB batuk) walaupun– my parents[ibubapa] were both- my mother was a nurse[jururawat] but my father was[tetapi ayah saya] (berdecit) medical assistant[pembantu perubatan]. Still[tetap] dia punya stepmother[ibu tiri] kata tak boleh, ‘saya tak bagilah kalau boleh lebih elok ni bersalin dekat rumah’. So my mother- kat[di] rumah.

PIZ : Jadi kalau untuk pasangan puan? Boleh ceritakan sedikit tentang pasangan puan?

FAB : Tak payah[Tidak perlu] (bergurau) hahaha (ketawa) okey nama dia Syed Zainal Rashid dia-- kejam ya you can edit this[boleh sunting ini] okay nama husband[suami] saya Syed Zainal Rashid dia he is a businessman[dia seorang ahli perniagaan] umm okey nevermind, again[tidak mengapa, sekali lagi] ya okey nama suami saya Syed Zainal Rashid he is a businessman[dia seorang ahli perniagaan] (bunyi motor) he’s going to be around for quite sometimes[penunggang motosikal itu akan berada di sekitar ini untuk seketika], okey nevermind again[tidak mengapa sekali lagi], take four[bahagian empat] (bunyi motor) sama masa drama pun sama elok je[sahaja] say action[isyarat untuk memulakan lakonan], bunyi anjing la bunyi aiskrim (sambil membuat bunyi loceng penjual aiskrim) aaaa dear (sayang sekali) aeroplane[kapal terbang] suddenly you know--[kamu tahu tiba-tiba] okey nama suami saya Syed Zainal Rashid dia he got his own business, he is a businessman[dia mempunyai perniagaan tersendiri, dia seorang ahli perniagaan] dia punya hobi aaa adalah watching movies and photographs[menonton filem dan fotografi], still photographs[fotografi pegun]. So itu dah[sudah] sudah ada kita punya common interest [minat yang serupa] yeah so saya jumpa dia pun it was[ia seperti] i think[saya berasa] macam mana dengan orang yang same wavelength[pemikiran yang sama], kita pergi sama-sama tengok konsert, sama-sama tengok aaa you know watched movies in-- a group of friends[menonton filem dengan kawan-kawan dalam kumpulan] yeah[ya]. So[Jadi], memang itu dah[sudah] jadi minat dia so[jadi] senang you know[kamu tahu] ehh tu first (pertama sekali) we have common interest[kami mempunyai minat yang sama] kan so[jadi] senang to--[untuk] (FBA Mencilah)

FBA : blend [bergaul]

FAB : *to* bermesra *to- like even hobbies*[malah untuk hobi] pon macam senang *so easy*[jadi mudah] *to- - - - what movie going to watch*[filem apa yang ingin ditonton], *and then we will discuss*[dan seterusnya kami akan berbincang] la *and so- movies* dia suka- semua kita- *foreign movies, european movies, movies from India, Indonesia- all the world*[filem luar negara, filem eropah, filem dari India, Indonesia, seluruh dunia), *the Malaysian locals*[rakyat tempatan Malaysia]- semua apa-apa ada kita tengok je la *only lately*[cuma kebelakangan ini] rasa macam *with age and also*[dengan umur dan juga]- macam *I don't know*[saya tidak tahu] la rasa macam *suddenly*[tiba-tiba] macam sibuk pulak *so don't have much time*[jadi tiada banyak masa] *to* tengok- *to watch movies* tapi kalau boleh itulah- *thank you*[terima kasih] 'Netflix' hahaha (ketawa) *and 'Fmovies' and 'Viu'*.

SLC : Puan, sekarang kita menyentuh pasal adik beradik puan, kalau puan tidak keberatan bilangan adik beradik puan ada berapa?

FAB : Okey, macam saya *mention*[menyentuh] tadi saya *the eldest*[paling sulung] *only girl*[seorang perempuan], *I*[saya] ada dua adik lelaki Mohammad Noor Abu Bakar, *so cute*[sangat comel], *my father*[ayah saya] *is* Abu Bakar Mohammad Noor, *my brother is*[abang saya ialah] Mohammad Noor bin Abu Bakar *and then the second brother is*[abang yang kedua pula adalah] Mohammad Noorin Bin Abu Bakar *so my the other*[jadi abang saya yang lain] Mohammad Noor, dia dah *retired*[bersara], *he was a pilot with MAS*[Malaysia Airlines] *and then AirAsia*[dia dahulu juruterbang MAS dan AirAsia] sekarang dia dah bersara, *my brother Mohammad Noorin also your punya senior in a UiTM*[senior kamu semua di UiTM]. Dia, *he is with Proton*, dia bekerja dengan Proton *in corporate aspect*.[dalam aspek korporat]

SLC : Adik beradik puan ada terlibat juga dalam industri seni?

FAB : Tak. Itu yang peliknya, diorang pemalu walaupun kalau dalam *own our own*[dalam kalangan kami] diorang memang kelakar la. *They are fine*[mereka baik-baik sahaja] *my- especially the second one*[terutama sekali adik yang kedua]. Mohammad Noorin, dia boleh tahan juga, tapi dia- ya *no. He didn't*[dia tidak] macam *get involved in the art*[terlibat dalam industri seni]. Tapi kalau suruh dia menari *whatever* boleh tahan juga dia kelakar. Boleh tahan kelakar juga dia tu. *So, Hahaha!*(ketawa) *My father arwah* bapa saya dulu masa dia muda masa dia kerja, sama juga macam bila ada function[fungsi] kat hospital itu semua dia akan terlibat. *So*, kalau ada macam ada sketsa-sketsa tu, dia akan terlibat. *So*, maybe dari situ *but apart from that*[selain daripada itu] saya tak tahu mana saya- *because two brothers*[dua orang abang] tak- *even*[walaupun] kadang-kadang saya paksa diorang, diorang macam *you know or not*, macam, buat macam ni la, macam ni la(FAB menunjukkan posisi duduk bersama penemubual) *duduk together*[bersama], diorang macam eh(sinis) *Hahaha*(ketawa), *so weird*[sangat pelik].

SLC : Kalau untuk keluarga puan pula, puan ada berapa orang anak?

FAB : Saya ada empat anak perempuan, dan lima orang, lima[5] cucu. *So the eldest*[paling sulung] Sharifah Aleya. Dia pun *started on*[baru bermula] berlakon, dia masih ya, berlakon. Dia banyak macam *hosting*[mengacara]. Dia *very comfortable*[sangat selesa] *hosting*. Dia sekarang bekerja *as cooperate*[koperat], dia dulu kerja *at* radio Hot FM. Sekarang dia bekerja sebagai *as a cooperate*- apa ni- *how to say it*-[macam mana hendak cakap]. Dia kerja dengan Enfiniti. Enfiniti Vision[Malaysia]. *My second daughter also*[anak kedua saya juga] berkecimpung dalam dunia lakonan dan perfilman, Sharifah Amani. Amani berlakon, dia pengarah juga, dia penulis, dan yang ketiga Sharifah Alessya juga pengarah, pelakon, penulis, *producer*[penerbit], dia produce juga dan yang bongsu Sharifah Aryana *also she act*[berlakon] dia belum *try direct*[mencuba mengarah] kalau tak salah tapi dia *produce*[menerbitkan] juga, ya. *And then my five*[5][selepas itu lima orang]

cucu la. *The first* tu[yang pertama], kembar, girls[perempuan]. In a few days time they will be *thirteen*[13], *oh my God*[dalam beberapa hari mereka akan berumur tiga belas tahun, ya Tuhanku!] *I got teenagers!*[saya ada cucu remaja!] Ya Allah, ya *teenagers*. Aza Amina dengan Asya Amina, kembar. (SLC mencelah)

SLC : *In few days* [dalam beberapa hari]

FAB : Ya! *They will be thirteen*[13] *on the 26th. 2 days more* la! [mereka akan berumur tiga belas tahun pada tanggal 26 hari bulan ini, dua hari lagi la!]

SLC : *Yesterday was my birthday* [Semalam adalah hari lahir saya]

FAB : Oh! *Happy Birthday!*(FAB membuat reaksi terkejut) [selamat hari lahir] Hahaha. Ya *you know, Oh My God! And then I have* Ali Abdullah, Aryan Abdullah *and then the youngest who will be one in July*, dua belas[12] haribulan Julai, dia akan umur setahun, Adiya Ali ya, *so--* (SLC mencelah)

SLC : *Jadi anak-anak puan, puan memang tahu mereka ada bakat daripada kecil untuk jadi pelakon?*

FAB : Okey. Kita tak secara *conscious*[sedar] nampak. *Like I said*[macam saya cakap], *we*[kita] dari kecil macam saya *kita always- we will always be play acting so even when*[kami akan selalu bermain berlakon jadi apabila] diorang kecil saya sebelum tidur, *I will read them story*[saya akan bacakan mereka cerita]. Apa *story story* apa- *bedtime story*[cerita sebelum tidur] la. Okey, sebelum diorang tidur. Kadang-kadang *I baca and as I baca, it's not just*[bukan sekadar] baca kan, *so it's like--*[jadi macam] Kan! *You know, your mother, drama queen*[ibu kamu, ratu drama], *so like berlakon berlakon or whatever*. So kadang-kadang if takde *storybook*[buku cerita] yang- diorang dah baca beberapa kali, *I will make up my own stories*[saya akan reka cerita saya sendiri]. *So in that stories they will be the heroin!*[dalam cerita itu, mereka akan menjadi watak utama] *You know it's like once upon a time, there live this*

wonderful warrior princess name Aleeya[jadi dalam cerita itu merekalah yang menjadi hero! Suatu ketika dahulu, wujud seorang puteri pahlawan bernama Aleeya]. *So, Aleeya pun dia macam--*[berlakon seperti seorang puteri yang gagah] *Ha! Benda-benda macam tu, so they have- And then when I*[apabila saya]pergi, *when I do my*[bila saya buat], *when I*[bila saya] kerja, diorang pun ikut kadang-kadang *on the set. So I think* diorang dah dah macam dah *very comfortable* dengan *that situation, that environment*[mereka sangat selesa dengan situasi dan persekitaran tersebut]. *They are quite comfortable already with the camera you know with people you know*[mereka agak selesa dengan kamera dan orang lain]. Teater pun sama, *whether it's theater or film or television*(sama ada teater atau filem atau televisyen) *so* diorang ya. *They are quite comfortable. So and then when they watch movies, they watch together*[bila tengok filem, mereka tengok bersama-sama] *and then teater tu* kitorang bawa diorang, you know. *So I think* dari kecil dengan secara tak conscious begitu, because we were *interested*[sebab kami berminat] kita bawa diorang. *So it's not like I must doing them for this, I must!*[saya mesti lakukan ini untuk mereka, saya mesti!] Takde. *You know it's like. 'Im gonna watch a movie, come!'*[saya akan menonton filem, mari!] *Gitu gitu*[macam itu sahaja] *je you know or not. So it's like if you don't*[jadi kalau mereka tidak], kalau, kalau kata la diorang tak minat *it's fine with me*[tidak mengapa dengan saya]. *But it's just so happened to all of them*[Tapi sudah takdir mereka]. Ya, minat itu. *Epecially*[terutama] macam Aleesya dengan Aryana diorang belajar kat Sunway University under-- *so they did their Degree* kat Cardiff [United Kingdom]. *So both of them* belajar kat Cardiff *so ya, they did apa ni directing, film studies and directing*[mengarah, kajian filem dan mengarah]. *Also teater management if i'm not mistaken*[dan juga pengurusan teater jikalau saya tidak silap]. *So ya, so, without* macam awak mesti buat, *you know or not, you have to be this, you have to be that*[kamu perlu menjadi itu, kamu perlu menjadi ini], saya tidak. *But it's just so naturally*[ia secara semula jadi] diorang *just naturally gravitated towards the arts*[secara semulajadi tertarik kepada seni].

FBA : Jika tak keberatan puan boleh saya tahu tak umur puan dan tarikh lahir puan ?

FAB : Okay saya itulah-- *that's why when you reach my age- for the longest of time I been telling everybody* umur saya enam puluh lapan[68 tahun]- - [sebab itu bila kamu berumur- untuk masa yang lama saya telah memberitahu semua orang bahawa] *actually i'm sixty six*[66 tahun] *this in october will be sixty seven*[67 tahun] baru dua[2] hari lepas *my husband was said* wah *i'm sixty eight* [68 tahun] *already my husband* la so I said *what you sixty eight because I know he is one year older than me so I kata i'm sixty eight. You sixty six* la you *only will be sixty seven in October*[Oktober]. Oh yeke, Ya Allah *i've been telling everybody*[saya sudah beritahu semua orang] hahaha (ketawa) okay *nevermind* la so *i'm enam puluh enam* tapi tahun ini enam puluh tujuh la yes. Hahaha (ketawa)

FBA : Tarikh lahir tadi puan ?

FAB : Dua puluh[20] hari bulan oktober 1955.

FBA : Okay terima kasih puan.

FAB : *nineteen*[tahun 19] *yeah you all*[kamu semua] punya lahir *twenty*[20] something kan. 19 macam ancient[purba] sangat hahaha (ketawa)

PIZ : Boleh puan berikan nama sekolah rendah dan sekolah menengah puan?

FAB : Okey saya punya, itu lah tapi tadika *I can't remember but I was a*[saya tidak ingat tetapi saya pernah] YMCA punya-- sekolah and then *primary school was*[dan seterusnya sekolah rendah adalah] 'Residency Road Girls' School' Pulau Pinang[sekolah rendah di Penang], and then *secondary school was a*[dan seterusnya sekolah menengah ialah] 'Tunku Puan Habsah', 'Sekolah Menengah Tunku Puan Habsah' and then *I did my form six in residency*[dan seterusnya saya mengambil tingkatan enam di residensi] *no--* [tidak] 'St George Girls School'[Pulau Pinang]. Ya.

SLC : Semasa sekolah menengah ataupun sekolah rendah adakah terdapat guru-guru yang membantu puan untuk mengasah bakat puan dalam bidang lakonan?

FAB : ada tapi tak ingat nama diorang. Sebab diorang yang akan pilih *for the school*[sekolah] sketsa apa-apa. Ehem!(terbatuk) Tapi kan *eww oh my God, such a diva*(bergurau). Malu nak cakap sekarang kan. Hahaha(ketawa). Masa *I was in primary school*[sekolah rendah]. Diorang ada, macam nak buat muzikal la konon- *what was it, 'Goldilock and the Three Bears'*. Kalau tak salah. So memang la dalam *my this diva* kecil ni, takkan la nak jadi *three bears*[tiga ekor beruang] kan. *So in the end*[jadi di penghujung], '*Goldilock*'. Memang kan-. Sekali, cikgu pilih budak lain tau, saya punya menangis. Hahaha(ketawa). *I cried, and cried and cried*[Saya menangis, menangis dan menangis]. *Then* cikgu tu okey-, Fatimah, okey okey, *you Goldilock*. Haa. *So I was Goldilock*[Jadi sayalah 'Goldilock?'].

(Semua tertawa)

FAB : *So everybody wants*[semua orang mahu] Goldilock masa dulu tu, ampunkan saya. Hahaha(ketawa). *I didn't mean to. I was wild. I was six, seven years old. Ya forgive me.* Hahaha(ketawa). saya tidak berniat pun, saya dahulu nakal. Saya berumur enam[6], lapan[8] tahun kan. Ya. maafkan saya. *Basically*[secara general nya], hahaha, kalau la *you know, she you know, she hears about it, ya Allah this is the girl that took away my role*[Perempuan ini yang mengambil watak saya]. *So I was* dari kecil *involved, which is so funny because I remember one of my daughters,* hahaha(ketawa) Amani, dia kat *kindergarten* pun, jadi *who is it huh? fairy godmother, 'Cinderella'*. Ya, dia nak jadi *fairy godmother but somebody else* dapat. Dia dah dapat *the role, but and then* dia demam, *so the* cikgu ingat mungkin dia tak jadi so bagi orang lain. Wah! Dia pergi balik dia minta *the role*. Saya!(Menunjukkan ekspresi anaknya, Amani ketika kejadian tersebut)

SLC : Puan nampak diri puan dekat dia la?

FAB : Ya! Saya macam wah gitu, you know. *I think she wanted to be 'Cinderella'*[Saya rasa dia ingin menjadi 'Cinderella'], tapi dia kata *fairy godmother* lagi *happening*[gempak]. Hahaha. Ya tu la[Iya, itulah]

FBA : Okay untuk latar belakang puan, saya nak tanya lagi, jika tak keberatan boleh saya tahu tak bilakah tarikh perkahwinan puan dengan suami ?

FAB : Tarikh perkahwinan okay *January 8*[8 Januari] *was* akad *and then the 9th*[dan pada sembilan] *sembilan* hari bulan *januari was the reception*[adalah persandingan].

PIZ : Tahun puan?

FAB : Tahun. Ya Allah, tahun bila ya (berfikir), dah[sudah] lupa. *Can i tell you later?*[boleh saya beritahu kemudian?], *cause my daughter Leya will be*[kerana anak perempuan saya Leya akan berumur] *thirty-*[30 tahun] *will be*[akan menjadi] *thirty-nine*[39 tahun]. *So* dah empat puluh[40 tahun] lebih. *I can't remember the year, I'll tell you later*[saya tidak boleh ingat tahun, saya akan beritahu kemudian] *hmm* dah tua hahaha (ketawa). Ya.

PIZ : Jadi untuk pengalaman yang waktu tempat kerja pertama puan, apakah macam pengalaman puan yang menjadi *core memory* yang puan ingat sampai sekarang?

FAB : *In Straits Times*[surat khabar New Straits Times] lah? Oh ya. Aaa, yang saya betul-betul tak[tidak] boleh lupa adalah the *companionship*[peneman]. Ya. Teman-teman yang saya, *until today we are--*[sehingga ke hari ini kami] walaupun kita tak jumpa hari-hari tapi *they still in my memory*[mereka masih dalam ingatan saya]. *They are really-- wonderful people*[mereka merupakan rakan yang sangat baik] yang *some of the--*[ada di antara mereka] ramai juga yang saya masih *in touch with*[berhubung]. *Urm even with some of the boses.*[malah dengan sesetengah majikan saya] Saya bernasib baik, *I can say*

that myself very lucky[boleh dikatakan diri saya sangat bertuah] sebab diorang membenarkan saya masih berlakon. Menari. *So it's like* [jadi ianya seperti] berkerja, kerja-- *and then if there's a-*[dan sekiranya ada] *a production*[ada produksi] saya akan ambil cuti and *so far i was lucky that*[setakat ini saya bertuah kerana] saya diberikan-- *the- you know*[awak tahu] cuti tu. Diorang[mereka] akan tanya “nak ambil cuti *for to do what*”[untuk melakukan perkara apa] I said *for this production, or to travel to urm my dance drama* dekat London and Berlin’[saya menjawab untuk produksi atau untuk pergi ke tarian drama di London dan Berlin] *you know I would take leave*[kamu tahu saya akan mengambil cuti] oh “*you’re going there okay-okay*”[awak akan pergi ke sana baiklah]. Ada sekali tu *one of the editors*[salah seorang dari editor] *yeah i remember*[ya saya ingat]. *So clever*[sangat bijak]. Dia kata “okey boleh *I approve*[saya luluskan] cuti ni tapi bila you[kamu] balik, you[kamu] bagi-- *you file-in the story*[hasilkan artikel surat khabar]”. Pengalaman kat [dekat] sana. *I said ‘okay’*[saya kata ‘okey’], boleh saja. *So, its a win and win, win-win situation*[Jadi ini ialah seperti situasi menang-menang[situasi yang menguntungkan kedua-dua pihak]. Ya. *So-*[jadi]

SLC : Jadi puan meminati la pekerjaan itu?

FAB : *Yes*, saya dulu dari kecil juga selain daripada nak- Okey! Peliknya, saya bila orang tanya masa *as I was growing up what is your ambition, actor* tak pernah saya letak dalam *the list*[dalam senarai] ataupun sebut. Saya dalam list tu selalu *archeologist, journalist*[ahli arkeologi dan wartawan]. Ya, *funny* ya. *Archeologist* dengan kewartawanan. *So, when I became journalist, it was like Alhamdulillah, it was something I want to do. I always wanted. Tapi as I was moving, it was like.* Kat- sekolah pun sambil *I* belajar saya akan *take part in the the sketsa and concert.* *So when I was working, same thing. I will work and then basically when ada opportunity* nak- berlakon or menari saya *I will go there. So it's not like Oh My* susahny, tak. *As like I mentioned I lead a double life*[seperti yang saya katakan, saya mempunyai kehidupan yang berganda] Siang saya bekerja sebagai wartawan, malam saya akan perform as a performers. Ya.

SLC : Jadi bagaimana proses puan memohon pekerjaan wartawan tersebut?

FAB : Haa itula dia. Saya *mentioned* saya tak mohon. Masa saya, after, saya *after*[selepas] *my final year, final semester the student Mass Communication* kat ITM [tahun terakhir saya, semester terakhir sebagai pelajar Komunikasi Massa dekat ITM] kita kena pergi buat *internship* masa, *we called it practical training*. [kami memanggilnya sebagai latihan industri] So, masatu kita punya *practical training* kat surat khabar, News Strait Times after my *internship* semua tu saya balik Pulau Pinang. Saya dari from Penang kan. *And then I got a called from the from UiTM, from*[selepas itu saya mendapat panggilan daripada seorang pensyarah] a *lecturer* kata, Straits tanya *when are you gonna start work?*[bila kamu akan mula bekerja?] Saya eh[ekspresi terkejut], *I didn't apply*. [saya tidak memohon] Ya ya, they *they* diorang kata *they are absorb*. [mereka menyerap masuk] Saya dengan *I think three other colleague*[tiga orang rakan kerja] So, ya Alhamdulillah. So dengan, *that is why practical training internship very important* okey. *You have to do your best* gituu [kamu perlu lakukan yang terbaik]. *So because of that, I* dengan tidak memohon pun kerja saya dapat kerja dengan Straits Times. Dua puluh enam [26] tahun saya, sebagai kerja sebagai wartawan. *So I stop, I started as a writer*[Jadi saya berhenti, saya mula sebagai penulis], sub-editor, lepastu [selepas itu] jadi editor *and then when I left how many years. Two thousand five? Two thousand four? I can't remember I resigned as the, as the associated editor*[apabila saya pergi selepas beberapa tahun. Tahun 2005? Tahun 2004? saya tidak berapa ingat saya letak jawatan sebagai editor bersekutu] News Straits Times, ya.

SLC : Puan juga seorang penulis lah. Puan ada satu karya yang puan suka, yang paling favourite [digemari]?

FAB : Okey. Saya masatu, kita *of course* digalakkan untuk menulis *you know*, dah nama pun wartawan kan. *I also had a column, one of the columns* yang

saya ada, *column* tu, *the title was 'I Am Women', based on the song by Hellen Reddy 'I am Women'* ya. Itu saya tulis isu-isu wanita dengan keluarga. *Cause that was also that is, that came naturally to me* ya [sebab benda itu juga datang secara semula jadi kepada saya]. That- to be- apa ni-, *to talk about women issues, talk about women rights* [untuk bercakap tentang isu wanita, bercakap tentang hak wanita]. Sebab saya rasa *even macam, now, even today* saya rasa macam banyak karya-karya kat *television*, kat teater, *film television* tu semua tak cukup yang *deals with women issue* [tidak cukup membincangkan isu wanita] ya. (terbatuk) Banyaknya, *because women issue is family issues. Family issues are human issue, you know*. Kenapa macam ada orang, 'oh tak boleh kalau dia terlalu jadi macam *feminism* [feminisme], *whatever you know*'. *It's all about human rights*. Ya, *it's not about* [ia bukan hanyalah tentang], kalau kita, kalau kita ketengahkan isu wanita tidak semestinya sebab kita nak- apa ni- kita nak lawan lelaki. *You know it's just that* lelaki punya *story as a hero, as a achiever* [cerita lelaki sebagai wira, pencapaian lelaki], itu banyak dah kita dengar kan. Perempuan punya, *the women achievement* selalunya kalau kita keluar dalam surat khabar atau *in the news, it's* sebagai mangsa, *victim* [mangsa] dipukul oleh suami, dibunuh oleh *boyfriend* [teman lelaki], sebab dia tak nak kahwin *boyfriend* tu. *You know* benda-benda macam tu, macam bodoh kan. Haa sorry. Okey, *so it's time to see the positive part of women being achiever* [jadi sudah tiba masanya untuk melihat bahagian positif wanita berprestasi]. Ramai kita ada *women*, wanita-wanita yang ada banyak *achievement* [pencapaian]. Kenapa tidak kita *promote this. This kind of story*, [mempromosikan cerita seperti ini] *so* bagi dia *balance* [seimbang] la. So, nampak sangat *that you know, we are all achievers*. Jadi bukan hanya bila kita jadi mangsa kita *in the news*.

FBA : Okay puan seperti puan telah sebut tadi tentang lagu, boleh saya tahu tak genre lagu kegemaran puan yang selalu puan dengar ?

FAB : *I see. I-- quite a lot* [agak banyak] saya tak ada *one particular* [satu yang tertentu] tak ada san-gat saya-- *but more ballad* la *more* balada rock *i do- love rock ballad--*. *And then* bila nak relaks *classical music* [muzik klasik] lagu asli

keroncong semua-- yeah *anything*[apa-apa sahaja] yang saya *i think* ikut mood-- saya *and as long as*[dan asalkan] dia ada macam *to me*[pada saya] la *to* telinga saya *as long* ada macam melodi yang senang you know saya suka-- saya menyanyi sama-sama-- *of course and classical like* macam *music from broadway, theatre*[muzik dari broadway, teater] itu semua. Sounder music[merupakan kumpulan artis muzik] masa dulu[dahulu] *growing up* saya boleh nyanyi *all the song* boleh ingat *until today some of the song I can still remember sounder music* lah apa-apa you know 'Mary Poppins' lagu-lagu P Ramlee oh my god kan lagu dia-- susah nak dapat lagu-lagu macam P ramlee Saloma punya lagu. (FBA mencelah)

FBA : Baik puan, kalau begitu apakah– kita *move*[teruskan] ke soalan yang lain la. So apakah takrifan seni lakonan pada pandangan puan ?

FAB : Apa dia *sorry*[maaf] ? (tidak dengar)

FBA : Apakah takrifan seni lakonan pada pendapat puan ? Definisi lakonan itu sendiri.

FAB : okay seni lakonan-- *wait* susah tau. *I know. What is the definition of seni?* (FAB berfikir) *There are some people will say--*[Apa itu definisi seni? Ada segelintir orang yang akan cakap] I pernah dengar orang kata *this is not art, this is high art*[ini bukanlah seni, ini seni yang tinggi] pada saya ada ke *high art low art whatever?*[seni tinggi atau seni rendah atau apa sahaja?] asalkan *to me as long as you are*[awak adalah] jujur *you* ikhlas dengan *whatever it is*[apa sahaja]nak kongsi-- *you are telling a story*[awak menyampaikan sesuatu cerita] awak ada sesuatu *to* cerita tak sepatutnya ada sesuatu mesej *you know or not so* semua selalunya orang ada akan kata *what is the message* yeah kadang-kadang kalau *if thats* ya lah kalau kita ada sesuatu kalau boleh jangan semata-mata untuk hiburan sahaja macam hiburan kosong dia mesti ada sesuatu *yes* tapi tak semestinya *all the time*[setiap masa] *to me as long as* saya boleh rasa apa sahaja yang orang nak beri pada saya. *So if there's a story there and i am touched i am move*[jika terdapat cerita di situ dan saya tersentuh, saya terharu] saya terasa pada saya yeah itulah seni. Seni mesti jujur

you know. Again ada orang kata seni halus seni itu kadang-kadang saya tak faham *you know or not*. Halus *or I don't know as long as* pada saya, saya boleh terima sebab saya tersentuh atau *if* dia buat memikir *after watching whatever it is*[selepas menonton apa sahaja] saya balik rumah saya fikir-- pada saya yeah *that is seni that is in a nice way of putting things*[itulah seni, itulah sesuatu cara yang sesuai untuk meletakkan sesuatu] supaya kita tergerak untuk memikir. *To me that's--* itu yang saya punya definisi seni dia mesti jujur datang dari *you know* kena ikhlas dan mesti nak kongsi dengan orang *it's like this is my story do u feel the same way?*[dia seperti, ini cerita saya adakah anda juga berasa seperti apa yang saya rasa?]

FBA : Bagaimana pula takrifan pelakon bagi pendapat puan ? Kalau tadi seni lakonan, kini kita cerita pasal pelakon.

FAB : Pelakon pada saya-- *i know now* ramai kata dia pelakon ya and-- (FAB berfikir) okey *you cannot deny*[awak tidak boleh menafikan] ada ramai dekat luar sana yang memang boleh berlakon cuma mereka kurang *experience*[pengalaman] kurang bakat *but who am i to say*[tetapi siapalah saya untuk berkata] dia berbakat ke tidak *u know or not* macam mengada je-- *but okay to me it has*[tapi baik pada saya ia ada]-- bila kita tengok sebuah persembahan-- sama pada bila I kata tadi *when we watch something*[apabila kita menonton sesuatu] *you* rasa *so* pelakon yg kita tengok dia-- Kalau dia boleh buat saya lupa bahawa dia itu seorang pelakon pada saya itulah pelakon, bila dia tidak berlakon. Okey pelik ya. *So when i work with my students*[Jadi apabila saya bekerja dengan para pelajar saya] pun *when i tell them like the first thing to be*[satu yang kena mesti ingat yang paling penting sebagai pelakon adalah untuk tidak berlakon. *So* diorang macam “tapi saya pelakon”. *After when we discuss then*[selepas kami berbincang baru] diorang faham *so* seorang pelakon kalau boleh jangan berlakon. Bila orang boleh nampak awak berlakon saya rasa *you need to work harder*[awak perlu bekerja lebih keras]. *So it's not like bad actor or you know--*[ia bukanlah pelakon yang teruk atau] yang sedihnya adalah orang yang tahu dia tidak boleh berlakon ataupun tidak mahu mengaku, tidak mahu terima la sebab bila kalau kita rasa yang kita belum

cukup lagi bagus katalah, pergilah belajar pergi belajar pergi *join*[sertai] banyak dia ada banyak bengkel lakonan yang diorang boleh *join*. Tak semestinya pergi kolej belajar ye banyak cara untuk kita belajar *watch a lot of telemovies*[tonton banyak telemovie] pergi menonton, pergi teater, pergi tengok macam mana, kenapa pelakon ini dia lebih efektif pada pelakon itu, kenapa kalau macam ini dia, oh kalau saya, saya tak nak buat macam itu *so as a pelakon you have choices*[jadi sebagai seorang pelakon awak ada pilihan]. Kenapa *you* buat macam ini kenapa kalau *this dialogue you can say in this way*[dialog ini awak boleh cakap seperti ini], kenapa *you* tak cuba lain, kalau saya marah kenapa satu cara je saya marah kenapa tak boleh saya pilih cara lain untuk tunjuk yang saya marah *so when you start doing that then yes--*[jadi bila awak mula untuk buat begitu maka ya] *then you become* seorang pelakon yang mula memikir. Bila *you* fikir *then you start to feel*[awak akan mula merasa] ya dia mula dari dalam-- *and then so when you start doing all of that then yes*[dan apabila awak mula buat semua itu maka ya] Insya-Allah awak akan jadi pelakon yang *better and better*[baik dan lebih baik] la ya saya tidak akan kata mcm *you* akan jadi *perfect in one performance*[sempurna melalui satu pencapaian] tidak. *You can be good in one performance then performance*[awak boleh jadi bagus dalam satu pencapaian selepas itu pencapaian] tak berapa sangat, *it depends on how far you understand*[ianya terpulang kepada sejauh mana awak memahami] watak itu sebab watak-watak tu lain-lain *so everytime*[setiap kali] *you* terima satu watak ni *you start from zero*[mula daripada kosong] tau *start* dari *zero* untuk nak mengupas *and* menghidupkan balik watak itu. *So just because*[hanya kerana] saya katalah saya- *I was so brilliant as*[sangat cemerlang sebagai] watak A tak semestinya *as* watak B *I will be the same*[akan jadi seperti yang sama] kalau saya malas, kalau saya tak faham *and* saya tidak tanya, tak menyoal kenapa watak begitu macam itu--. Saya tidak akan jadi *as good as when I was*[sebagus semasa saya sebagai] watak A sebab watak A saya lagi *hardworking*[bekerja keras].

FBA : Okey baiklah, sudah berapa lama puan telah terlibat dalam bidang lakonan di Malaysia ini ?

FAB : *I think the off and on*[sebab macam saya kata saya kerja sebagai wartawan dan berlakon sama-sama *so all in*[semuanya termasuk] dalam lebih kurang empat puluh[40 tahun] lebih tahun sebagai pelakon dan *acting coach*[jurulatih pelakon].

FBA : Dan bolehkah saya tahu mengapakah puan menceburi bidang lakonan ini ?

FAB : (FAB berfikir) Banyak kali saya ditanya soalan ini dan selalunya susah saya nak jawab. Saya hanya boleh kata yang saya minat la minat, *and then I think there's something in every actor*[ada sesuatu dalam diri semua pelakon] yang ingin menunjuk *but not in a bad way*[bukanlah dengan cara yang tidak baik] bukan menunjuk sebagai ego tau. Okey ego *it can be in a good way*[ia boleh jadi sebagai perkara yang baik]. Ego-- untuk sebab dia kita sedar yang ada sesuatu yang saya nak tunjuk okay *and also* macam sebab saya rasa untuk *that person--*[orang tersebut] *so* saya macam apa rasanya kalau saya jadi orang itu. *There's always this curiosity*[sentiasa ada rasa ingin tahu] yang macam katalah kalau saya main watak siapa ya? (FAB sedang berfikir) katalah saya main watak Saloma katalah okey. *The reason is*[Sebabnya adalah] saya nak tahu *what it is like to be*[bagaimana rasanya menjadi] Saloma. Macam mana dia rasa, apa dia fikir masa tu bila *you know* dalam hidup dia. (FAB teringat sesuatu) Ah, *I think it's more of that and more of*[ia lebih kepada itu dan lebih kepada] saya nak rasa macam mana nak jadi orang lain *and* boleh tak saya tunjuk-- apa yang saya rasa. *So, i think it's more* itu. *It's not about*[ia bukan tentang] *oh you know* seronoknya *you know to be out there to be famous*[untuk berada di luar sana untuk jadi terkenal] *so I* tak tak tak saya (FAB berfikir) suka masuk *how to say* (FAB berfikir) dalam persona orang lain nak kongsi sebab bosan jadi diri sendiri *all the time u know its nice to be somebody else*[setiap masa, seronok untuk jadi orang lain] *so that's why I think as a-- child I always* masuk *into different different worlds* sebab *my own worlds*

mungkin *not interesting enough*[sebagai kanak-kanak saya sentiasa masuk ke dalam dunia yang berbeza-beza kerana dunia saya mungkin tak begitu seronok] *so* yeah untuk seketika kita jadi orang lain, seketika itu kita masuk dunia lain seronok--.

FBA : Apakah filem atau drama pertama yang puan lakonkan dan pada tahun berapakah ?

FAB : Okey, Ya Allah filem kalau nak ikut filem pertama *is 'Maria' directed by*[diarahkan oleh] Shuhaimi Baba. *Although it is for TV* tapi *it was shot on film*[walaupun ianya untuk televisyen tetapi ia telah dirakam dalam filem] *and* dia pernah bawak *to I think* kat London *a film festival in London, a small Malaysian film festival* kat London *if i'm not mistaken*[sebuah festival filem di London, sebuah festival filem Malaysia kecil-kecilan] yeah *that was my first film*[itu merupakan filem pertama saya] 'Maria'. (FAB berfikir) *What year*[tahun berapa?] *nineteen eighty two*[tahun 1982] eh *no-- eighty four*[tahun 84] *I think* kalau tak silap la *nineteen eighty four*[tahun 1984] sebab *Leya my daughter was born in nineteen-eighty three*[anak perempuan saya lahir pada 1983] masa tu dia, *she was the baby*[dia adalah bayi] dalam-- diorang guna, *I* gunakan *my own baby* yeah *it was nineteen eighty four*[anak saya sendiri ia adalah pada tahun 1984] la masa tu dia-- (SLC Mencilah)

SLC : Jadi apa perasaan puan dapat tahu, itu adalah filem atau drama pertama puan?

FAB : Okey, *again*[sekali lagi], pelik. Saya buat itu sebab macam saya *mentioned* dulu, saya mula teater. Shuhaimi Baba *was my director*[merupakan pengarah saya] dalam teater *and then* jadi kawan. *So* sama-sama bila dia masuk dunia *film and television*. Dia pergi *London*[United Kingdom] la untuk belajar dan *School of Film*[sekolah filem] tu semua, dan bila dia balik, dia masuk RTM(Radio Televisyen Malaysia) sebagai drama *producer*, drama-drama *director*. Pelakon-pelakon dia adalah orang-orang yang dia kenal, kenali dan dia ada dia punya *audition*[uji bakat], tapi *also because of her teater, teater people*. *So* dia ambil la, *for example*[sebagai contoh] kita yang dah sama kerja

dalam teater, kita dah buat banyak-banyak *production together*. So 'when I jadi director of course I will take her, I know what you all can do already' ['kalau saya jadi pengarah, sudah semestinya saya merekrut kamu, sebab saya tahu kebolehan kamu semua']. Jadi, you know, dia bukan pilih kasih, *so it's like I know what you can, so that is how- so because of that*, saya tak- *in my mind it is not like, oh my God, I'm going to be film actor, no! It's like 'oh you want, Faty you want to do this together? ah okay!'* *It's for me, it's like a okey let's do it together and because* kita memang suka, saya suka berlakon, *so make the deem-[membuat anggapan]*. Kita memang, *she also a very a good actor*[dia juga seorang pelakon yang bagus], Shuhaimi baba ni ye tapi dia memilih untuk menjadi pengarah. Dia suka berkarya, saya pun, *so semua sama like, same wavelength*[mempunyai minat yang sama] *so ya, so it's not just me*, ramai lagi dia punya kawan-kawan or orang yang dia kenal yang dia pernah kerja, you know dulu. So dia semua diserap, masuk dalam dia punya *production, not all* dia punya *production la of course, ya. Because* ramai, *she-* dia ada banyak lagi ramai lagi orang yang *dia how to say that she discovered you know. And you* tengok la banyak dia punya *movies* kan, ramai- orang yang dia dah *discover*.

FBA : Apabila kita bercakap tentang filem atau drama pertama puan lakonkan, siapakah jurulatih pertama puan ketika mula-mula puan terlibat dalam lakonan ?

FAB : Okey, jurulatih saya dengan-- macam I katakan, saya tak masuk sekolah seni. Saya masuk sekolah School of Mass Communication tapi guru saya ialah arwah Mustaffa Noor[Allahyarham Mustaffa Noor merupakan seorang pelakon Malaysia], Shuhaimi Baba[Datin Paduka Shuhaimi Baba merupakan seorang pengarah filem Malaysia]. *This two*[Mereka berdua] yang pertama sekali masa saya masuk teater-- sebab dia diorang dulu diorang memang kenal *my lecturer*[pensyarah] *in* ITM, Maznah Nordin. So masa itu diorang ada pementasan teater 'Tun Kudu', dia nak buat dekat Kuala Lumpur so dia tanya Maznah kita, *we are looking for actors*[kami sedang mencari pelakon-pelakon]. Maznah kata "why don't you come to my school, School of Masscom[School of Mass Communication] *you audition* lah *you* buat *open*

audition for all my students” so from there [“apa kata awak datang ke sekolah saya, School of Masscom awak buat uji bakat terbuka untuk semua pelajar saya” maka daripada situ] dari-- diorang memang datang ITM dekat Shah Alam *they did an open audition* [mereka menjalankan uji bakat terbuka] dari itu *I think* diorang ambil tiga belas *of us who chosen* [13 orang daripada kami telah terpilih] *so* saya bernasib baik diberi peranan ‘Tun Kudu’ *only because* [hanya sebab] saya sepatutnya-- *actually i’m the study* ‘Tun Kudu’, *the original* [sebenarnya saya belajar ‘Tun Kudu’, dan yang asal] ‘Tun Kudu’ is Faridah Merican, tapi elok kita nak masuk kita punya *performance night* [malam persembahan] Faridah Merican punya *dates clash so she couldn’t make it* [tarikh bertembung jadi dia tidak dapat hadir]. *So* saya dalam ketar-ketar tu selalu ingat ala - - - - je tak apa la tak payah berlakon kan *but I get the benefit of going for rehearsal but I don’t have the anxiety of performing* [tetapi saya dapat kelebihan kerana menyertai raptai tetapi saya tiada kebimbangan untuk membuat persembahan] tak apa kan tak apa tak ada *stress* [tekanan] *so* sekali ha ambik kau. But Alhamdulillah *so those who my two* [mereka ialah 2 orang] guru-guru Shuhaimi Baba, arwah Mustaffa Noor. *Later on* [Selepas itu] saya juga- - - - berlakon di bawah arahan *the late Krishan Jit* [mendiang Krishan Jit merupakan seorang pengarang teater Malaysia], Joe Hasham [Joseph Christopher Hasham merupakan seorang pelakon Australia-Lubnan dan pengarah teater artistik]. *This is theatre when I mention this yeah more of theatre yeah but and then for film-- and television* [perkara yang saya sebutkan ini ialah teater ya lebih kepada teater tetapi bagi filem dan televisyen] *of course* Alhamdulillah *I also got* dapat bernasib baik kerja dengan Kabir Bhatia [Mohd Khabir Bhatia Abdullah ialah seorang pengarah, penerbit serta penulis lakon layar India-Malaysia] (FAB berfikir) *Of course* Shuhaimi, Faisal Ishak [Faisal Ishak ialah seorang pengarah dan penerbit TV dan Filem], James Lee [James Lee ialah seorang pengarah filem].

FBA : Okay baiklah, seperti yang puan telah sebutkan tadi nama-nama jurulatih pertama puan, boleh saya tahu apakah sumbangan terbesar jurulatih tersebut yang paling puan ingat terhadap karier awal puan dari awal sehingga kini?

FAB : macam-- (FAB berfikir) dari Shuhaimi Baba dengan Mustaffa Noor saya belajar *from day one*--[belajar dari hari pertama], pertama adalah jangan bagi apa-apa (FAB berfikir) *achievement affect*[pencapaian mempengaruhi] kepala kita jangan bongkak jangan besar kepala. *The first thing*[pertama sekali] saya ingat lagi (FAB ketawa) masa kita kerja yang kata “okey selamat datang terima kasih *everybody here, we are here to work, we are here to tell stories*[semua yang di sini, kita berada di sini untuk bekerja, kita berada di sini untuk bercerita], *we are to* rasa *you know and to feel*[untuk rasa]. Siapa-siapa yang ada idea dia nak jadi *famous*[terkenal] dengan ini pintu dekat sana tolong keluar”. *So from the beginning*[Jadi dari mula], dia dah cakap pada kita *you are here*[awak di sini] kenapa tanya, kenapa awak nak jadi pelakon. *If it is because you*[Kalau ia kerana] nak jadi *famous* itu semua dah pergi *but if it is because*[tetapi jika ia kerana] kita sama-sama nak berkarya *and lot of things that we can*[banyak perkara yang boleh kita] kupas *lot of things we can discuss*[banyak perkara boleh kita bincangkan] *you know* benda-benda *that you can*[yang boleh awak] rasa *together then yes let's do it*[bersama maka mari kita lakukan bersama] sebab banyak cerita dekat Malaysia ini banyak kita budaya kita banyak cerita *everything*[semuanya] *you know* banyak-banyak yang kita boleh *from*[dari] Mak Yong *to modern*[ke moden] ni *you know* banyak lagi cerita yang kita belum-- lagi to belum *work on you know so let's do it together you know or not so that's why*[sebab itu] macam ‘Tun Kudu’. ‘Tun Kudu’ *was a* purba. Kenapa yang *modern-modern*--[moden-moden] *this* masa itu diorang baru *graduate*[tamat pengajian] *from* Universiti Malaya tahu, Mustaffa Noor Shuhaimi Baba itu semua. Kenapa dia nak *like* gunakan *they can go modern*[mereka boleh pergi untuk moden], masa tu *was very Rock and all that* kan. Kenapa nak ‘Tun Kudu’ ? *because* itu nilai-nilai dia dapat *that is also the reason of*--[itu juga adalah sebab] *yes that is* kita punya cara pemikiran orang kita *culture*[budaya] kita dari dulu *we want to you know* nak tunjuk *and also issue of feminism*[isu feminisme]. *Woman very strong*[wanita paling kuat] ‘Tun Kudu’. Dia seorang-- sebab dia kalau tak salah *if my history is right*[sekiranya

sejarah saya benar] kan *if not for her because of her*[kalau bukan kerana dia], (FAB memetik jarinya) dia punya keturunan kesultanan melaka itu balik pada yang asal kalau tidak it was lain-lain. *I can't remember*[Saya tidak ingat] betul *but because of her*[tetapi kerana dia] sebab dia *sacrifice*[korbankan] diri dia untuk kahwin dengan Sultan Melaka *but* masatu walaupun dia ada kekasih lain sebab bapak dia semua dibunuh kan, semua bendahara bapak dia dibunuh so dia kahwin dengan Sultan sebab dia nak keamanan dekat Melaka masa dulu. So dia tunjuk dengan secara tak langsung kekuatan wanita. Dia tak semestinya ambil pedang pergi lawan *to show that* dia *she's a warrior*[untuk menunjukkan yang dia adalah pahlawan] tak. Dia dengan dia punya *thinking*[pemikiran] dia *and* punya *logic*[logik] *and* dia punya kuat dia punya *strength*[kekuatan] dekat dalam tu *to know that*[untuk mengetahui] walaupun *you* dah bunuh. “Sultan ni *I* tahu *you* dah bunuh *my father my* ni tapi *if i marry you* akan jadi *peace*[kedamaian]”. *And then* tak apa tau lepas tu, *there's another character*[terdapat watak lain]. (berfikir sambil menepuk tangan) Ya Allah *i can't remember*. Dia pula nak Tun Kudu, dia cabar Sultan dia kata “kalau dia tak bagi Tun Kudu pada saya *will be* porak-peranda” tu semua *then she went*[maka dia pergi]. Dia kahwin. *So because of that*, sebab dia merelakan diri, aman masa tu. Kalau tidak memang darah *all over*[di seluruh] Melaka. *So for me-- yeah that is* pada saya *because dia* Mustaffa dengan Shuhaimi dia *very grounded*[sangat berasaras]. Itu yang dia ajar saya *so* bila saya kerja dengan *my students*[pelajar saya] itu semua pun *always keep on telling them*[sentiasa beritahu mereka] kerja untuk seni ya. Seni *is very important, not you*[sangat penting, bukan kamu]. Kalau *you* nak menonjolkan diri awak *then* ada *something is not right*[sesuatu yang tidak betul]. *If you want to show your stories, you know whatever you can do*[Sekiranya awak ingin tunjukkan cerita awak, awak tahu apa sahaja yang awak mampu lakukan]. *The story the art*[cerita, seni] tu semua *the work that you want to do then fine*[kerja yang awak mahu lakukan baiklah]. Tapi kalau *you* nak tunjuk *this is me, this i'm so clever i'm so pretty or whatever*[inilah saya, saya sangat bijak, saya sangat cantik atau apa sahajalah] *then something is not right already* la pada saya. Ini yang saya belajar dari *my cikgu* semua itu.

FBA : Okey baiklah, puan ada kenalan rapat daripada industri lakonan ?

FAB : Kenalan rapat? Ramai juga yang-- walaupun kita tak macam berjumpa *everyday*. (berfikir) Banyak. Ada kenalan yang memang saya hormati, ada kenalan rapat macam (berfikir) itulah Shumi walaupun tak jumpa, orang yang saya sayang dan hormati Erma Fatimah. Oh pelakon ramai. Pelakon. *Let me think*[Biar saya fikir]. *Of course yeah, like I said you know like director*[pengarah] Kabir walaupun dah lama tak jumpa *off and on you know*. Hm kawan, kawan ya ?

FBA : Haah, macam kalau puan boleh pilih beberapa orang yang sangat puan rapat dalam industri lakonan?

FAB : Okay, saya *very-- How to say yeah?* Saya sebab saya bukan hanya dalam dunia lakonan. *You know, like I say* kan ada ramai. *So my friends* ada dalam yang bukan pelakon pun yang memang saya rapat. Dalam, *in the film worlds*[di dalam dunia perfileman] ada tapi bukan macam lepak-lepak *together whatever yeah*. Tak, tak sangat.

FBA : Okey kalau begitu, siapakah nama-nama kawan ra-- teman-teman rapat puan yang selain daripada dalam dunia lakonan?

FAB : Oh rapat. Okey, *these are the people*[ini adalah orang-orang] yang saya kerja dalam Straits Time dulu kan. Ye la. Nak kena sebut nama?

FBA : Boleh

FAB : Oh, okay. Macam Rose Ismail, dia *she was like my boss*[dia adalah bos saya] masa Straits Time dulu, Aishah Ali. Ini adalah wanita-wanita yang saya menghormati sangat-sangat. Hormati sangat-sangat sebab diorang *very strong*[kuat] *very* tegas diorang ada berprinsip *and they all fighting for Women's Rights*[mereka semua memperjuangkan hak wanita]. Yeah walaupun macam Aishah ada tiga anak lelaki *you know but she's always like telling her boys also like okay this is--*[dia sentiasa beritahu pada anak-anak lelaki dia

baiklah ini ialah] *I think because of that* dia punya *her son also* sedar *that there is, there are this issues this Women's issue*[anak dia juga sedar bahawa isu ini ada, isu wanita ini ada] yang diorang boleh *you know so* tak semestinya diorg macam pergi lawan ohhh *women you know must help women*[wanita mesti membantu wanita] *whatever* tak tapi dalam-- *you* boleh nampak cara diorang cakap *the way* diorang *talk the way* diorang *work in their work*[kerja untuk kerja mereka] tu semua, *the respect is there*[hormat itu ada] *you know. I had a very very very very close friends* tapi dia dah arwah Faridah Nasir [Allahyarhamah Faridah Nasir]. Dia macam adik saya dulu. Dia macam saya punya *partner in crime*[teman rapat yang sentiasa memberi sokongan]. Kalau dulu yang *whatever* benda-benda yang kita nak buat. *The pranks*[gurauan] *whatever* ha dia, kita akan buat *together. So of course my bestfriend is my daughter's*[Sudah tentu teman rapat saya ialah anak-anak saya] la yang banyak yeah, *my daughters*. Yeah *and aside of names*[selain nama] yang saya sebutkan ah *have some friends who are also in*[ada juga kawan yang berada di] Australia, Harban Kaur pun dah lama tak jumpa tapi bila dia balik Malaysia *once in a blue moon*[sangat jarang], macam dia tak pernah pergi *you know. So this are the friendship*[ini ialah persahabatan] yang macam mana saya nak kata ya. *I realize i'm not the sort*[sedar bahawa saya bukan jenis] yang akan dulu walaupun boleh tulis surat *whatever* saya tidak *you know*. Tapi bila *once in a while*[kadang-kala] macam *on social media*[di media sosial] kata *if we message*[bermesej] *Whatsapp whatever* dia macam *you picked up yesterday*[ambil dari semalam] punya *conversation*[perbualan]. Ha dia macam tu *you know it's not like* ala dah lama *and of course one of my very very good friends from* Masscom, Zahara Osman. Dia pon sama kita *I think* kita click sama *very much because* dia pon tak betul. (ketawa) *She's now in England* dia dah lama duduk dekat London *she's also the very very the hardworking*[bekerja keras] gila *she's a* dia masih seorang wartawan yang dihormati. *She works*, memang dia tulis untuk kita punya for New Strait Times dekat sini RTM dia *also contribute*[menyumbang] dulu masa dulu dekat BBC dekat London.

FBA : Berapa lamakah agak-agaknya puan telah mengenali kenalan rapat puan ?

FAB : Masa Zaharah Othman[Zaharah Othman merupakan jurnalis NST], Nuraina Samad[Nuraina Abdul Samad merupakan bekas jurnalis NST] Raja Emilia itu semua masa ITM. *That was* tujuh puluh lima[tahun 75]. Saya masuk ITM tahun *nineteen seventy five*[tahun 1975], *the intake seventy five*[tahun 75] *seventy six*[tahun 76]. So masa tu lah kenal Noraina Samad, Zaharah Othman, Raja Amilia[rakan baik FAB]. Ramai-ramai.

PIZ : Apa reaksi mereka bila tahu puan sudah menceburi bidang lakonan ?

FAB : Kadang-kadang *they make fun of me*[bergurau dengan saya], saya bila keluar saya dengan macam kawan-kawan saya *okay we had*[okey kami pernah ada] kita baru *stop*[berhenti]. *My friends*[kawan-kawan saya] masa *when we left the New Straits Time*[semasa kami meninggalkan New Straits Time], Ros Ismail, Caroline Yap, Sharon Elson, Hisham Harun arwah[Allahyarham] Hisham. Kita *started a company we called SALT Media*[menubuhkan syarikat bernama SALT Media]. Sharim Amri, arwah[Allahyarham] juga dia. So[jadi], bila *when we left the New Straits Time, we formed SALT Media and that SALT Media*[bila kami meninggalkan the New Straits Time, kami menubuhkan SALT Media dan dari SALT Media] tu kita banyak *publish*[menerbitkan] buku-buku *Memoir* Tun Dr Mahathir Mohamad, Tun Siti Hasmah, Tan Sri Shamsuddin. Banyak lagi. *But now*[tetapi sekarang] SALT dah tutup *after seventeen years*[selepas 17 tahun] *you know but, how to said yeah*[kamu tahu tapi, macam mana untuk mengatakannya ya] *What was I saying, this*[apa yang saya katakan, tentang] kawan-kawan eh-- (berfikir) (FBA Mencilah)

FBA : Reaksi mereka.

FAB : *Because--*[kerana], okay dunia dia lain kan, dunia realiti dengan dunia *make believe* [yang direka] kan lain *so*[jadi] ada kalanya bila kita keluar *to do our work under SALT Media* [untuk menjalankan kerja kami di bawah SALT Media] dengan Ros Ismail, dengan Sharim semua dengan Hisham, ada orang datang macam “oh boleh ambil gambar boleh ini--” diorang akan macam kita tengah *discuss and then*[berbincang dan kemudian] diorang datang so diorang macam “lain kali jangan keluar dengan Fati lah” dia kata (ketawa).

FBA, PIZ, SLC : (Ketawa)

FAB : *It's like*[seperti] nak makan pun tak boleh, nak *discuss*[berbincang] pun tak boleh, “Fati *if we going anywhere you stay there*[kalau kami pergi ke mana-mana awak tinggal di sini]” (ketawa). Saja *you know for fun*[awak tahu sekadar bergurau] *but they make fun of me*[tapi mereka mempersendakan saya] la *but* saya rasa *they are very proud*[mereka sangat bangga]. Kadang-kadang diorang[mereka] jahat tau. Kadang-kadang diorang akan macam dia tengok orang kan “eh ni tak nak ambik gambar” (FAB membuat gaya memanggil orang). Tahu tak, saja tau “tak nak ambil autograf ke ni”[kata rakan FAB] Ya Allah *I said please la you all ni for god sake you know yeah*[saya kata kamu semua ni]. *But* ini lah kawan yang dah lama-- saya rasa *yes they proud of me* [ya mereka bangga dengan saya], *it's not like*[ianya bukan seperti] macam *how to say yeah*[bagaimana hendak cakap ya], tak macam heran sangat. *If it is they, you know--*[kamu tahu, jika ada mereka] takda la takda. Saya pun, pada saya *it's not about*[ia bukan tentang] orang kenal ke tidak, *it's more like*[ini lebih kepada] ‘oh *you* tengok *my*[saya punya] drama, oh Alhamdulillah *thank you*[terima kasih]’ terima kasih, *so it's not like you see me*[jadi ini bukan seperti kamu nampak saya], ya tapi *you*[awak] tengok saya punya kerja *so that one is yeah*[jadi perkara itu ya], yang tu[itu] saya suka. Alhamdulillah. Kadang-kadang diorang akan tanya, ada kadang-kadang *you know* sebab diorang ambil autograf, diorang pun nak-[merujuk kepada orang lain] tapi dia tak tahu kenapa, dia tak tahu saya sebab orang lain, *so* [jadi] kata ‘oh kenal tak?’, “aaa--”[orang itu menjawab seperti tidak tahu] ‘adik buat apa *you*[awak]

nak (ketawa) ni makcik tau, nak autograf makcik buat apa-' dia kata "oh sorry-- maaf--" *you know that kind*[awak tahu seperti itu]. *So sometimes it's that because*[jadi kadang-kadang ini berlaku kerana] orang terikut-ikut, *so I don't care*[jadi saya tidak kisah]. *But for me is you*[tapi pada saya adalah awak] tengok tak drama ni, ha *you* tengok, ha okey alhamdulillah. Tengok drama je tak payah[perlu] ambil saya punya autograf, tengok filem ni (ketawa).

FBA : Bolehkah puan ceritakan kronologi dari karier awal sehingga menjadi pelakon?

FAB : Kronologi. *As in? I can't even remember what happened yesterday you are asking me*[seperti mana? Saya pon tak ingat apa yang jadi semalam awak tanya saya] (ketawa) Macam mana? *as a* dalam bidang seni ni ?

FBA : Ya betul.

FAB : *I can't remember the dates but I remember*[Saya tidak ingat tarikh tetapi saya ingat] yang *I* buat. Mula-mulanya banyak TV[televisyen], drama RTM sebelum teater, selepas teater TV drama bawah arahan ni la Shuhaimi Baba. Drama RTM. (FBA mencelah)

FBA : Ataupun puan boleh ceritakan kronologi tu dari mula puan mula bekerja mungkin dari bidang jurnalis tu ? (FAB mencelah)

FAB : Tak semestinya *the* tarikh la. Sebab itu susah nak ingat. Okay, ya lah. Masa dekat NST, *like I said* saya *graduate* (FAB menghitung) *Let's say* dalam *early eighties*[tahun 80] saya mula kerja the NST sebagai wartawan *and while I was working there* saya, *like I mention* kan masih *very active in*[sangat aktif dalam] *a* drama, drama teater, 'Tun Kudu', 'Matinya Seorang Pahlawan', 'Orang ke-13', 'Killing of- - - - George', 'Madam Mars Memory' *so those are my theaters*[itu semua saya punya teater] lepas itu masuk filem eh-- TV. Drama TV RTM, *under*[dibawah] Shuhaimi Baba *and also* ada rakaman- - - -

yang saya mula *to drove in under*[masuk di bawah] Suasana Theater enSemble. Dia punya *director choreographer*[pengarah koreografer], Datin Azanin Ezane Ahmad. *With that dance drama*[dengan drama tarian] itu yang saya *mentioned* tadi yang kita buat persembahan di Berlin dan *in* London, The London Theater Festival. *Then, dance drama also* okay saya bukanlah minat sangat tarian tapi sebab cikgu saya Mustaffa Noor dengan Shuhaimi Baba kata kalau you nak jadi pelakon yang lebih utuh, *you have to understand your body more*[awak perlu lebih memahami badan awak] . *So one way is to be a dancer--*[satu cara untuk jadi penari] sebab *if you are dancer your body language*[sekiranya awak ialah seorang penari, bahasa badan awak] *you* kena jaga kan sebab you takde dialog, *your dialogue is facial and movement*[dialog awak ialah muka dan pergerakan], *so* saya *got involved in dance drama*[saya telah terlibat dengan tarian]. *And then*, filem saya buat ‘Maria’ dengan Shuhaimi Baba *and after that* ‘Cinta’ dengan Kabir Bhatia, *and then* banyak lagi. *I can give you all later if I can remember*[Saya akan beri pada awak nanti kalau saya teringat]. ‘The movie KL24: Zombies’ dengan arahan Shamaine Othman, itu dia ada tiga cerita so ada tiga director, director saya masa dalam that movie, ‘KL24: Zombies’ Shamaine Othman tapi dua *other director* Gavin Yap[Gavin Yap ialah seorang pelakon dan pengarah filem] dengan James Lee. *And then* apa lagi *I always--* ‘Keabadian Cinta’ *also* (berdehem) *this is* TV Khabir juga, ‘Kembalikan Syawalku’ *director*[pengarah] untuk TV ya *director* nya arwah Pitt Hanif [Allahyarham Pitt Hanif merupakan seorang penulis dan pengarah televisyen]. Pitt Hanif adalah anak kepada *my darling*[sayang saya] Fauziah Nawati. *That was the first time*[Itu merupakan pertama kali] saya berlakon bawah arahan arwah Pitt ataupun Firdaus Hanif rupanya dia pon banyak kerja dengan arwah Yasmin Ahmad, *she was the second AD, Assistant Director*[dia adalah penolong pengarah kedua]. *So* pertama kali saya kerja bawah arahan Pitt dengan berlakon *first time* dengan Fauziah, *first time we were both of--*[pertama kali kami berdua] *she first time, I think* bukan-- *first time* dia di bawah arahan anak dia *but also first time i'm working with her*[bekerja dengan dia]. *And then*, banyak lagi la. Ada drama yang kita buat under Isma Yusof tapi tak keluar lagi ‘Abah’ yang sudah keluar ‘Hajar Aswad’ *and then* ‘Menunggu Hujan Teduh’ adalah satu drama untuk yang masatu ada macam satu program bawah yang RTM ada *which was a tribute to*[sebuah penghormatan kepada] P

Ramlee, so 'Menunggu Hujan Teduh' adalah satu drama yang di bawah *this umbrella*[payung] itu. *And then of course* sambil saya (berdehem) berlakon saya juga jadi *an acting coach*[jurulatih pelakon], *so some the film*[sebahagian filem] yang saya-- saya bermula jadi pelatih pelakon juga dengan galakan oleh Shuhaimi Baba *so* dia kata "*you help me to direct, you help me to coach*"["awak bantu saya untuk mengarah, awak bantu saya untuk melatih". (berdehem) Saya mula dari sana. *So* bawah Shuhaimi Baba kita *coach* macam 'Tanda Putera', 'Selubung', 'Layar Lara' *and all that and then because of that* saya memberanikan diri (berdehem) masa itu lepas saya dah kerja dengan dia barulah bila *director* lain suruh saya membantu dia jadi pelatih pelakon, saya berani kalau saya tidak ada *experience to be acting coach with*[pengalaman untuk jadi pelatih pelakon dengan] Shuhaimi Baba saya mungkin tak berani. *So because of that*, saya bernasib baik kerja dengan Erma Fatima[Fatimah Rahmad Ali merupakan seorang pelakon, pengarah, penerbit dan penulis skrip] bila dia jadi pengarah wanita untuk 'Embun', the movie 'Embun'. *And then, also* tolong berlakon dengan, berlakon pulak-- melatih 'Sara' filem. *I think one of the first film for*[filem pertama untuk] Astro Shaw kalau tak salah *and maybe two*[mungkin dua]. *That one also* seronok pengalaman saya sebab pelakon dia ada Ida Norina, *the reason why*[sebab kenapa] saya pergi sebab Ida pernah kerja dengan Shuhaimi Baba *and* bila dia kerja dengan Shuhaimi Baba mesti ada *rehearsal time*[masa raptai]. *Rehearsal*[raptai] memang kerja dengan saya, *so* bila dia ditawarkan peranan untuk berlakon dalam Sara, *this movie*[filem] dia terima dengan satu *condition*[syarat], itu saya difahamkan yang dia kata saya mesti ada *rehearsal*. Kalau dulu sebab dulu memang tak ada *rehearsal* tau. Peliknya. *So* dia kata saya mesti ada *rehearsal* kalau boleh saya nak Fatimah la sebab saya ada pernah kerja dengan dia. *So*, saya latih dia dengan Shamsul Ghau Ghau[Shamsul Azahar bin Aliddin merupakan seorang pelakon Malaysia]. *You all* tau tak Shamsul ? okay *you all* kenal dia sebagai pelawak kan. Watak dia itu serius *so* bila kita *first* berlakon, dia memang kalau boleh dia nak masukkan lawak itu. Bila dia *nervous*[gementar] dia masuk lawak, *I said*[saya cakap] *your watak is not*[bukan] pelawak, *your watak is very serious*[serius], *your watak is very strong*[kuat] tegas you kawal Ida Nerina. Tapi dia kata "Ini Ida Nerina kak takut". *So with* kita punya latihan ada *one of the* latihan saya cuba apapun *you* buat kita akan-- *you* kena lawan. Shamsul

Ghau Ghau memang segan dengan Ida Nerina tapi watak *you* tidak segan dengan watak dia. *So* bila *you* tengok kalau *you* ada masa, *if you* ada *opportunity to watch*[peluang untuk menonton] Sara S-A-R-A (mengeja), *that movie I think the director is* Along Kamarudin[Shahrom Along Kamaludin merupakan seorang pelakon, pengarah dan penerbit televisyen Malaysia]. *You* tengok, *you* tak akan *recognize*[mengenali] Shamsul Ghau Ghau *as the* pelawak. Dia lain saya bangga sangat. *They are very proud of him*[Mereka sangat bangga dengan dia]. Dalam dia punya, saya tahu betapa paniknya dia untuk nak dapat watak itu tapi pada saya dia berjaya. *So* benda macam tu *and then of course* dalam-- *with* Shuhaimi ‘Puntianak Harum Sundal Malam’. Banyak lagi dia punya-- *and then-- so the training*[latihan itu] *also* dengan *follow*[diikuti] la saya *train*[melatih] untuk filem ‘Timburuo’, filem ‘Pulang’ *and then it was so weird*[ia sangat pelik]. Masa kita buat ‘Pulang’ *I coach the actors*[saya melatih pelakon] *but you* tengok movie ‘Pulang’ tak ?

PIZ, SLC, FBA : Tengok.

FAB: Okay, suara itu *you recognize*[mengenali] tak ? (ketawa) *It's my voice*[Itu suara saya]. Okay bila kita dah habis itu semuanya *the shoot*[penggambaran], *the director*[pengarah] itu kata “boleh tak *you* tolong *just do the voice*[buat suara sahaja]. *So I was the voice actor*[pelakon suara] *for* ‘Pulang’. *So* saya suara watak Puteri Aishah yang *the old*[sudah tua] Sheri. *So* bila dah tua kan, *I think they were some technical, they couldn't call back*[ada sedikit masalah teknikal, mereka tidak dapat menghubungi semula] *the* pelakon itu *so* dia kata “Fati *since you already* dah tahu sebab pelatih diorang *so* boleh tak *you* bagi suara”. *So I was the voice actor for Pulang. That one I* suka, *I love voice acting*[saya suka lakonan suara], *I don't know why*[Saya tidak tahu kenapa]. Drama radio pun saya buat satu ke dua *for* Hot FM[Hot FM merupakan stesen radio Malaysia] *if i'm not mistaken*. Saya suka sebab suara *as a* pelakon *one of the thing--*[salah satu perkara] *and* even bila saya dapat skrip, bila saya baca skrip saya *automatically*[secara automatik] boleh dengar suara watak itu. Suara *is so important. So that is the thing about*[itulah perkara tentang] macam *as a* pelakon *you* mesti pergi *also for vocal lesson*[pelajaran vokal]. *And then, for*

'Geran' pun sikit la satu suara saya, Geran yang silat itu. Areel Abu Bakar [Areel Abu Bakar merupakan seorang pengarah dan ahli sinematografi] punya, *director* dia Areel Abu Bakar. *So a little bit of that* [sedikit sebanyak tentang itu]. *And then, there is a movie* [ada satu filem ini] yang banyak pelakon dia semua budak-budak. Budak dalam umur *thirteen to seventeen* [13 tahun hingga 17 tahun]. Itu tak keluar lagi. 'Anak Rimau'. *That one, my daughter* [anak perempuan saya], Sharifah Aryana dengan saya kita melatih budak-budak itu. Itu lah, nak tunggu bila nak keluar. *Very interesting* [sangat menarik] *movie* itu. *So that is more or less* [itulah sedikit sebanyak] perjalanan saya *as an actor*, melatih pelakon, *also a voice actor*. Alhamdulillah. Saya rasa saya *very--* bernasib baik dapat kerja dengan *all this wonderful people* [semua orang yang hebat-hebat ini] dan lepas itu tengok hasil dia. *To see on screen* [untuk ditonton di skrin]. *Of course* kita tak akan seratus [100] *percent* [peratus] puas hati mesti kita kata okey *this one actually we can do something like that* [kita boleh lakukan seperti ini untuk yang ini], *I think maybe* sepatutnya kita buat. *You know is always on hide sight. The other one is recently* [Satu lagi adalah baru-baru ini] 'She was Pretty' for Viu. *The korean version* [versi Korea] 'She Was Pretty'. *So* saya melatih *the actors*. *And then there was one role as the writer publisher* [terdapat satu watak sebagai penerbit]. Diorang kata, "kak fati *can you do this role for us* [boleh awak lakukan watak ini untuk kami] ?" *I said "Okay* [Okey]". *So I had a small role* [ada watak yang kecil]. (terbatuk) *Excuse me* [Maafkan saya]. *And then,* adalah *some of the roles and of course the series* [siri] 'Nur' yang itu yang paling saya *also* selalunya kalau boleh sebab mungkin *my stamina* [stamina] kan *so* saya kalau boleh saya tak terima *series episode* [episode bersiri] sebab dia macam tiga [3 bulan] empat [4 bulan] bulan itu, tapi 'Nur' saya terima sebab perjalanan cerita dia lain pada lain. Kalau *you* dah tengok 'Nur' *you* faham *what I mean* [apa yang saya maksudkan]. *And that was wonderful experience* [pengalaman yang indah] kerja dengan *again* pengarah yang saya hormati dan sayang, Shahrulzad [Shahrulzad Mohameddin merupakan seorang pengarah dan penerbit televisyen Malaysia]. *Very good* [Sangat bagus]. *In fact* [Sebenarnya], dua *reason* kenapa saya terima, satu sebab nak kerja dengan dia. Saya tak pernah kerja dengan dia tapi anak saya pernah kerja, ramai orang lain pernah kerja dengan dia *and* semua *very good*

feedback[maklum balas]. So bila saya ditawarkan, saya kata “okey, Ezad okay very good”. *Itu dah already like seventy percent*[70%] *yes. When I tengok the script okey hundred percent*[100%] saya suka. *And of course to work with again* bernasib baik *also to work in the past* kalau *you* nak *mention people like apart from*[orang selain daripada] pelakon-pelakon yang muda dari saya yang saya memang sayang. Pelakon yang saya mesra sangat, selesa sangat kerja, Rahim Razali [Dato’ Haji Abdul Rahim bin Haji Mohd Razali adalah seorang pelakon, pengacara, penerbit, pengarah TV dan filem, jururunding skrip dan penulis Malaysia] *and then* Jalaluddin Hassan [Dato’ Jalaluddin bin Tan Sri Haji Hassan merupakan seorang pelakon dan pengacara Malaysia] yang memang sama-sama otak gila *so thank god*[Alhamdulillah] *because* ada dia. Dengan dia saya buat *movie that one* ‘Kerana Korona’ pun seronok, itu Khabir Bhatia juga. Itu pun seronok. Main watak yang tak betul. Dua pelakon tak betul main watak yang tak betul. Alhamdulillah, *so good*.

FBA : Okay baiklah puan kalau begitu, siapakah idola yang telah mendorong puan untuk menceburi bidang lakonan ?

FAB : Idola. Itulah sebab *like I mention* tadi, *when I was young* tidak kata macam terlintas pun nak jadi pelakon. So, idola ? Kalau nak kata *the person who* banyak yang mengajar saya inilah Shuhaimi Baba *and* Mustaffa Noor, memang *this two*. Diorang , *the asas they concrete* kan *the foundation* yang dia bagi pada saya saya rasa memang *solid* sebab cara dia ajar saya dengan jangan bongkak, jangan besar kepala. *The story is important not you*, orang nak tengok *the* watak diorang tak tengok *you*. *It’s like who cares who you are but they care who the* watak is. Sebab bila dia tengok yang diorang bawa balik kalau dia menangis, dia marah *whatever it must be* watak yang diorang bawa balik dari keluar panggung dia akan bawa balik ciri-ciri rasa yang *you* bagi. *You as* watak, *who cares who*[siapa peduli siapa] Fatimah Abu Bakar is. *She is nothing, she is boring*[Dia bukan sesiapa, dia membosankan]. Watak *whoever you play, that one*[sesiapa sahaja yang awak lakonkan] kalau *you* main betul-betul, kalau kita sama-sama berkarya, berusaha *to create this character, that is what people bring home*[untuk mencipta watak ini, itu yang orang akan

bawa pulang]. Alhamdulillah. *Even if they don't remember your name*[Walaupun mereka tidak ingat nama awak] tak apa *but they remember your watak name*. Itu yang kita nak. Kalau watak saya Rokiah, kalau kata *you* suka Rokiah. *I'm so happy*[Saya sangat gembira]. Ah you pelakon yang mana ya? Tak apa *it's okay*. Fatimah Abu Bakar *is not important, but you remember Rokiah thank god because to me, that is what I want*[ini yang saya mahukan]. *I want Rokiah to be real for you*[untuk menjadi nyata pada awak].

PIZ : Jadi sama macam ada penonton yang menonton drama yang membenci sesuatu watak ni. Jadi pelakon tu berjaya la membawakan watak tu?

FAB : Memang. *Yes*[Ya]. Arwah[Allahyarham] Mahmud June[Dato' Mahmud June merupakan seorang seniman Malaysia] okey dia pernah kata hahaha (ketawa) kesian dekat dia. Dia kata masa dulu dekat Singapura tu semua ada orang ludah dekat dia. Pernah ludah dia sebab benci sangat, sebab watak dia semua, orang ganas, jahat kan. *Yes--*[Ya]. Selalu macam tu *and then*[dan selepas itu] arwah[Allahyarham], *uncle* [pakcik] Ajis umm *uncle*[pakcik] Ajis (ketawa) dia kata “Orang tengok saya semua dia buat macam apa ni yang P. Ramlee punya, yang inseng mata--”[mantera yang digunakan dalam salah satu babak dalam filem P. Ramlee yang bertajuk Ali Baba Bujang Lapok] (sambil membuat gaya menari). *So*[jadi] walaupun dia, ada *some of* [sesetengah] dia punya watak serius orang tak ingat. Orang ingat dia sebagai, ‘Bujang Lapok’ [filem P. Ramlee]. *So* dia kata kadang-kadang-- itu yang kata, ‘*uncle*[pakcik] macam mana’ *and then*[kemudian] sebab, dia punya watak *so strong*[sangat kuat] pendekar bujang lapok tu semua-semua. Anak saya, *i still remember*[saya masih ingat] Aleya dan Amani, masa tu diorang[mereka] umur- (berfikir) tujuh dengan sepuluh gitu[7 dengan 10 tahun begitu], *around that day*[semasa hari tersebut], bila dia jumpa- diorang panggil dia abang Ajis. Dia kata “eh dia panggil aku abang”, *I said ‘yeah uncle* [saya kata ya pakcik] sebab diorang tengok *your character*[watak] abang ajis berlakon dia dah jatuh cinta dengan *your*[kamu punya] watak’. “Oh ye ke Alhamdulillah” dia kata. *So that's why the*[jadi sebab itu] watak *is so important* [sangat penting] *and* [dan] dia pun dia pun kata “Alhamdulillah”. Bagus dia ingat watak itu. Kalau nak ingat *you*

know[kamu tahu] pangkat dia dan masa tu dah[sudah] boleh jadi Tok[panggilan untuk atuk] kan. Kalau nak , tak ingat saya tak apa, ingat haa abang ajis eh, dia pun kata “abang ajis pun abang ajis lah” hahaha (ketawa). *You know, but*[kamu tahu tapi] dia pun setuju bahawa watak-- *so that means*[jadi maksudnya] kita berjaya la.

FBA : Pada pendapat puan, sebagai seorang pelakon veteran bagaimana industri kreatif pada zaman kini?

FAB : Banyak yang tak betul lagi. Banyak-banyak, kalau saya nak masuk ini, kalau nak berbicara kalau nak habaq[khabar], sampai esok. *No la I think even the situation, the condition*[situasi, syarat] macam *in terms of very quickly in terms of contract, in terms of copyright, in terms of*[dari segi kecepatan dari segi kontrak, dari segi hak cipta, dari segi] berapa jam pelakon boleh kerja, kru kerja. Kru memang susah ya kita tengok kita punya *movie*, tengok *cinema*[pawagam] macam seronok-seronok. Belakang tabir itu, *you* tak tahu betapa susahnyanya nak *create*[menghasilkan] karya itu. Betapa susahnyanya *especially*[lebih-lebih lagi] dengan kita punya PKP[Perintah Kawalan Pergerakan] itu semua kan *recently*, betapa seksanya *especially the crew*[kru] *and the* pelakon untuk nak dapat sesuap nasi itu. *No*, tak senang tak semudahnya, tapi itulah kenapa kita masih macam itu. Padahal, kalau kita tengok jiran-jiran kita, saya tak kata semua baguslah tapi saya rasa situasi kat sana di Indonesia, (mengeluh) Korea jangan cakaplah, *in India, in Singapore* saya rasa macam *slightly better*[lebih baik sedikit] kot *in Japan*. Saya rasa, itu yang sedih sebab bakat pun nak *compare comparatively*[bandingkan secara perbandingan] bakat memang boleh sebanding tapi kita punya *infrastructure*[infrastruktur], cara kita kerja *still not there*[masih belum ada]. Kita pelakon, *we are not protected*[tidak dilindungi] kita punya hasil, *we don't have* macam *even the producer* tidak ada bila dia dah buat suatu karya itu, *product*[produk] itu bukan dia punya, padahal kalau tempat lain *your copyright for example*[hak cipta awak contohnya] kalau dia bagi pada *tv station*[stesen televisyen] *let's say* kalau tak salah katalah contohnya diorang boleh pegang *copyright* tu lima[5] tahun, so lima tahun itu dia boleh buat lah apa dia nak buat, dia nak *show*[paparkan] berapa kali, *repeat*[diulang] berapa kali, buat duit

berapa kali lepas lima tahun itu *copyright* tu kembali pada *producer*. *Producer* itu boleh ambil dia punya filem itu dia boleh *go into National Festival*[pergi ke sambutan nasional], dia boleh jual mana-mana. Itu *is very*, pada saya adil lah. Tapi sini tak. Sini sekali *you* dah habis itu, *it belongs to whoever*[ia milik sesiapa sahaja] yang *you* dah jual like *tv station*. *So you don't have anything*[tiada apa-apa]. *So they can repeat many times*[mereka boleh mengulang banyak kali], *you* tak dapat satu sen pun. *Producer* tidak akan dapat satu sen pun, walaupun *you* jual lah dekat *movies* la, jual kat 'Netflix' la, jual kat *whatever*, tak. *So*, lain kalau macam *music*[muzik]. *Everytime you play a song*[Setiap kali awak putarkan lagu], *you* dapat *royalty*[royalti] kan. Pelakon tidak, *producer* tidak. *So* ini yang saya kata, *in a nutshell*[kesimpulannya] banyak lagi yang kita boleh perbetulkan. *Lot of things that* kita punya *government*[kerajaan] boleh buat untuk *promote*[promosikan], untuk *protect*[melindungi] industri kita. Korea *if i'm not mistaken*, dulu memang teruk sangat-sangat. Ada *this one time*[suatu masa itu] diorang tutup habis semua. Diorang *stop*[berhenti] tak ada filem tak ada *music*. *What they did was*[Apa yang mereka lakukan ialah], diorang perbetulkan. *They strengthen the film industry, strengthen the music industry*[mereka mengukuhkan industri perfileman, perkukuh industri muzik] *so* bila diorang buka balik boom (sambil membuat gaya meletup) semua. *Look at them now, in terms of music*[Lihatlah mereka sekarang dari segi muzik]. *Music* pun nak cakap la. *When I mention the word ARMY*[Adorable Representative M.C for Youth adalah gelaran peminat BTS, sebuah kumpulan penyanyi lelaki Korea], *you all* dah tahu siapa, *what I mean*. Dah jadi sampai tahap itu, *an old woman like me can say ARMY and everybody like*[seorang orang tua seperti saya boleh berkata ARMY dan semua seperti] saya pun kenal. *It's like, it's amazing*[menakjubkan]. *And because they feel that. It's the government* buat usaha itu. *They stop*, dia tutup. *It's so much rubbish*[Terlalu banyak yang tidak bagus], tutup. *Polish*[Gilap] buka balik, wah *which is something that* mungkin. *And dulu* pun, indonesia kalau tak silap *there is one time* kita punya *product* bagus lagi pada indonesia. *Look now like all the--* Sama la dulu *and then you know with all the--* India jangan cakap la, *it's amazing what they have done*[sangat menakjubkan apa yang mereka telah lakukan]. Kita boleh cuma itulah *it needs effort, it needs dedication*[ia memerlukan usaha, memerlukan dedikasi], *it needs* orang yang berwawasan

yang rasa yang tahu *what is Film making, what is music, what is the industry*[apa itu pembikinan filem, apa itu muzik, apa itu industri]. Kita boleh, *we can. Some people I remember, dulu there was one of my editors*[editor], dulu masa I kecil hati sangat-sangat dengan dia. *I won't mention his name*[tidak akan sebut nama beliau]. *When kita nak promote artikel on seni, she said "art doesn't sell"*[beliau berkata "seni tidak laku"] So dia nak cerita macam cerita *crime*[jenayah], jenayah yes orang nak baca, *art nobody*[tiada siapa]. *But in my mind, my god if you know how to do it well, art sell*[Tetapi dalam fikiran saya, ya tuhan jika awak tahu cara yang betul, seni itu laku]. *Looking in the world over art is making so much money*[Lihat sekeliling dunia, seni menghasilkan pendapatan yang tinggi]. *Films in America and India* semua berbilion-billion. Kenapa kita tak boleh? Sebab kita pandang rendah ataupun-- so dekat sini dekat Malaysia ni saya rasa *even all* saya kagum kalau masih ada orang yang boleh buat filem sebab situasinya, *the condition is not suitable*[tidak sesuai] (FAB batuk) memang susah *in terms of* ya lah *sponsorship*[penajaan], *in terms of infrastructures* susah nak buat filem. Tapi masih ada *and also in that sense*[dalam pengertian itu] okay la.

PIZ : Jadi kita boleh kaitkan industri kreatif ni [ini] dengan ekonomi negara kan, jadi-(FAB Mencelah)

FAB : *Definitely*[Semestinya].

PIZ : Bagi pendapat puan sendiri, apakah peranan industri kreatif dalam memajukan ekonomi negara?

FAB : *Oh my god*[Ya Tuhanku]. *All we have to do is*[apa yang perlu kita buat ialah] kalau kita *look at*[lihat pada] kita punya *film industry*[industri filem] or[atau] seni tu *as business*[sebagai satu perniagaan]. Okey. Boleh saja[sahaja]. Itu saya kata mesti ada seorang yang ada wawasan dia boleh nampak *because you look at the industries all over in Korea*[kerana kita lihat dekat industri-industri di Korea] - - - - tu semua its *multi million billion*--[berjuta-juta billion] *you know or not*[awak tahu atau tidak]. Diorang[mereka] buat satu *movie*[filem] dah berapa *billion-billion*. Kenapa

kita tak[tidak] boleh? *So yes it is about the economy*[jadi ya ia tentang ekonomi] *and so i don't*[dan jadi saya tidak] yang mana *nak start with*[bermula dengan] bagi *invest then you get back or you know but because, you tak invest you don't get back*[melabur kemudian kamu dapat semula atau kamu tahu hanya kerana kamu tidak melabur, kamu tidak dapat semula]. *So you*[jadi kamu] kena *invest*[melabur], kena ada orang yang kreatif *and at the same time*[dan pada masa yang sama] orang yang fikir *as a businessman*[sebagai ahli perniagaan], okey. *So you cannot have a romantic*[jadi kamu tidak boleh memiliki sesuatu yang indah], *which is want to make films*[iaitu ingin membuat filem] mungkin tak akan buat duit la. *But you also cannot have a businessman*[tapi kamu juga tidak boleh hanya mempunyai ahli perniagaan] yang nak buat duit *so dia tak kisah tentang the-- what you called it about the story*[tentang cerita itu], *about the long term effect on the industry*[tentang kesan jangka panjang terhadap industri], *long term effect like*[kesan jangka panjang seperti] 'saya ada filem ini saya nak buat duit dalam sebulan okey la then saya tak kisah macam-- *the* pelakon[pelakon itu] seksa ke orang tak[tidak] jaga, hidup diorang[mereka] diabaikan kita tak kisah'[FAB memberi gambaran tentang situasi itu]. That one[perkara seperti itu] tak boleh la. *That means you are exploiting, exploiting*[maksudnya kamu mengeksploitasi] kita punya *the industry*[industri ini]. *So*[jadi] kita kena ada *a marriage of both*,[kombinasi kedua-duanya sekali] orang yang tahu *business*[perniagaan] *and then at the same time is creative enough to know this is the way*[dan pada masa yang sama individu itu cukup kreatif untuk mengetahui cara] seni kita, roh kita, kita punya *culture can grow to show who we are*[budaya kita boleh berkembang untuk menunjukkan siapa kita]. *So it's not just about money and dollars and cents it's also about*[Jadi ini bukan hanya tentang wang dan ringgit, ini juga tentang] apa kita nak tunjuk. (PIZ mencelah)

PIZ : Jadi orang yang tahu ber- *business*[menjalankan perniagaan] dan ada *creativity*[kreativiti] ni dia boleh kategorikan sebagai antara usaha la yang boleh untuk-- macam memperkasakan industri dekat kreatif Malaysia ni?

FAB : Yes[Ya], sebab ada ramai orang sekarang *that one of the reason also*[itu merupakan salah satu sebab juga] itu dia macam ayam, *chicken and egg*, ayam dan telur kan, ada orang kata, “kalau saya ada *business*[perniagaan], ada duit saya nak *invest*[melabur] dalam *your film*[filem kamu], tapi filem awak tak masuk--” tak, filem sekarang ini tengok la mana yang buat duit. So[jadi] saya sebagai, *investor*[pelabur] sekarang pun kalau saya-- tak salahkan diorang[mereka] kalau, dia tak nak. Sebab kita *again as the- creative side*[sekali lagi kita sebagai pihak dari sisi kreatif], *you*[awak] kena *come out with something very- you know, creative to show--*[hasilkan sesuatu yang sangat kreatif untuk ditunjukkan] Okey kalau, kalau produk ini- boleh kita hantar pada *international festival*[perayaan antarabangsa] boleh, *you know or not that kind of thing*[awak tahu, perkara seperti itu]. So *that is the thing*[Jadi itu ialah perkara] yang saya kata, mesti ada kedua-dua. So *you have to put--*[Jadi awak perlu mengambil kira] *so it's like on one hand*[jadi seperti dari suatu sudut pandangan yang lain], *the investor*[pelabur] kata “*you prove to me*[kamu buktikan pada saya] dulu *how good your product is*[betapa bagusnya produk kamu] sebelum I[saya] bagi duit”. *You will say “you have to give me the money first, then I can--*[awak perlu beri saya duit dahulu, kemudian baru saya boleh]”, yang mana nak dulu kan so that is-[jadi itu lah]. Kita punya *budget*-[bajet] kena ya la *a lot of things*[pelbagai benda] yang kita boleh buat kalau bajet kita besar. Tapi-- ada banyak lagi *short films*[filem-filem pendek] yang kita tengok yang bagus--, bajet dia kecik[kecil], *you know* macam *film from*[filem dari] ‘Kuman’[Kuman Pictures], *you know*, macam ‘Roh’[salah satu filem yang dihasilkan di bawah Kuman Pictures] tu semua. Bajet dia tak besar, ‘Kuman’ *films*[filem] kan, *still*-[masih]. So, *if you talk about big budget can give good films*[Jadi, jika kita kata bajet yang besar boleh hasilkan filem-filem yang bagus], tak[tidak] juga. So[Jadi] dia kena ada dua la, *you kena have the creativity and also the budget*[kamu mesti ada kreativiti dan juga mempunyai bajet] ya. Satu tanpa *the other*[yang lain] memang tak boleh la.

FBA : Baiklah puan, kita kembali kepada soalan yang memfokuskan kepada bidang lakonan di mana apakah persediaan puan sebelum memulakan penggambaran sesebuah drama atau filem?

FAB : Okey kena baca skrip-- *And then as you baca, imagine* situasi dia dalam *you* punya *mind*, *you* boleh nampak dah apa yang dalam skrip itu. Kita boleh gambarkan. *Again* paham watak itu kenapa dia wujud dalam skrip itu. Kalau kita keluarkan watak itu, jalan lagi tak hidup lagi tak cerita itu? *So that one depends on the--*[itu terpulang pada] itu kekuatan penulis dia. *So* kalau dia ada lapan[8] watak dalam *that whole* kata *that whole drama*[seluruh drama] itu *or that* filem itu, lapan-lapan mesti ada sebabnya kenapa dia ada dekat situ. Kalau kita keluarkan satu, tak menjejaskan *that means* watak itu tak perlu. *That means something is not right already* okay, *so* saya punya watak saya akan baca and saya akan tengok perjalanan watak saya. Walaupun saya dalam *on the screen*[di dalam skrin] dua minit kata, *but you must know*[awak mesti tahu] *like* dalam dua minit kenapa dia ada dekat sana? *For example, if its a flashback*[Contohnya, kalau ia adalah mengimbas kembali], *so* saya jadi macam watak saya dah mati, ini *flashback*. Okay kita tengok sekejap saja, tapi kenapa dia ada dekat sana. *That* pada saya, itu saya. saya tak cakap untuk orang lain, pada saya itu akan membantu cara saya menyuarakan, cara saya rasa, cara saya nampak diri saya sebagai watak itu. *That helps me* walaupun *it's two minutes or two hours*[2 minit atau 2 jam]. *But yes, very important* baca the skrip, memahami. Kena faham, kalau tak faham kadang-kadang ada keliru jugak kan, kadang *some of the writing*[beberapa tulisannya] kan, kita kena tanya la. Tanya *the director*, kenapa dia macam ini, tapi dalam ini dia macam ini. Harus bertanya. *That's why* kata masa *rehearsal, it is so important*. Masa *rehearsal* itu lah yang kita banyak berbincang, banyak *experiment*[percubaan] *like* macam saya kata tadi, ini watak *scene*[babak] ini dia marah, tak semestinya marah dia menjerit. Kita cuba cara lain, *so* masa *rehearsal* la kita boleh cari *and most of the times*[selalunya] yang saya kerja dengan Shumi, masa *rehearsal* yang kita terjumpa sesuatu yang mungkin masa kita baca skrip tak nampak. *So rehearsal is so important*. Kelakar pun masa itulah kita tengok. *Everything would be-- when you discover them*[apabila awak menemui]. *For* watak, itu saya kata bila saya buat sesi bengkel lakonan, ada ramai pelakon

yang *experience* yang dah pernah berlakon, dia kata “cikgu tak pernah kita buat macam ini, saya dah berlakon banyak-banyak filem, *it's the first time* yang saya masuk latihan macam ini. Susah cikgu nak jadi pelakon” dia kata. *So for me, it's like* bila dia dah *realize*[sedar] *that, to me, is* Alhamdulillah. *So i'm hoping that* dengan dia punya dah macam dia dapat okay susah jadi pelakon. *The next role*[watak seterusnya], saya minta yang dia usaha sama macam apa kita buat. Tak semestinya dengan saya, carilah guru-guru pelakon yang lain yang boleh membantu ramai Fauziah Nawi, Fauziah Ahmad Daud, ramai yang boleh membantu Norkaha Aqilah siapa-siapa lagi kat sana yang ramai yang boleh bantu. *The younger one my daughter*, Sharifah Ariana, ramai-ramai yang boleh membantu sebab *if you notice*[perasan] kita punya pelakon, yang pada saya *very very good actors*, diorang selalu kata macam Nadia Nisa, Ida Nerina, Nadia Aqilah ramai lagi dia selalu akan kata *I know nothing, I takut, I tak tahu. Everytime* diorang macam-- (PIZ mencelah)

PIZ : Maksudnya seperti ada benda belajar--?

FAB : *Yes*[Ya]. Ya *and*[dan] diorang[mereka] nak kalau boleh ada *rehearsal*[latihan] sebelum okay diorang dah[sudah] rasa macam itu. *So that is why*[jadi disebabkan itu], kalau diorang ni boleh cakap macam tu, saya minta lah pelakon-pelakon yang baru okey, yang orang selalu *attack*[mengatakan sesuatu yang negatif tentang pelakon tersebut] kata *you*[awak] kayu[tidak pandai berlakon] lah- *whatever*[apa sahaja] buktikan bahawa *you bukan kayu, you tak kayu*[awak boleh berlakon]. *You*[Kamu] ada minat, bakat, ada. Usahalah. *Go for training*[Pergi dapatkan latihan lakonan] sebelum *you*[kamu] nak terima *that*[itu] watak ataupun bila diterima watak tu[itu], mintak[minta] dari *producer*[penerbit] tu[itu] mesti-- “boleh tak [tidak] bagi saya *at least*[sekurang-kurangnya] sebulan--” kalau sebulan *asking too much*[terlalu lebih], dua minggu katalah “untuk saya di- latih, untuk saya boleh berbincang dengan seseorang yang boleh bantu saya *analyze the script, analyze* watak[menganalisis skrip, mengkaji watak] itu macam mana yang boleh kita-- *so that i can do my best*[jadi supaya saya boleh lakukan yang terbaik]”. Itu yang saya minta. Sebab ramai macam *for example*[sebagai contoh] *you* tengok Azhan

Rani[Pelakon lelaki Malaysia] masa dia buat *what was that*[apakah] siri-
'Saloma'[telefilem] *that* [itu] siri. Azhan Rani. *You* tahu kan Azhan Rani yang
buat, yang masa 'Nur'[Nur merupakan siri drama televisyen di Malaysia] dia
yang-- (FBA mencelah)

FBA : Hmm (mengangguk)

FAB : Okay, he's a brilliant actor[dia merupakan pelakon yang terbaik]. *You* bagi
dia apa pun. Okey-- dia masa dia buat 'Saloma', *I don't remember the*
series[saya tidak ingat siri itu] dia main watak Tompel[AR Tompel]. AR
Tompel[seniman] kalau *you* tengok- sebijik[sama] dari suara, dari visual *you* tak
nampak Azhan Rani, *you* nampak Tompel. *You know* dia pun sorang[seorang]
kalau dia bagi dia *any role*[sebarang watak] "oh boleh ke saya buat". *You know*
or not it's like[seperti] 'eh *you know*' (pelik) ya. Ramai, ramai yang *very*
good[sangat bagus]. Amerul Affendi[Pelakon lelaki Malaysia]. Bagi lah dia apa,
you know its amazing [sangat hebat] dalam 'TVC[Iklan Televisyen] *you know*
dia pun-- dia ya. *So* dia komited, pun sorang. Ya, ramai. Ramai budak *especially*
from[terutamanya dari] ASWARA[Akademi Seni Budaya dan Warisan
Kebangsaan] *very-- talented*[sangat berbakat]. Berbakat cuma mungkin tidak
diberi-- (PIZ mencelah)

PIZ : Recognition[pengiktirafan]?

FAB : Tak diberi peluanglah. *You know* macam Jihan Muse[Pengacara, pelawak,
pelakon wanita Malaysia].

FBA : Mmm (mengangguk)

FAB : *Okay another person*[Okey seorang lagi]. Mula sebagai pelawak kan.
Oh my god I saw her in one drama[saya nampak dia dalam satu drama], *I* tak
ingat drama tu. Saya tak *recognize*[kenal] dia. Watak tu *very serious* [sangat
serius]. *So good*[sangat bagus]. Jihan *another one*[seorang lagi] kalau boleh dia
banyak *yes she's a very--*[ya dia sangat] banyak *hosting*[mengacara] kan tapi
saya rindu, saya nak tengok dia sebagai pelakon *cause she's so good*[kerana dia

sangat bagus]. Lagi sorang Sherry AlHadad[Pengacara dan pelakon wanita Malaysia]. *You* bagilah dia apa watak *you know*. Tapi itulah, *in the minds of producer*[di dalam pemikiran penerbit] semua tu asyik bagi *the stereotypes that kind of thing*[idea umum tentang individu]. *But these are wonderful, wonderful actors*[Tetapi mereka ini merupakan pelakon yang sangat bagus]. *You know, very good. Ya Allah.*

PIZ : Jadi puan dari waktu berlakon itu sendiri kan, jadi puan rasa penting tak untuk wujudkan *chemistry* [hubungan yang baik] antara pelakon--(FAB mencelah)

FAB : Ya.

PIZ : untuk keberkesanan watak tersebut, memang sangat penting?

FAB : Sangat penting. Tapi ada memang banyak kali takda[tiada] *that* macam *chemistry you as in the personal*[secara peribadi], katakanlah saya dengan *you* tak ngam[memiliki hubungan yang tidak baik]. Tapi dalam tu kita main[melakonan] *bestfriends*[kawan baik] ataupun adik-beradik yang--*very*[sangat] mesra *you know* adik beradik yang *very loving*[sangat penyayang]. Tapi sebagai pelakon macam “eh aku tak boleh la dengan dia” *yeah or not. You* kena cari *chemistry as that* watak[sebagai watak itu]. Walaupun *chemistry with the*[bersama dengan] pelakon takda, *yeah*. Tapi kalau boleh antara pelakon, *very important*[sangat penting]. Kalau dah ada *chemistry* macam selesai, alhamdulillah. *So* dia memudahkan kerja kita kalau kita macam dah-- *you know* dah selesa dengan awak *yeah*. Tapi kalau takde[tiada] *then as a professional*[sebagai seorang yang profesional]. Okey. *For me let's say if you become as* sebagai pelatih pelakon[Bagi saya katakanlah jika awak menjadi pelatih pelakon], *you* jangan depan mata saya kata “*actually*[sebenarnya] saya tak berapa ngam dengan dia”. *That's not my problem*[itu bukan masalah saya]. *My problem is for your watak to work*[Masalah saya ialah untuk watak kamu menjadi]. *The both of you don't like each other I don't care*[Kamu berdua tidak suka antara satu sama lain saya tidak kisah]. Okey, *but your watak is suppose*

to be[tapi watak kamu sepatutnya menjadi seperti], *let's say its a wide angle*
you supposed to be in love you know[kamu sepatutnya jatuh cinta]. *You fall in*
love[kamu jatuh cinta], *you have to--*[kamu mesti] meyakinkan saya bahawa
 awak memang saling mencintai walaupun- hahaha (ketawa) sebagai watak,
 sebagai *personal*[peribadi] memang *you all*[kamu berdua] memang-- *cannot*
stand each other[tidak boleh berbaik] *So in the first place*[Jadi pada awalnya]
 kalau *you* tengok *the cast*[pelakon itu] kalau *you* memang tak boleh berlakon
 dengan kawan tu or *whatever* kata *no*[tidak] lah. Tolak je *you know*. Jangan
 kata terima *and then* kata “ala aku tak boleh la berlakon dengan dia”, ‘engkau
 terima kenapa’? *You know or not*. Hahaha (ketawa) faham kan. *So yeah, yes*
coming back to your--[jadi ya berbalik kepada soalan tadi] *very*
important[sangat penting] untuk ada *chemistry* sebab kita boleh nampak *the*
chemistry bila *you* selesa dengan *this person*[seseorang itu], tak perlu dialog
 pun, orang boleh tahu *how comfortable you are*[kamu selesa]. *Yes*. Dengan *just*
a look[hanya sekadar melihat], dengan *just you know* cara-- *the way*[cara]
 kalau kita macam *not*[tidak] selesa kata *when we*[bila kita] berlakon macam
 ni-- *you know there is a psychologically*[secara psikologi] ada *physical*[melalui
 fizikal], kita punya *body language*[pergerakan dan tingkah laku semasa
 berkomunikasi] akan tunjuk. Kalau kita selesa, *the way i talk to you pun you*
know--[cara saya bercakap dengan kamu] macam *you know* dengan tak terfikir
 orang boleh tahu ‘oh dia selesa’. *You know yeah. There's something about*[ada
 sesuatu tentang] kita punya *body language* kita tak boleh menipu orang. Hmm-
you know you can say one thing but[kamu boleh mengatakan sesuatu benda
 tapi] orang nampak lain *you know. This is something else*[Ini merupakan
 sesuatu benda yang lain] tak boleh la *you can say* “oh i'm very
comfortable[saya sangat selesa” *but you know-- but your body is like yes*
comfortable[ya badan kamu seperti selesa tapi] ya kau nampak macam askar
 nak pergi berkawad kan (bergurau). *You know that kind of thing*[perkara seperti
 itu]. *So you can say one thing but you are not showing*[Jadi kamu boleh
 mengatakan sesuatu perkara tetapi kamu tidak menunjukkannya]. *So in*
lakonan showing is important not telling[Jadi dalam lakonan, tunjuk itu
 penting bukan hanya memberitahu]. Jangan cakap. Tunjuk. Yakinkan saya
 dengan tanpa dialog bahawa awak sekian-- . Awak tengah merasa sesuatu tanpa
 beritahu saya-- letih, saya mengantuk, saya lapar tak payah[perlu] nak cakap

tu, bila orang tengok *you*, orang dah tahu *yeah*. *So that's why showing is so important that telling*[Jadi disebabkan itu menunjukkan adalah sangat penting daripada memberitahu]. Itu *again is also another challenge*[sekali lagi ini merupakan cabaran lain] untuk menulis. Bila dia tulis dia punya *script*[skrip] macam mana watak dia nak tunjuk *rather than*[selain dari hanya] cakap. *You know*, ya.

PIZ : Jadi dari pengalaman puan sendiri, watak yang paling sukar yang pernah puan lakonkan?

FAB : Oh. Apa ya (berfikir). Semua *actually*[sebenarnya]. *For me*[Bagi saya] semua. *It's not easy*[Tidak mudah] memang susah-- watak komedi memang susah. Susah sebab dia punya komedi punya *timing*[masa] lain pada *normal*[biasa] *you know or not*. So kalau kita punya *timing* lari, dia nampak kita lakon[berlakon] la. Ataupun- melainkan itu yang kita nak, nak tunjuk dia punya kejanggalan dia-- *that's fine* [itu tidak mengapa] *you know or not* macam kita nak tunjuk *over*[melebihi] *So it's not the-- actor*[Jadi bukan pelakon itu] *over* tapi watak dia, *director*[pengarah] suruh kita nak *over* kan punya pergerakan, dia punya *over*. *That is different but ya not--*[Itu adalah berbeza tapi tidak] semua susah la pada saya. Ya. *intimate scene*[babak intim] *also*[juga] tak senang. Macam *I* kata tadi kan peranan intim macam *husband and wife*[suami dan isteri]. Itulah kata kalau *you* akan, *you will consider yourself*[kamu akan merasakan diri kamu] apa ni- bernasib baik kalau dalam babak itu *you* selesa dengan *your co-partner*[kamu punya pasangan dalam lakonan] tu, *your partner*. *You know* macam saya, *very*[sangat] selesa dengan Jalal[Dato' Jalaluddin Hassan, pelakon lelaki Malaysia] dengan Rahim *you know* Rahim Razali[Dato' Rahim Razali, pengarah dan pelakon lelaki Malaysia] tu semua *very-- because it's like*[kerana seperti] tak terfikir, saya tak rasa macam dia duduk dekat saya-- *you know* tak rasa itu-- *So it helps, it helps a lot*[Jadi ianya membantu, sangat banyak membantu] macam *you know-- very important*. *For example like*[Sebagai contoh seperti] Jalal, Jalaluddin (ketawa). *He is actually*[Dia sebenarnya], dia tua sikit pada saya. Tapi sebab dia manja dan saya dah kenal dia lama, dia panggil saya kakak, saya panggil dia adik.

Walaupun *in age*[mengikut umur] dia-- tua sikit pada saya. *So it doesn't matter you know*[Jadi ianya tidak penting] nak panggil--*cause i feel older*[sebab saya rasa saya lebih tua], saya rasa dengan dia, dia adik saya. *You know or not yeah. So because*[Oleh sebab] dah ada itu, senang apa kita nak berkenalan-- itu dalam 'Nur' semua *comfortable*[selesa] sangat--. Saya nak marah dia pun saya tahu dia tak kan kecil hati[kecil hati] sebab dia tahu watak itu marah watak dia, bukan Fatimah marah Jalal. Kadang-kadang ada kekeliruan situ *yeah*. Kadang-kadang macam dia ter- pelakon yang tak faham tu dia belum-- *especially when*[terutamanya bila] kita buat *the exercise*[latihan] *the improv*[latihan lakonan] tu, dia akan macam terkejut. "Kenapa *you* marah *I*?" *I said*[Saya kata] '*no-- exercise* ni watak itu marah watak ni, bukan dia tengking awak'. Ada diorang ter- "kenapa dia tengking saya" *so* kita kena, kita faham itu yang *I* kata dia kena faham apa *you* tengah buat, *you* kena faham *when you say that*[bila kamu berkata begitu], *is that the actor saying it or the watak*[adakah pelakon itu sendiri yang mengatakannya atau watak dia]. *You* kena faham tu, *you must make that very clear*[kamu mesti faham perkara itu dengan jelas], *and then* orang pun bila dia tengok, okey dia nampak watak la. Ataupun dia tengok "oh Fatimah Abu Bakar cakap tu oh-- eh dia sepatutnya Rokiah, tapi eh aku keliru lah" *you know or not then we have--*[kemudian kita ada] kita dah macam *okay you need a lot of work*[kamu perlu banyak diperbaiki lagi dari segi lakonan]. Hahaha (ketawa) dia kena berusaha lagi.

PIZ : Jadi boleh kami tahu buat masa ini puan ada terlibat dengan filem atau drama?

FAB : Buat masa ni, ya saya baru habis apa ni *filming*[penggambaran], satu *film called*[filem yang bertajuk] 'Tiger Stripes' *I don't know when it's coming out*[saya tidak tahu bila filem itu akan ditayangkan]. Itu filem[itu untuk filem]. Buat masa ni saya, besok [esok] *actually my shoot it is a series called--*[sebenarnya penggambaran saya ini ialah sebuah siri yang bertajuk] *it's a comedy*[ia merupakan komedi]. *It's a series--*[merupakan sebuah siri] apa ni panggil dia 'Senduk Suap'. 'Senduk suap' untuk-- *is it Astro*[adakah Astro] (berfikir) Haa Astro, Astro TA-DAA, T-A-D-A-A (mengeja). *Yeah* tengah *yes*

right now[ya sekarang] tengah, lepas tiga hari[3 hari] saya besok *shoot*[menjalankan penggambaran] tiga hari[3 hari] sini lepastu[selepas itu] tiga puluh haribulan[30 haribulan] untuk seminggu saya akan berada di Pulau Ketam[Selangor, Malaysia]. *Shooting*[merakam filem] kat[dekat] Pulau Ketam ya. Sebelum tu ada *shooting* kat Sungai Lembing[Pahang, Malaysia], ya la *quite a few*[agak banyak] belum keluar lagi-- *yeah and then* teater InsyaAllah *there is something that*[ada sesuatu yang] kita dah mula tahun lepas dan mungkin akan-- ada pementasan tahun depan. Dua ribu dua puluh tiga (2023) *yeah. Things like that*[Seperti itu lah].

PIZ : Baik terima kasih puan. Jadi dengan ini tamatlah sesi temubual sejarah lisan mengenai bidang industri seni bersama puan Fatimah Abu Bakar. Kami mengucapkan ribuan terima kasih di atas kesudian dan kerjasama yang diberikan oleh beliau dalam menyempurnakan wawancara ini. Adalah diharapkan dengan hasil temubual ini dapat menyumbang kepada perkembangan ilmu dalam industri seni para penyelidik-- (FAB mencelah)

FAB : InsyaAllah

PIZ : pada masa akan datang. Jadi sekian terima kasih.

5.2 TRANSKRIP TEMUBUAL BAHAGIAN 2

FBA: Assalamualaikum warahmatullahi wabarakatuh dan salam sejahtera, berikut adalah temubual sejarah lisan mengenai latar belakang dan pengalaman hidup dalam bidang industri seni. Bersama-sama kami ialah Puan Fatimah Abu Bakar yang merupakan seorang pelakon dan jurulatih pelakon dalam industri seni di Malaysia. Rakaman ini dijalankan pada tarikh 24 Jun 2022 bersamaan dengan hari jumaat pada pukul 11 pagi bertempat di Apartment 9 Bukit Utama. Temubual ini dikendalikan oleh Fitri Balqis Akma binti Mohd Asri, Puteri Izzaty binti Zolkepli dan Sulika Lamban Christopher Leechen. Kita mulakan dengan soalan, sesi soalan.

SLC : *Alright*[Baiklah], puan. Kita masuk topik “*Women Empowerment*” Bagi puan, bagaimana cara puan mengubah stigma masyarakat tentang pekara-pekerja yang wanita tidak boleh lakukan?

FAB : Hm susahkan?. Dari azali dahkan? *We are still proving ourselves*[kita masih membuktikan diri sendiri] walaupun- (PIZ mencelah)

PIZ : dah moden dah sekarang-

FAB : Ha! Walaupun dah moden, dah- buktikan bahawa kita yang boleh mengandung *baby*[bayi] sembilan bulan kita boleh beranak lepastu bangun buat kerja lepastu pergi kerja *you know and then anything happen* kita yang pergi mengubatinya. Orang pergi perang yang sakit, yang- cedera, kita yang *you know*, pulihkan. Kita- yang, *you know. The background*[latar belakang], *the backbone*[tulang belakang] *background-- backbone. Backbone*, tapi sentiasa nak[hendak] kena meyakinkan orang bahawa inilah kita. Inilah kekuatan wanita. Inilah keajaiban seorang wanita. *So strange*[sangat ganjil]. Diorang akan datang bila gunakan kita perlu sebagai *as in I need your help*, buat ini, *I need your advice*[saya perlukan bantuan kamu, saya perlukan nasihat kamu], ini- lah. *As a mother, as a friend* semua. Tapi *when it comes to decision making*[apabila ia berkaitan dengan membuat keputusan],

benda-benda yang penting kita tidak di- macam- kan *it's like you don't bother*[kamu tidak menghiraukan], you know macam hm, susah macam mana ya kita hendak meyakinkan diorang. To me it's very strange because kita semua ada mak kan? So you grew up as a man katalah you know. *This is not against man*[Ini bukan untuk melawan lelaki] la *whatever*, tapi *it's just* cuma *just my thinking*[pada pendapat saya] *it's like*, 'siapa melahirkan awak? Siapa menyusu awak? Siapa bagi awak makan, mandi'. *Yes of course both*[Ya, sudah tentu kedua-dua]. *I'm not saying--*[saya tidak menyatakan], *many men out there yang very good fathers, ya.*[banyak lelaki diluar sana yang merupakan seorang ayah yang baik] Tapi, *because we are talking about women in general*[sebab kita bercakap tentang wanita secara umum]. Dalam keseluruhannya, *as a man*[sebagai seorang lelaki] when you want to do something bad kan. Bila[apabila] you want *to take away women rights, you want to* menyeksa wanita, *whatever*, tidak terfikir ke you datang dari perempuan kan, you datang dari perempuan ini yang melahirkan awak. So, bila you hendak buat sesuatu yang nak menyeksa, hendak menganiaya tak- terfikir ke depan mata tu wajah mak you? Itu yang *I cannot understand, you know*. Tapi kita tidak boleh, *we can talk* sambil berbuih-buih mulut *nothing will be done*. Tapi saya rasa *it has to come from*[ia perlu diajar] dari kecil la. Kita tak boleh kata *take for granted, common sense*[akal] 'sepatutnya engkau tahu'. *Common sense* memang tak ada *common*[biasa], takde[tiada]. Kita *take granted*, sepatutnya dia 'oh ini mak dia, ini perempuan tak boleh la kau macam' tidak, kita tidak boleh gunakan alasan itu. *It's back to training la. We have to train dari kecil this gender, gender how to say- balance, understanding* itu semua. *I think* dipupuk dari kecil, dari *kindergarten you know*, dari tadika. Tidak boleh gunakan 'oh, lelaki tidak boleh masuk dapur, perempuan, awak perempuan tidak boleh menangis, no, awak perempuan kena buat basuh pinggan. Lelaki tidak boleh menangis' *like*, kalau lelaki pun manusia. Dia pun ada rasa, dia pun boleh, just because dia menangis tak semestinya dia 'engkau bukan perempuan eh engkau menangis? Awak perempuan'. *Just because you are* perempuan you have to do kerja, kerja dapur. You have memasak whatever lelaki pun. So, to me all that stereotypes tu kena buang la, kena tukar *from kindergarten*. So kita kena train anak-anak kita *to do the same thing* sama-sama *to have mutual respect*[saling menghormati] *you know and so*

much so and the line between men and women[jurang antara lelaki dan wanita] itu macam kita tidak kita tak *men* boleh buat tu, *women* tidak boleh buat itu, itu kita buang. *Yes*, mengaku *that there's certain things*[ada sesetengah perkara] ada *limitation for perempuan* secara fizikalnya, *whatever you know*. Itu kita *balance it out* lah. Itu tidak boleh digunakan sebagai alasan or *you know that you cannot do this or you can do this*. Tidak boleh pada saya. *But* bila *when we been talking this for like years and years* and bukan kita sahaja, satu dunia kan masalah, *it's worldwide*[sedunia]. *That's why misogynist*[misoginis] ni memang(ditekankan) susah nak lawan, *we have to the root of ini to go back and to get people to understand that*. Sekarang macam,, banyak kes sekarang ini. Makin banyak *you tengok*, macam lelaki, banyak man *killing women*[membunuh wanita]. *Why*[kenapa]? *Because* diorang kata sebab 'you tak terima *my* lamaran'. The berita selalunya *ex-wife*[bekas isteri], apanya, *ex-boyfriend*[bekas teman lelaki] bunuh dia punya *ex-girlfriend whatever*. Pada saya I think *it's* because lelaki dibesarkan *to think that women is property*. [menganggap bahawa wanita ada harta benda], *so property* dia boleh buat apa sahaja. Sama dengan macam apa ini? *Rape, incest*[rogol, sumbang mahram] ada if you baca *from study I can't remember*[daripada sebuah penyelidikan, saya sudah terlupa] sebab *I think some study from Penang if i'm not mistaken I can't remember*[ada satu penyelidikan dari Penang jikalau tidak silap saya]. *But* there is *one interview*[satu temubual] perogol dia memang merogol anak dia dari *incest* la. So, bila dia, diorang tanya dia "kenapa awak boleh buat itu kepada your own perempuan ni dalam thinking awak. This is you daughter". Dia kata "oh, ini dia kepunyaan saya, saya boleh buat apa sahaja saya suka" dia dah percaya bahawa ya. So, iyalah sebab dia dah percaya itu bukan anak, itu *property* itu benda itu hak *and I can do whatever I like this phone I can take and throw this phone* [FAB mengambil telefonnya dan menggayakan aksi mencampak telefon] you know or not. So dia fikir benda-je. So, tiada *emotional attachment*[keterikatan emosi] tiada *moral attachment*[keterikatan moral] tiada. Kalau pun tiada *religious attachment*[keterikatan agama] ha katalah. So, ya, saya, *even like* dari segi agama kadang-kadang *when we a lot of people* cakap- mereka faham ke tidak *when they baca Al-Quran you understand or not? And then as a Muslim you know*[mereka baca Al-Quran kamu faham atau tidak? Selepas itu, sebagai

seorang Muslim]. *Again*, saya macam tidak boleh macam *you* boleh buat seseorang tu *but you are* sembahyang tidak tinggal tapi *you* macam kurang ajar and menganiaya perempuan padahal *if you* kata *you are Muslim man to look who is the best muslim man you know*[kamu seorang lelaki Muslim yang sepatutnya mencontohi lelaki muslim yang terbaik iaitu] , Nabi Muhammad SAW *you know*. Cara dia *treat his wives, his wives*(ditekankan). Dia menunjukkan macam dia eh- dia menghormati. *So*, kalau *you* lelaki orang Islam tu semua. *That is your* idola. Kenapa tidak ikut dia, *you know or not? So* itu yang saya tidak faham. Saya bukanlah saya tidak tahu *I'm not all of religion* tapi *it's just* sebagai manusia yang 'okey, kenapa mereka tidak berfikir macam itu?' mungkin saya bodoh tidak tahu(bergurau). Hahaha

SLC : Kalau pendapat puan, bagaimana pelakon-pelakon wanita dia dapat menerapkan nilai-nilai “*women empowerment*” ini di dalam industri lakonan?

FAB : *One of the ways to do it is*[salah satu cara untuk melakukannya adalah] kalau banyak sangat peranan sebagai mangsa tolak. *Alright*, ataupun tanya 'Kenapa wanita ini asyik menangis, asyik kena dera, asyik ni'. *So*, kalau ada kata cerita tu tunjuk dia punya ketabahan dia *first* dia jatuh, dia kena dera dia kena bangkit, okey(bersetuju). Tapi kalau *you* tengok banyak dia kena dia asyik dia kena dia punya watak tu macam pukul dia kena pukul dia. *So*, kalau boleh *for a lot of women out there, I know it's not easy because it's*[saya tahu ia tidak mudah sebab ia adalah] periuk nasi kita. *Yes, it's one thing to be more role* tapi 'I kena *pay my rent*[membayar bil], tidak akan *I* macam terima lima[5] skrip semua tu *I* tolak semua, I nak makan apa' *I* faham tapi kalau boleh dalam lima[5] kalau boleh tolak tiga[3]. *Alright*, jangan ambil lima-lima. *To stop perpetuating*[Untuk berhenti mengabadikan] *that the fact that* kita ni mangsa *and then* mangsa kita boleh macam kita ni mangsa lepastu kita kawin pula dengan orang yang rogol kita. Kita kawin pula, senang-senang kita memaafkan orang yang mendera kita. *Must be a reason*[mesti ada sebab] sebab apa yang kita tengok kadang-kadang *it affect especially younger generation*[ia mempengaruhi terutamanya generasi muda]. Lagi-lagi kalau idola diorang berlakon 'oh okey la, dia kata dia pun macam itu, dia kena pukul

lepastu dia kena tapi dia kawin dengan orang yang pukul dia, *okey what?* saya ini selalu tekankan, saya tengok *and I am also a victim of domestic abuse*[saya juga mangsa kepada keganasan rumah tangga]. Pada saya *physiology*[fisiologi] saya kata diorang kata kalau boleh keluar dalam cerita *that's mean* pernah jadi *in real life so* jadi pada saya okey jela. So, dia telah *accept the fact my husband* pukul *I* lah. *But if in that some* macam watak tunjuk *the opposite that you can* lawan *that you can have control over the— what is happening to you*. Tengok apa dia kata 'haah dia boleh lawan balik kenapa saya tidak macam lawan balik' *so maybe-* (ditekankan) *next time my husband will do something next time I will like*[selepas ini jikalau suami saya akan melakukan sesuatu, saya akan] 'abang, saya ada nombor ini saya boleh laporkan' *you never know*. So, itulah pada saya *maybe one of the reason* la *and also* penulis *be it* penulis wanita atau lelaki fikir juga *the consequences*[akibat] ya sebab kita dah lama sangat kita dah macam *perpeccuate* macam kita biar sahaja yang ini apa ini cara untuk menganiaya perempuan *whatever then it's an okey things to do*. Kita dah *normalize violence against women*[menormalkan keganasan terhadap wanita]. Jangan, jangan. Walaupun kita rasa peranan kita kecil kita menolak peranan macam itu *that is a big role. It's a big step*. Ramai perempuan *to do that and also for men. I know ramai men who are also very* diorang tanya 'kenapa perempuan ini selalu kena pukul?' ada. *So I'm not stating that*[saya tidak menyatakan] kita perempuan *we are fighting alone*[kita berjuang sendirian]. Kita ada *partner you know* yang faham okey yang memahami. *So*, juga ada perempuan yang(ekspresi sinis) kan!. Dah tahu engkau tidak sepatutnya ada watak macam itu kau tulis watak itu kenapa lah watak awak-- kenapa tiada ke watak perempuan yang pandai sikit? Tabah sikit *you know that kind of adventurous*. Ini asyik perempuan mangsa sahaja you know.

SLC : Macam dalam *women empowerment* ada juga isu yang macam menormalkan benda yang salah. Contoh macam obesiti. Tapi kita hendak menyokong "*love yourself*" walaupun obesiti itu memudaratkan. Bagi puan, pendapat puan macam mana?

FAB: Yes, macam kita cakap “*fat shaming*”[melecehkan berat badan] *maybe it’s wrong* okey. *But yes*, macam mana kita nak tunjuk kepada *there are some situation when*[ada sesetengah situasi] kita okey kita tidak kata obesiti ataupun *we are not saying that if you are big, it’s okay* because saya tak nak *fat shame you, but one the other hand may– maybe it’s better ya. So it’s not big is* tak cantik sebab kita dah di *only seen this* cantik. *Fat is not* cantik, gelap tak cantik, gemuk tak cantik. *So*, kita kena also fikir *it’s not about beauty, it’s about health*[ia bukan tentang kecantikan, ia tentang kesihatan]. *So*, kalau la kata kita nak nasihatkan watak ini untuk kuruskan badan bukan sebab dia nak cantik, tak. Sebab *it is more about health and that one, yea I think we should, we go that way la*[ia lebih kepada kesihatan– saya rasa kita perlu, kita perlu pergi ke arah itu]. *Because* pada saya *all kind of body shapes*[semua saiz badan] memang cantik. *All kind of shape you know*, cerah, gelap *whatever it is*, lain lain. Saya suka lagi sebab dia ada *variety*[variasi] kan. Kalau semua satu size, semua satu warna macam *boring*[bosan] *la you know*. *But ya, you’re right. So that is the way we are not normalising* macam you kata nak. Kita tidak la kata nak kata ‘oh, dia kata kalau badan besar okey apa’. *So*, orang makan makan makan padahal ia memudaratkan. *So, we go by not focusing on* kalau kita jaga badan untuk kecantikan tapi jaga badan untuk kesihatan *I think that so much healthier*[lebih sihat].

PIZ : Jadi kalau kita pergi kepada soalan yang berkaitan dengan karya, jadi bagi pandangan puan adakah penting untuk kita menghasilkan karya yang dapat memberi kesan dan kesedaran kepada masyarakat?

FAB : Ya kalau, tapi- *but that is not your main purpose*[tapi itu bukan tujuan utama] lah *you know*, kita takda macam okay ‘*I nak start this one*[mulakan sesuatu], kita tak nak mengajar ini--’ tak, but kalau ada *yes*. Tu yang *I* kata, *there must be a purpose*[mesti mempunyai tujuan atau matlamat] dalam *your* cerita *you know*. *Purpose*[tujuan] apa yang nak tunjuk. *In the end of it*[Pada penghujungnya] apa yang *you* dapat. Okey dia tidak kosong saja, apa yang *you* dapat. *You* boleh dapat se- sesuatu yang lain pada-- *when i watch something, i take something you--*[apabila saya menonton sesuatu, saya cuba fahamkan apa yang sedang disampaikan dalam drama atau filem tersebut] *your*

understanding is[kefahaman awak] lain, *that is fine*[itu tidak mengapa]. Tapi ya kalau kita boleh tapi tidak secara *obvious*[jelas] tidak secara *you know* macam dia dah jadi macam *a video for 'how to be a good person' 'how to be--'*[video yang secara jelas memberitahu tujuan utama video tersebut] tak macam tu, *but there are different ways*[tetapi terdapat pelbagai cara yang berbeza], tu yang *I* kata kita tunjuk, *you know*. Kita tunjuk. Macam *for example--*[sebagai contoh] dalam filem 'Gubra', Yasmin Ahmad[Pengarah filem dan penulis skrip Malaysia] punya 'Gubra'[filem Gubra diarahkan oleh Yasmin Ahmad] kan ada Nam Ron[Pengarah, pelakon, penulis skrip Malaysia] punya watak dengan Noorkhiriah[Pelakon Malaysia] dia imam masjid-- *so* kan dia jalan pastu[selepas itu] dia nampak anjing tepi jalan-- tengah jalan bukan tepi jalan. Dia pergi, dia pegang anjing tu dia suruh anjing tu-- ramai orang macam kenapa dia pakai Pak Lebai, ustaz dia boleh pegang anjing. Tak terfikir ya. Itu yang *I* kata, *'you understand religion or not'*[kamu faham agama atau tidak] *you know or not okay*. Hahaha (ketawa kecil). *One thing, one of the reason*[Satu perkara, salah satu sebab] yang dia buat, menunjukkan lagi *to me my, I have that--*[pada saya, saya ada seorang kawan] bila *that scene*[adegan] tu , *I had a Christian friend Catholic*[saya mempunyai seorang kawan Christian, Catholic] bila dia tengok tu dia kata "Fati, *when I saw that scene in Gubra I-- my respect for*[bila saya tengok babak itu dalam Gubra saya-- rasa hormat saya pada] Islam lagi-- kukuh, *you know why because I see this Muslim man who loves animal*[awak tahu kenapa, sebab saya lihat lelaki yang beragama Islam ini cintakan haiwan] ciptaan Tuhan juga". *So that and that role*[Jadi disebabkan oleh watak itu] orang, banyak orang macam Yasmin masa tu. Tapi watak itu, tu Yasmin dia, *she keeps on saying*[dia sering berkata] "saya tak pandai, saya tak boleh reka, apa yang saya tunjuk memang wujud". Watak ustaz tu memang ada dekat Indonesia dia pernah jumpa *that Indonesian man*[lelaki Indonesia] sama juga. Dia akan pergi, dia duduk dekat tempat yang ada banyak *sex workers*. Dia tidak akan kata "awak dosa tau awak buat kerja ni" dia tak macam tu. Dia akan secara menunjuk, secara *a leader*[seorang ketua] dia dengan isteri dia memang dalam 'Gubra', *they will*[mereka akan] mengajar sapa-sapa[sesiapa] nak datang belajar, datang. Dia akan keluar-- dia *mix*[bergaul] dengan diorang, dia tak *judge*[menilai]. *So the sex workers* akan macam, "ustaz datang, dia boleh ya datang dengan kita?". Seolah-- ada orang

“ustaz saya nak belajar mengaji boleh, saya berdosa”, “eh boleh je apa berdosa datang je”[kata ustaz]. So dengan cara itu dia tidak bagi orang itu rasa kotor atau rasa salah *you know, so* dia bagi *your self-respect*[penghormatan diri]. *So this is the thing* [jadi ini ialah perkara yang] pada saya *that you*[yang kamu] tunjuk lah. *Its-* pada saya tak lah susah sangat *to show this mutual respect*[untuk menunjukkan rasa hormat antara satu sama lain] tu semua.

PIZ : Jadi jika puan izinkan untuk kami menyentuh tentang satu isu, berdasarkan artikel dari ‘Berita Harian Online’[dikeluarkan pada 2 Ogos, 2021] ia membahaskan isu tentang bayaran tidak setimpal dengan bakat dan pengalaman artis veteran. Jadi apakah pandangan puan di sini?

FAB : *Yeah thats why*[Ya sebab itu] saya suka kalau ada banyak lagi karya-karya walaupun tak banyak, yang memberi watak-watak yang kuat, yang kukuh, yang ada *substance*[kekuatan dan pengaruh] pada pelakon veteran. *Because*[kerana] pada saya itu yang saya dengar and sedih-- sangat, pernah saya dengar yang *sometimes*[kadang kala] diorang, artis veteran akan pergi takda[tiada] kontrak, *so* dia tunggu. *So* kadang-kadang kalau diorang rasa macam “oh tak jadi la shoot harini” diorang balik macam itu aje[sahaja]. Takda macam *compensation*[pampasan] bayar pun macam sikit. Ada sekali tu, *i don't know whether--*[saya tidak tahu sama ada] siapa ni kawan saya juga. Dia kata “sampai hati diorang kata dia nak saya berlakon tapi nak kasi[beri] tiga ratu[RM 300] *or something*[lebih kurang]”, *you know or not* untuk satu episod-- satu siri. Pada saya, ‘awak tahu siapa dia, itu yang *you* nak tawarkan watak tu pada dia. *So you* tahu dia punya *worth*, nilai dia tergamak awak bagi dia--’. *To me it's like*[Bagi saya seperti] ‘aiyo (mengeluh) dia takda *respect*[rasa hormat] ya’. *I think*[Saya rasa] kita sebagai *actor*[pelakon] veteran kita tak meminta, kita tak *demand*[menuntut]. Kita nak saja *like*[seperti], kita punya *worth*, nilai *you know for all the work that we put in*,[untuk semua kerja yang kami lakukan], *experience*[pengalaman] kita. Dan kalau ‘awak yang pilih saya, maknanya awak nampak apa yang saya dah bagi-- boleh bagi, *so, be fair*[jadi kena adil] lah’. *So yeah* saya-- tapi *having said that*[setelah berkata demikian] alhamdulillah ada banyak skrip yang saya tengok watak-watak yang *interesting*[menarik], *you know interesting* untuk pelakon veteran. Tapi tak

banyak lah, tak banyak. Saya kalau boleh banyak lagi cerita yang boleh, especially with the writers--[terutamanya dengan penulis] tak boleh juga salahkan *writers*[para penulis] kadang-kadang ada penulis yang buat *and character*[dan ada watak yang] dia memang berumur tapi *station-station or producers*[stesen televisyen atau penerbit] tak nak. Sebab pada diorang umur, *again you know* siapa nak tengok *actor* tua kan? Tapi *again*, pada saya *what you are trying to show, is the story that you want to tell*[apa yang kamu cuba tunjukkan, ialah cerita yang kamu ingin sampaikan] *and* kadang-kadang dengan pengalaman- warna yang *you* beri pada sesuatu watak itu hanya boleh diberikan sebab *you* ada pengalaman itu, *alright*. So kalau *you* budak mentah[masih muda dan tidak berpengalaman] kata *you* tak boleh-- *the weight is not there you know certain things*[beban watak yang dilakonan itu tiada] *yeah somehow it's just, it has to come with*[bagaimanapun ianya perlu disertakan dengan] pengalaman, macam apa diorang kata dapat “makan garam lebih” kan baru boleh ada satu watak yang kukuh macam ni, tapi kalau *you* terlalu mentah je, tak banyak pengalaman tak boleh-- dia kita tak nampak warna dia *you know or not*-(batuk). So, kalau dia-- negara-negara lain ada pelakon ataupun pengkarya la *whoever*[sesiapa] yang berumur, dia diberi kehormatan yang sangat-- tinggi. Kat[dekat] sini sayang, *that's why*[sebab itu] macam *if*[kalau] *you* tengok ‘Layar Lara’[Filem], watak arwah, watak *all the veteran actor*[semua pelakon veteran] dalam tu memang wujud. Itu yang Shuhaimi Baba[Pengarah filem Malaysia] buat, yang watak nak tengok yang veteran-veteran, pelakon veteran tu semua mintak[minta] *permission*[izin] dari Man Bai[Artis musik Malaysia] punya *character*[watak] Daud [Man Bai memegang watak sebagai Daud dalam filem Layar Lara], “Daud suruh lah *director*[pengarah] kasi kita satu *scene*, satu *scene* aja [sahaja] kita kat belakang-- pun takpa[tidak mengapa]” memang sampai macam itu, ya sampai macam tu. Padahal dulu-- zaman kegemilangan diorang tu memang di sanjung tu semua. *But now that they are old*[Tapi sekarang oleh kerana mereka sudah tua] *you treat them like*[dengan layanan yang tidak sepatutnya] *you know*. So *thats why*, saya *again* alhamdulillah dapat bekerja dengan arwah[Allahyarhamah] Siput Sarawak[Seniwati]. *Amazing*[Hebat]. So *one of the reasons*[Jadi salah satu sebab] juga, Siput[Siput Sarawak] *also that time*[juga pada masa itu] dia pun tak berapa sihat *you know* dia duduk dekat

Singapore kan. So, segi *finance*[kewangan] pun ye[ya] lah tak tentu, dah tak ada kerja kan. So itu yang Shuhaimi Baba ambik[ambil] sebab dia nak cerita, nak tunjuk *the balance between*[keseimbangan antara] watak Ida Nerina[watak yang dilakonkan oleh Ida Nerina], cantik, *very lucky* bernasib baik boleh berlakon tapi curi-[curi tulang] macam tak pergi *rehearsal*[latihan], tak pergi ini, *you know* tak mau[mahu]. *Very*[sangat] malas. *Compare to*[Jika dibandingkan dengan] veteran yang nak sangat-- tapi tidak diberi peluang. *You know, you* muda diberi peluang *you* macam abaikan, *this one* dia[Shuhaimi Baba] nak tunjuk *that, so* panggil Siput Sarawak. *I tell you working with her it's amazing*[bekerja dengan beliau sangat hebat], dia buta huruf eh dia tak boleh baca *but so you read the script to her*[jadi kita baca script kepada dia], cepat dia masuk. Tapi *the way*[cara] dia kerja *amazing*. *Oh my god she's amazing*[dia sangat hebat]. Kerja dengan dia ada sekali tu dia, masa kamera tak *on*, masa *discussing*[berbincang] dia duduk macam ni tau (sambil duduk dengan gaya yang santai) *so* bila nak *start*[mula] okey *action--* (duduk dalam posisi yang bersedia dan terus mendalami watak itu).

FBA, PIZ, SLC : Ohh (teruja)

FAB : *Oh my god* (sambil petik jari) *without telling*[tanpa perlu diberitahu] dia macam tu. *So* ada sekali tu *when we were doing the first rehearsal*[semasa kami menjalankan latihan pertama kami] ramai, bila orang wartawan kat sini dengar Siput Sarawak nak datang dalam ni-- ramai datang *on set*[di tempat penggambaran] *so* bila dia nak, *when we were doing the scene*[semasa kami melakonkan babak] tu, dia macam-- kenapa dia macam-- (tertanya) *action--* padahal bila kita dah baca *the* dialog dia boleh ingat tau, tapi masa tu dia-- *so I* tanya Shumi[Shuhaimi Baba] *I said*[Saya berkata] ‘Shumi *I think*[saya rasa] mungkin dia, *she feels a bit uncomfortable*[dia merasa tidak selesa] ke, ramai tau’ dia dah lama tak berlakon kan lagi-- *suddenly*[tiba-tiba] ada ramai orang. *So* dia kata “*okay you ask her whether*[kamu tanya dia sama ada] kita nak suruh orang like *clear the set*[kosongkan tempat penggambaran]” kan. *So I* pergi la *I said* ‘*auntie*[Siput Sarawak], *auntie uncomfortable*[tidak selesa] tak ada ramai orang?’ dia macam-- (membuat gaya duduk yang sopan sambil

tersenyum) ‘*auntie* nak kita suruh diorang pergi?’ (FAB membuat gaya mengangguk dengan cara yang sopan dan lemah lembut). Allah, lemah lembut (teruja).

FBA, PIZ, SLC : Hahaha (ketawa)

FAB : *So then we said*[Jadi kami cakap] “okey minta maaf boleh tak kita kosongkan ni dulu sebab--” (bunyi motor) *to the reporters*[kepada wartawan untuk] semua pergi, *they were very good thank God*[mereka semua sangat baik] *So*, dia buat lah dia punya *scene*[adegan] tu semua. *Brilliant*[Sangat hebat, cemerlang]. But *she is another*[dia merupakan salah seorang] seniman eh-- seniwati yang, itu la yang *I* kata bila *you* kata seniwati *I* memang tak boleh sampai tu, tak jangan. Dia ada sekali tu bila kita dah habis *shoot* tu kan, kan dia punya kita tahu dia punya dia diva. Dia punya *story*[cerita] kita dengar masa dulu-dulu tu macam *she’s very attractive* [dia sangat menarik] macam *all*[semua] lelaki semua memang tewas kan pada dia. *You can see the way*[Kamu boleh lihat cara] dia jalan, *the way she carry herself, I tell you*[cara dia membawa diri dia] walaupun dia macam, *she’s not well that day you know*[dia tidak sihat pada hari itu] dia macam *tired*[penat]. *So* lepas dah habis tu, dia “*its okay*[tidak mengapa] nak balik, *thank you*[terima kasih], nak balik”. *So* macam *we walk from here to there, from here to that door*[kami berjalan dari sini ke sana, dari sini hingga ke pintu itu] (sambil menunjukkan jarak) ada *some of the crew*[beberapa orang kru] *because* panas ada kru yang dah buka baju *so* diorang tengah main gitar tu semua la ni. Dia jalan, *as she passed the crew*[sebaik sahaja dia melepasi kru tersebut] “selamat malam, balik dulu ya, balik dulu”[kata Siput Sarawak] (sambil membuat gaya Siput Sarawak berjalan). Saya ikut dia tau, *passed the crew and then* dia kata “jom balik lah-- (sambil membuat gaya posisi asal Siput Sarawak berjalan), *I said* ‘*auntie--*’ (terkejut) gitu[begitu] (membuat gaya malu seperti Siput Sarawak). Ha! (teruja) *this is something*[ini merupakan sesuatu] yang *you know*-- (FBA mencelah)

FBA : Yeah-- [Ya]

FAB : *This is pure, I don't know la this is magic*, [Lakonan itu sangat asli, seperti magik] *This is diva*. Dia macam gini [begini] je--(sambil menunjukkan gaya berlakon) ada kamera je macam--(sambil menunjukkan ekspresi muka yang menjiwai watak) *you know just come to live yeah*[seperti terus beraksi], tak payah [perlu] nak-- *this is what you called film star*[ini yang kita panggil bintang filem]. Kita sekarang sampai tahap pelakon pun susah, jangan mimpi lah *film star* (ketawa). *You have to reach a certain level there, where you earn that--*[Kamu mesti capai tahap yang tertentu, untuk memilikinya] (PIZ Mencilah)

PIZ : Seperti macam bakat semula jadi?

FAB : Semula jadi. Diorang dulu - - - - lain, diorang punya, dunia diorang lain. Lain sangat- - dulu memang tidak dibenarkan cakap dengan orang-- lain. Kalau nak pergi mana-mana diorang semua di- dia dibawa ada *bodyguard*[pengawal peribadi] jaga diorang. Ataupun macam kalau nak beli barang, baju *whatever* orang datang ke studio. Itu yang saya difahami. *They are not allowed to*[Mereka tidak dibenarkan untuk] macam pergi duduk kat gerai makan tu semua tak dibenarkan. *So* dunia diorang lain sangat- -. *So that is why*, termasuk aura dia *you know that 'I am a certain level*[Saya berada di tahap yang tertentu]' tu, masa itu *it works for them*[boleh digunakan pada mereka]. Masa tu okey, sekarang saya rasa memang tak la, *for me* kalau sekarang-- *if I say you want to be a good actor you have to go out*[kalau ingin menjadi pelakon yang bagus kena banyak meluangkan masa di luar]. *You have to experience*[kamu perlu mendapatkan pengalaman], *you* kena rasa. *Yeah* kalau *you* nak main[melakonkan], kata lah *somebody*[seseorang] yang ada stress *whatever you* pergi jumpa, *or you want to* berlakon *as a sex workers* pergi jumpa, *interview*[temu bual] kalau boleh, *do your homework*[buat ulangkaji]. *So* zaman dah berubah kan *but for me, my experience*[tetapi untuk saya, saya punya pengalaman] kerja dengan dia like 'wow'(nada terharu dan teruja) *can you imagine*[boleh awak bayangkan] *she's the- - oh we called the*[dia seperti yang kita panggil] *femme fatale*[wanita yang mempunyai aura yang menarik] dia macam tak boleh-- dia macam dia boleh goda dengan *very*

subtle effortless[menarik perhatian dengan mudah]. So dia tak boleh ada lelaki mesti dia lain. Sama macam ada orang dia tak boleh tengok kamera kan, dia boleh cakap-- ada kamera dia-(membuat gaya seperti bergambar di depan kamera) macam tu je *automatic*[secara automatik], *this one* (ketawa) dia lain.

FBA : okay kita ke soalan tentang menjadi seorang pelakon okay, kita akan fokuskan kepada situ. Pada pendapat puan, untuk menjadi seorang pelakon terutamanya pada masa kini adakah rupa paras fizikal masih diberi keutamaan dan juga adakah penting bagi seseorang pelakon untuk belajar tentang bidang seni lakonan dengan lebih dalam, terlebih dahulu sebelum melibatkan diri mereka dalam industri lakonan?

FAB : Okay, *the first question*[soalan pertama] itu-- Paras rupa, kalau kita kata paras rupa itu ikut kriteria siapa sebab *beauty is in the eyes of the beholder*[kecantikan terletak pada bagaimana mereka yang mentafsirnya]. Kalau pada saya cantik, pada orang lain mungkin tak. So pada saya, *it is more the* dia punya fizikal, muka itu dia mesti ada karakter. Walaupun *conventionally*[secara konvensional], dia tak cantik katalah tapi muka dia ada sesuatu tau. Ada karakter, *you* tengok itu ada dia punya aura itu pada saya cantik. Pada saya memang *that's what I want*. Manis tapi tawar *and flat*, dia tak mencerita. Muka *you* tak mencerita, *you know* walaupun *you* kata saya rasa menyesal, aku tak rasa yang awak rasa *that kind of thing*. So yes paras rupa is *important but what is the criteria of beauty?*[penting tetapi apakah kriteria kecantikan?] *That's another thing*. And then as your second question[soalan kedua] *you* kata-- (FBA mencelah)

FBA : penting tak--

FAB : Pentingkan? okay dia *both*. Dia ada saya pernah kerja dengan orang yang tak belajar, tapi memang bagus. Dia *natural*[semula jadi] bakat dia. Memang tuhan dah bagi dia punya bakat. So, *for that person* itu yang saya kata, kalau dia nak *because we never stop learning*[kerana kita tidak akan pernah berhenti belajar], kita tak berhenti belajar. So pada orang itu yang tuhan

dah bagi bakat semulajadi itu jangan malas lah, kalau boleh. *So continue*[teruskan]. Tak semestinya macam saya cakap, *you* nak pergi ke universiti ke kolej *whatever* tak *if you* ada banyak bengkel-bengkel lakonan. Okay pergi. Revolution Stage ada, *you* can pergi dekat Actors Studio ada lakonan, ataupun pergi panggil Fauziah Nawi, Ogy Ahmad Daud[Fauziah Ogy Dato' Ahmad Daud AMN ialah seorang pelakon, pengacara dan penyanyi Malaysia] siapa-siapa yang *you* rasa boleh membantu belajar dengan diorang. *So yes. They can be* orang yang tak ada pengajian, *institutional*[institusi] tu semua *but you* usaha. *But at the same time yes* orang yang *it helps* memang-memang banyak membantu kalau kita belajar, *yes* banyak membantu. Tapi ada juga orang yang belajar tapi dia-- *how to say it ya?* Lakonan dia-- okay dia memang perlu sangat-sangat kalau *you* dah ada *instinct*[naluri] bakat itu dah ada *because sometimes* ada yang pelajar yang keluar dari *institution* pun kita rasa tak cukup kan. *So* dalam satu kelas sepuluh[10 orang] okay sepuluh tak okay, pun ada sama-sama belajar, sama *you know the same module*[modul yang sama], *the same* kuliah semua sama tapi ada yang terserlah ada yang tak , ada yang tenggelam. Sama juga orang yang tak pernah pergi kolej, tapi dia *so so so talented*, kita nampak itu yang kita boleh digilap. *So, both base*[kedua-dua asas].

FBA : Okey baiklah puan kalau begitu, bagaimana puan sendiri sebagai seorang pelakon, berhasil menghidupkan emosi terutamanya ketika babak sedih atau marah dalam sesebuah drama atau filem ?

FAB : Okay, dia banyak, what do we call it? *Memory recall*[mengimbau kenangan]. Kadang-kadang *it just comes*[ia datang]. Kadang-kadang *certain things*[sesetengah perkara] dia boleh *trigger*[mencetus]. Sesuatu perkataan, sesuatu *memory*, sesuatu benda yang kita boleh *trigger* rasa sedih, kita guna itu. Apa yang *what work goods for you as a*[apa yang sesuai dengan awak sebagai] pelakon mungkin *trigger* itu-- *it works for me but maybe for you* cara itu tak, *you* kena cari cara lain. *That is one, look for something*[cari sesuatu] yang boleh *trigger* rasa sedih atau rasa marah atau apa yang diperlukan rasa untuk situasi itu, untuk babak itu. *And also, memory recall* la sama la *trigger*

memory recall (terbatuk) itu yang saya kata kalau lagi banyak pengalaman awak lagi banyak yang you boleh pergi pilih. Kalau kita baru macm masih muda lagi, katalah macam kalau kita dalam umur 19, 16 tahun *or whatever* watak nak main macam, dia nak *to be a wife*[untuk jadi seorang isteri]. Jadi isteri, susah *in a sense for a sixteen year old to have that burden of forty year old women*[dalam erti kata lain untuk seorang 16 tahun untuk mempunyai beban seseorang yang berumur 40 tahun] yang ada tiga anak. So, dia kalau pelakonna umur 16 tahun itu nak main watak itu, banyak lagi dia kena buat *homework*[penyelidikan], dia kena banyak berbincang, banyak tengok *movie* to dapat pengalaman *of that forty year old women* yang dah ada tiga anak and susah. So, itu yang I kata walaupun, *I mean I know. This is an exaggeration*[Ini hanyalah sekadar berlebih-lebihan] la, susah nak bagi watak pada *actress sixteen year old* itu tapi mungkin *I mean this an example. You* kena, pada saya , saya kena saya gunakan *trigger* that-- kadang-kadang tak semudah, saya memang kagum dengan orang yang boleh menangis *on cue*, saya tak boleh. So macam mana dia buat, saya nak berguru dengan dia kalau boleh hahaha (ketawa) *the action and then* terletak tau, air mata dia terletak. *Action*, saya nak katalah *director* kata “saya nak air mata keluar dekat mata kanan”, gitu. Saya tak boleh. *I said what !* hahaha (ketawa) *I can't do that but yeah I* memang kagum dengan orang yang senang mengalir air mata. Pada saya, it takes some time and different people lain la. So saya minta, *it depends on the director*[ia bergantung pada pengarah]. Ada *director, some that the director you call them actors director*[digelar sebagai pengarah pelakon], dia memahami pelakon so dia akan beri masa. Ada yang *director* yang dia oh tak boleh ubah sesuatu perkataan dalam skrip pon tak boleh ubah, then pergerakan mulut. *On this line* you kena bangun, *on this line* you kena nangis, *on this word* you kena duduk. Dia macam *very regimented*[sangat tegas] tu ada. So you kena, you tak ada *choice*[pilihan] *because you* dah *agree to work with him*[bersetuju untuk bekerja dengan dia]. *That's why* kalau boleh *find out who the director is*[ambil tahun siapa pengarah tersebut], kalau *you* boleh *you know*. If you rasa oh boleh ataupun oh reputasi dia macam ini macam ini, kalau you terima *that mean you* kena *accept* itu la. *You know, you cannot like* terima *then said* kenapa dia macam ini macam ini, engkau dah tahu dah dia

macam itu kan, *then you said yes then you want to complain*[merungut]. *That's another thing, yeah.*

FBA : Kesimpulannya, apakah harapan puan terhadap industri seni kreatif Malaysia pada masa kini dan pada masa hadapan dan juga nasihat puan kepada mereka yang bercita-cita untuk menceburi industri seni kreatif sebagai seorang pelakon ?

FAB : *The first one, I - kalau boleh more cooperation* [lebih kerjasama] la dari semua *level*[peringkat]. *Level kerajaan, level-- what do we call it, the producer, the television station*[stesen televisyen] *track down to the crew*[sehingga ke peringkat kru] itu semua-semua *to the extra*[ke pelakon tambahan] itu semua. Semua kena saling hormat-menghormati, *and then also to find there must be a way because this thing can work*[dan juga untuk mencari pasti ada cara kerana perkara ini boleh berjaya]. Kita punya ini boleh, *you* tengok *everywhere other parts of the world*, memang *its working* kan kenapa kita tak boleh ? *so i think it needs more cooperation, more* orang macam okay, kita tak payah nak lawan-lawan. Kalau - - - - *industry* kita kecil la, tak payah nak lawan-lawan, tak payah nak dengki-dengki, tak payah nak *jealous-jealous*[cemburu-cemburu]. Ini macam, oh engkau dapat *lead role*[watak utama] aku tak dapat okay and *i will go and said* lain kali jangan ambil dia la. *The kind of nonsense*[perkara yang mengarut macam itu] *you know so and then for people* yang nak masuk itu, *you* kena *really find out*[betul-betul cari] kena betul-betul buat *your homework*[selidik], and tengok industri ini oh sebenarnya macam ini rupanya industri kita. Tak lah macam masuk senang dapat kerja, tak la macam-- *then you decide whether you want to or not*[selepas itu awak boleh pilih sama ada awak nak ataupun tidak]. Tapi ada orang yang dia buat sebab sekejap je nak buat duit sekejap, *it's not a long* (berdecit), dia *not in the long term*[bukan dalam jangka masa yang panjang]. Dia nak macam sekejap-sekejap. Masuk *then I be a bit famous and then i can promote my product*[selepas itu saya terkenal dan saya boleh promosi produk saya] *you know. To each his own* la. Apa *you* nak buat itu buatlah tapi kalau boleh jangan *affect*[mempengaruhi], *the industry* dah parah, *the industry is not*

doing well so you don't use it[industri tidak berjalan dengan baik jadi awak jangan gunakannya] la. *Don't* macam *because i'm cantik and then handsome and i want to sell this product oh let me get one role - - - -*[kerana saya cantik dan saya kacak dan saya hendak menjual produk ini jadi biar saya dapatkan watak ini] okay okay *fine, and again then after that role*[selepas dapat watak itu], ah malas tak nak berlakon la *you know, so the effect that you leave*[maka kesan yang awak telah tinggalkan] *you know it's like people* dah tengok *maybe you don't respect it*, kalau kita tak hormat, kalau kita sendiri tak hormat apa yang kita buat macam mana orang lain nak hormat *you know or not. It's so difficult*. Itu la selalu dia kata oh artis murahan ala artis ini dia, ala sakitnya. *You know or not. There is like* macam *very blanket* punya, macam kalau *student*[pelajar] seorang dua macam buat tak senonoh semua *student you know or not*, macam semua *student* dari institusi ini tak boleh pakai. Semua macam-- Wow seorang je kot, *you know that kind of thing. But it's how* kita manusia *like that* lagi-lagi *now everybody has a say*[sekarang ramai ada sesuatu yang ingin diperkatakan] kan. Kita semua ada, boleh ada suara sekarang semua ada. Semua nak orang dengar suara dia, sumbang ke tak sumbang tak apa dia nak orang dengar. Itu *another problem. So thats why, so for everybody* kalau boleh *you know have a meeting point somewhere to see that okay this industry can work , how we can make it better*[berada di suatu titik bagi melihat sebenarnya industri ini boleh berjaya dan bagaimana kita boleh buat ia lebih baik] . *Then, for* orang yang nak masuk tu, *so that*(ditekan) bila orang ramai lagi bakat yang kat luar itu *and definitely we need* banyak-banyak bakat kan. Kita tak boleh la, *the veteran is gonna go off soon*[veteran akan pergi tidak lama lagi], *you know so we need* pelapis-pelapis so pelapis itu kena tengok *and* rasa *confident*[yakin] la dia pun nak masuk kan. Siapa yang nak masuk suatu *one industry* yang macam penuh dengan *all kinds of nonsense* kan tak nak la. Baik saya buat kerja lain kan, tak ada *stress* tak ada apa *i can still feed my family*[saya masih boleh beri makan keluarga saya] daripada masuk ini, *you know. So* sayang lah *because to me it's a beautiful thing*[sesuatu yang indah] kalau boleh industri kita kan banyak (ditekan). *Because the creative thing is* itu yang tunjuk kita punya *soul, that is what we are*[jiwa, itulah kita]. *Culture* kita, budaya kita. Inilah kita *so as we* membangunkan secara material *you know we have scientists we have doctors, lawyers, scientist*[kita ada doktor, peguam,

ahli sains] *whatever*. Bina la *all the building*[semua bangunan] ini--, *we also have people* yang ada *you know* jiwa. *So we can build a building but then if you have* jiwa *if you know you don't* macam tipu-tipu bagi *you know second hand* punya *goods*[barang terpakai]. Dia tipu okay *instead of* kata bubuh macam *hundred percent*[100%]batu-bata, *whatever*, kita tipu-tipu dia la *then boom* jatuh *that one*. (melakonkan situasi bangunan terjatuh) sebab *you* tak rasa *as a human being*[sebagai seorang manusia] *to* curi-curi macam itu, *then* banyak korupsi *whatever*. *I can't be bothered because it doesn't affect me*[Saya tidak akan terganggu kerana saya tidak terkesan] *but if you* ada *that in you*[ada dalam diri awak] *then you will think like, if I do this is going to affect*[sekiranya saya buat ia akan memberi kesan] *you know*. *So and that comes from the art*[ia datang dari seni], *it comes from the seni*. *So, you can be a doctor but if you have feelings*[awak boleh jadi seorang doktor tetapi jika awak ada perasaan], *you*(berdecit) ya lah kan, *I* pernah doktor yang tak kisah dia macam bila buat *injection*[suntikan] *or whatever* macam ala sikit je la tak sakit. Eh aku rasa sakit akulah sakit kan. *Who are you to tell me*[Siapa awak untuk beritahu saya] tak sakit? *But there are some of the doctor*[ada juga segelintir doktor] macam sikit sahaja ya, sekejap sahaja puan okay, ini sakit sikit ya. Cara dia buat *to me, that comes from maybe because he reads a lot, he listen to music, he watches*[mungkin berpunca dari dia banyak membaca, dia mendengar muzik, dia menonton] *you know or not*. *So, to me that* pada orang yang *just you know ,you have to have balance*[awak perlu ada keseimbangan]. *But, the arts* seni memang *very important as a human being*. *Very very*. Itulah kita.

FBA : Terima kasih pada Puan Fatimah Abu Bakar, banyak memberi perkongsian ilmu pengetahuan yang kita tak pernah belajar secara formal. Terima kasih banyak-banyak saya ucapkan kepada Puan Fatimah Abu Bakar sekali lagi.

6.0 RALAT

Ketika sesi temu bual berlangsung yang dijalankan secara bersemuka bersama Puan Fatimah Abu Bakar, terdapat beberapa ralat yang telah terjadi yang tidak dapat dielakkan sama ada secara langsung atau tidak langsung seperti:

- Terdapat gangguan bunyi seperti kenderaan, dan kipas angin.

7.0 RINGKASAN TEMUBUAL TOKOH

Sesi temubual bersama puan Fatimah Abu Bakar, seorang penggiat seni tanah air ini telah dijalankan bersama beberapa orang penyelidik yang merupakan pelajar dari Universiti Teknologi MARA (UiTM) iaitu Fitri Balqis Akma binti Mohd Asri, Puteri Izzaty binti Zolkepli dan Sulika Lamban Christopher Leechen. Temubual ini berlangsung di kediaman Puan Fatimah Abu Bakar yang terletak di Mutiara Damansara, Petaling Jaya, Selangor dan dijalankan pada tarikh 24 haribulan Jun, 2022 bersamaan dengan hari jumaat pada pukul 11 pagi.

Temubual ini memfokuskan kepada biografi dan pengalaman puan Fatimah Abu Bakar sebagai seorang pelakon dan jurulatih pelakon dalam industri seni di Malaysia. Temubual ini juga turut mengetengahkan pandangan dan pendapat puan Fatimah Abu Bakar dalam beberapa aspek dan isu yang berkaitan dengan bidang lakonan. Temubual ini dibahagikan kepada dua sesi iaitu pada sesi pertama, penyelidik menyentuh tentang latar belakang puan Fatimah Abu Bakar dan soalan-soalan yang berkaitan dengan seni lakonan serta tentang industri lakonan. Pada sesi kedua dalam temubual ini pula, penyelidik memfokuskan kepada soalan-soalan yang lebih spesifik dan turut menyentuh tentang '*Women Empowerment*' serta harapan beliau dalam industri seni di Malaysia ini.

Temubual ini juga dilihat telah dijalankan bagi memenuhi objektif kajian yang ditetapkan. Penyelidik mengenal pasti maklumat asli dan sahih yang diperolehi daripada temubual yang dijalankan bersama puan Fatimah Abu Bakar serta mendokumenkan sejarah secara lisan dan mengarkibkan maklumat mengenai pengalaman, biografi serta maklumat tambahan tentang puan Fatimah Abu Bakar sepanjang berkecimpung dalam industri seni. Penyelidik juga dilihat telah mengenal pasti beberapa persoalan kajian dalam menyempurnakan temubual ini. Antara persoalan kajian ini adalah tentang kesepadanan dan kesahihan maklumat yang diperolehi daripada temubual bersama tokoh pilihan dengan maklumat yang terdapat di rangkaian internet. Selain itu, persoalan kajian seterusnya pula adalah tentang sejarah secara lisan yang akan di arkib dapat membantu dari segi akademik secara umumnya dan industri seni secara khususnya.

8.0 LOG TEMUBUAL TOKOH

SESI 1: 24 JUN 2022

MINIT	PERKARA	DESKRIPSI
3:36 17:25 7:52 8:41 12:50 11:09	Latar belakang tokoh	Fatimah Bee Binti Abdul Bakar Berumur enam puluh tujuh tahun Lahir di Pulau Tikus, Pulau Pinang, Malaysia. Suami, Syed Zainal Rashid Empat orang anak perempuan. Tiga orang adik beradik, satu perempuan dua lelaki
18:25 18:33 18:39	Latar belakang pendidikan tokoh	Sekolah Kebangsaan Tunku Residency Road Girls School, Pulau Pinang, Malaysia Sekolah Menengah Tunku Puan Habsah, Pulau Pinang, Malaysia St. George's Girls' School, Pulau Pinang, Malaysia Institut Teknologi Mara, Shah Alam
22:00 25:22 35:41	Kerjaya awal tokoh	Wartawan di News Straits Time Penulis, Sub-Editor dan Editor di News Straits Time Pelakon

SESI 2: 24 JUN 2022

MINIT	PERKARA	DESKRIPSI
01:01	Isu berkaitan Women Empowerment	Wanita harus diberi hak yang sama rata. Produksi dan filem perlu menyetarakan peranan wanita yang kuat dalam industri seni.
51:11	Isu menormalisasikan obesiti	Semua jenis badan itu cantik tetapi lebih baik kita mengutamakan kesihatan
35:56	Tips menjadi pelakon	Bukan berharap kepada paras rupa sahaja, sentiasa belajar memperbaiki diri.
29:11	Harapan dalam industri lakonan	Industri seni perlukan kerjasama semua pihak, daripada kerajaan, pelakon dan produksi

9.0 KESIMPULAN

Kesimpulannya, kajian ini telah membincangkan perspektif industri seni terutamanya dalam bidang perfileman melalui seorang tokoh seni, Fatimah Abu Bakar. Diharapkan isi-isi yang telah diketengahkan dalam kajian ini dapat membantu dalam meningkatkan ilmu pengetahuan masyarakat mengenai industri seni tanah air. Kajian ini juga diharapkan dapat membuka minda dan memberi perspektif yang baru terhadap isu-isu wanita dalam industri seni dan juga martabat seorang wanita di mata dunia. Dengan adanya kajian ini juga, para penyelidik dan pelajar pada masa hadapan juga lebih mengenali tentang kerjaya menjadi seorang penggiat seni di Malaysia. Kajian ini juga diharapkan dapat memberi pengetahuan yang luas kepada masyarakat di Malaysia tentang sejarah industri seni dan sumbangan penggiat seni tanah air kita. Industri seni merupakan industri yang banyak memberi sumbangan kepada negara tidak kira dari segi ekonomi, pelancongan, generasi muda dan lain-lain. Akhir sekali, filem-filem yang telah berjaya diterbitkan juga mempunyai nilai-nilai tersendiri yang dapat membantu masyarakat menjadi sebuah masyarakat yang berfungsi justeru membentuk rakyat yang mempunyai minda kelas pertama.

10.0 GLOSARI

A

ASWARA	Akademi Seni Budaya dan Warisan Kebangsaan
AD	Assistant Director ialah penolong pengarah
ARMY	Adorable Representative M.C For Youth ialah gelaran peminat
BTS	iaitu sebuah kumpulan penyanyi Korea

H

HotFM Bhd.	Stesen radio Malaysia dimiliki oleh Synchrosound Studio Sdn.
---------------	--

M

MAS	Malaysia Airlines ialah syarikat penerbangan Malaysia
MASSCOM	Komunikasi massa ialah suatu ilmu untuk mengkaji penggunaan dan kesan media terhadap manusia
Memoir	Biografi yang berasaskan kenang-kenangan tentang pengalaman dan peristiwa dalam hidupnya
Misogynist	Lelaki yang benci kepada perempuan

N

Netflix syarikat	Ia merupakan perkhidmatan media dan penerbit dimiliki oleh Amerika Syarikat
---------------------	--

R

RTM	Radio Televisyen Malaysia ialah syarikat penyiaran awam milik Kerajaan Malaysia
Royalti	Bayaran tertentu yang dibuat oleh penerbit kepada penyanyi

S

SALT Bakar	Merupakan syarikat yang ditubuhkan oleh Puan Fatimah Abu Bersama-sama dengan rakan kongsinya dan kini telah ditutup
T TVC	Television Commercial atau iklan televisyen untuk tujuan pengiklanan
U UiTM Awam	Universiti Teknologi MARA ialah Institut Pengajian Tinggi
V Viu	Pembekal penyiaran video yang berpangkalan di Hong Kong
Y YMCA	Sebuah sekolah terletak di Penang, Malaysia

11.0 INDEKS

AirAsia	20
Akademi	4, 51
Akademi Fantasia	2
Allahyarham	13, 33, 37, 38, 40, 44
AR Tompel	51
Azhan Rani	51
Berita Harian Online	13, 62
Catholic	62
Christian	62
Datin Paduka Suhaimi	13
Datuk Seri Abdul Kadir	12
Daud	50, 64, 67
David Arumugan	12
Donald A. Ritchie	11
Drs. Sidi Gazalda	11
Enfinity Vision	21
Fatimah	2, 3, 4, 10, 12, 14, 15, 24, 36, 41, 44, 54, 55, 71, 72, 73, 74, 89, 90
Fauzah Nawawi	40, 50, 67
Gubra	61, 62
Hot FM	21, 42

Ida Nerina	41, 50, 64
Indonesia	19, 45, 46, 62
Islam	11, 59, 62
Jalaluddin Hassan	43, 54
Jihan Muse	51
Kamus Dewan Edisi Ketiga	11
Kelab Teater Kuala Lumpur	13
Layar Lara	41, 63, 64
Malaysia	2, 3, 4, 10, 12, 13, 14, 18, 19, 20, 21, 31, 32, 33, 34, 37, 41, 42, 43, 44, 47, 48, 51, 52, 54, 55, 61, 64, 67, 69, 72, 73, 74
Man Bai	64
Maria	2, 32, 40
Mass Communication	27, 33
Maznah Nordin	14, 15, 33
Menteri Penerangan	12
Mohammad Noor Abu Bakar	20
Muslim	59, 62
Nam Ron	61
News Straits Time	15, 27
Nur	43, 51, 54
Ogos	62
Ogy Ahmad Daud	67

Oktober	10, 23
Pak Lebai	62
Persatuan Artis Veteran Malaysia	12
Petaling Jaya	3, 8, 10, 72
Proton	20
Pulau Pinang	10, 12, 14, 18, 24, 27
Rahim Razali	43, 54
Rashid Sibir	12
Sekolah Menengah Tunku Puan Habsah	24
Selangor	3, 8, 9, 10, 12, 55, 72
Sharifah Alessya	21
Sharifah Aleya	21
Sharifah Amani	21
Sharifah Aryana	21
Sherry Alhadad	52
Shuhaimi Baba	2, 15, 32, 33, 34, 35, 39, 40, 41, 44, 63, 64
Singapore	45, 64
Siput Sarawak	64, 65
Sungai Buloh	9
Sunway University	23
Tan Sri P. Ramlee	12

Universiti Teknologi MARA	2, 3, 13, 72
Utusan Malaysia	12
Yasmin Ahmad	40, 61

12.0 RUJUKAN

Carian Umum. (2017). Dbp.gov.my. <https://prpm.dbp.gov.my/Cari1?keyword=seniman>

SEJARAH LISAN. (2022). Www.ukm.my.

<http://www.ukm.my/sejarah/sejarahlisan/sejarahlisan.html>

Serimah Mohd Sallehuddin. (2021, August 2). *Persatuan artis veteran perlu campur tangan*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/hiburan/selebriti/2021/08/846149/persatuan-artis-veteran-perlu-campur-tangan>

Shafeza Abdul Wahab. (2017, February 24). *Nilai kesahihan maklumat di media sosial*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/kolumnis/2017/02/252338/nilai-kesahihan-maklumat-di-media-sosial>

Utusan Malaysia. (2005). *RTM Utamakan Ahli Seniman*. Utusan Malaysia.

Veena. (2018, February 22). *Gossip liar jejas reputasi artis*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2018/02/391473/gossip-liar-jejas-reputasi-artis>

Fahmey, A. (2020, May 19). *Usah biar maklumat sahih ditelan berita palsu*. Berita Harian; Berita Harian.

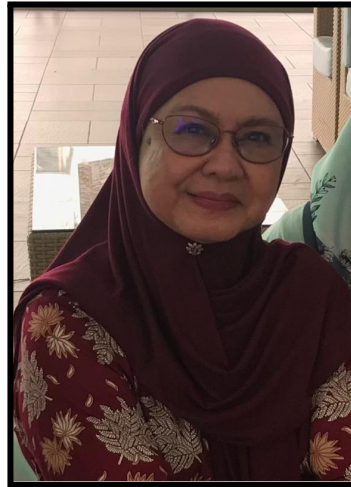
<https://www.bharian.com.my/kolumnis/2020/05/690518/usah-biar-maklumat-sahih-ditelan-berita-palsu>

Serimah. (2021, August 2). *Artis veteran susut nilai*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/hiburan/selebriti/2021/08/846079/artis-veteran-susut-nilai>

13.0 LAMPIRAN

13.1 BIOGRAFI TOKOH

Fatimah Bee Binti Abu Bakar atau lebih dikenali sebagai Fatimah Abu Bakar merupakan seorang seniwati yang disanjung di dunia seni. Nama beliau bukanlah asing lagi di dalam seni lakonan dan perfileman. Beliau merupakan seorang wartawan, penulis, pelakon serta jurulatih pelakon yang aktif dari tahun 1984 sehingga kini. Fatimah Abu Bakar merupakan anak kelahiran Pulau Tikus, Pulau Pinang dan merupakan puteri sulung bagi pasangan Allahyarham Haji Abu Bakar Mohd Noor dan Rohani Tan Mooi Gee Abdullah. Fatimah Abu Bakar sering menggelar dirinya sebagai seorang diva sewaktu beliau masih kecil. Oleh kerana personaliti beliau yang menarik dan mampu menawan hati ramai pihak, beliau sering memegang watak utama dalam teater serta filem-filem yang telah beliau ceburi. Personaliti Fatimah Abu Bakar dapat dilihat semenjak di bangku sekolah. Beliau menceritakan bahawa beliau pernah menangis ketika beliau tidak mendapat watak utama ketika pemilihan teater di sekolah beliau sehingga menyebabkan guru tersebut terpaksa memberikan watak utama tersebut kepada beliau. Fatimah Abu Bakar juga aktif dalam seni teater sebelum menceburi bidang lakonan. Disini, beliau bertemu dengan Shuhaimi Baba yang juga merupakan salah satu penggiat seni yang disanjung oleh beliau. Shuhaimi Baba merupakan seorang tokoh yang membantu dalam mengasah bakat beliau dalam seni teater dan juga perfileman. Di samping itu, filem pertama yang dibintangi oleh Fatimah Abu Bakar juga adalah diarahkan oleh Shuhaimi Baba. Beliau telah diserap oleh Shuhaimi Baba dalam filem beliau kerana bakatnya yang menyerlah ketika bergiat dalam seni teater.

13.2 SURAT PERJANJIAN

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA

PERJANJIAN MENGENAI PROJEK SEJARAH LISAN

SayaFatimah Bee Binti Abdul Bakar..... K/P: ...551020-07-5060..... pada
..... 24 Jun 2022..... dengan ini bersetuju dengan syarat-syarat temubual yang telah diadakan di
antara saya dengan Universiti Teknologi MARA. Syarat-syarat tersebut adalah seperti berikut:

1. Rakaman hasil temubual ini adalah bertujuan untuk kegunaan pengajaran, penyelidikan dan penerbitan tanpa melibatkan bayaran/ tuntutan dari mana-mana pihak. Walaubagaimanapun bagi tujuan selain daripada yang tersebut, persetujuan daripada tokoh perlu diperolehi.
2. Rakaman hasil temubual yang tersebut di atas adalah diserahkan dan menjadi hak milik sepenuhnya Universiti Teknologi MARA untuk penyimpanan kekal dan boleh mengambil apa-apa tindakan yang difikirkan perlu bagi memelihara rakaman dan transkrip ini.
3. Pihak Fakulti Pengurusan Maklumat, Universiti Teknologi MARA boleh membuat transkrip rakaman dan transkrip-transkrip ini perlu/tidak perlu disemak oleh tokoh (*interviewee*).
4. Rakaman dan transkrip ini akan dibuka kepada semua penyelidik sama ada dari Malaysia atau luar negara yang bertujuan membuat penyelidikan yang sah dengan syarat: -
 - a. Apabila petikan diambil dari rakaman/transkrip ini untuk digunakan di dalam penerbitan, tesis dll., sumbernya (tokoh) hendaklah diakui oleh penyelidik-penyelidik.

(Fatimah Bee Binti Abdul Bakar)
Tarikh: 24 Jun 2022

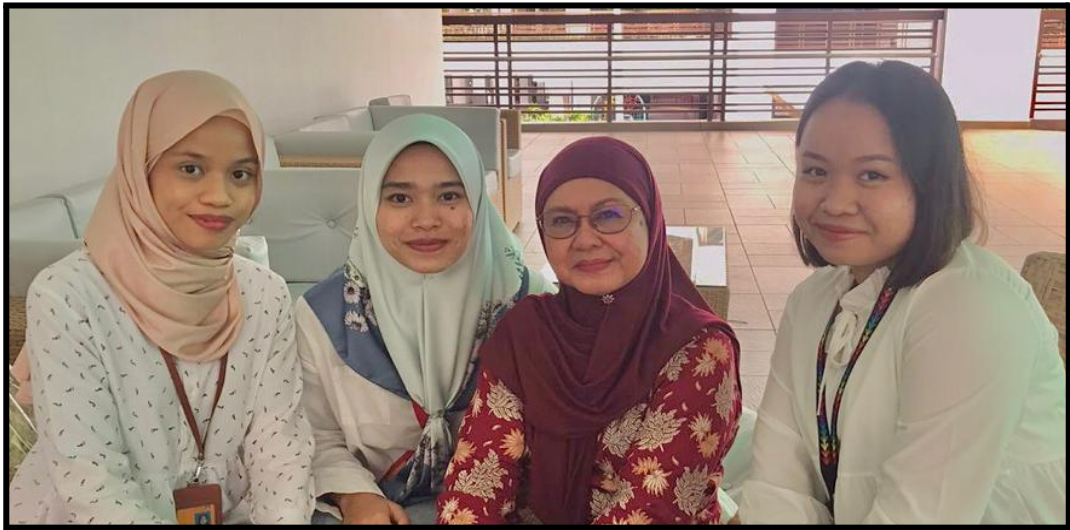
(JafalizanMd.Jali)
b.p.Dekan
Fakulti Pengurusan Maklumat
Universiti Teknologi MARA

13.3 GAMBAR

13.4 PROPOSAL

اَوْنُوْرَسِيْتِي تِي كُونُوْرِي مَارَا
UNIVERSITI
TEKNOLOGI
MARA

FAKULTI PENGURUSAN MAKLUMAT

UNIVERSITI TEKNOLOGI MARA CAWANGAN SELANGOR

KAMPUS PUNCAK PERDANA SHAH ALAM

BACHELOR OF INFORMATION SCIENCE (HONS) RECORDS MANAGEMENT

IMR604: ORAL DOCUMENTATION

PROPOSAL PROJEK SEJARAH LISAN

TAJUK: SENIMAN VETERAN

DISEDIAKAN OLEH:

SULIKA LAMBAN CHRISTOPHER LEECHEN (2020987645)

PUTERI IZZATY BINTI ZOLKEPELI (2020978463)

FITRI BALQIS AKMA BINTI MOHD ASRI (2020950799)

PENSYARAH:

ENCIK JAFALIZAN BIN MD JALI

TARIKH:

25 JULAI 2022

ISI KANDUNGAN

PERKARA	M/S
1.0 PENGENALAN	2
1.1 PENDAHULUAN	2
1.2 LATAR BELAKANG KAJIAN	3
1.3 PERMASALAHAN KAJIAN	3
1.4 OBJEKTIF KAJIAN	4
1.5 PERSOALAN KAJIAN	4
1.6 KEPENTINGAN DAN SUMBANGAN KAJIAN	5
2.0 TINJAUAN LITERATUR	5
3.0 METODOLOGI	
3.1 PENDEKATAN KAJIAN	7
3.2 PESERTA KAJIAN	8
3.3 PROSEDUR PENGUMPULAN DATA	8
3.4 CARTA GANTT PROJEK	9
4.0 KESIMPULAN	9
5.0 RUJUKAN	11

1.0 PENGENALAN

1.1 PENDAHULUAN

Berdasarkan Kamus Dewan Edisi Ketiga, (1997) seni membawa maksud karya termasuk sajak, lukisan, muzik dan lain-lain yang dicipta dengan bakat atau kecekapan, dan hasil daripada sesuatu ciptaan. Menurut Drs. Sidi Gazalda pula, seni ditafsirkan sebagai penciptaan bentuk-bentuk yang mengandungi nilai-nilai estetika bersepadu dengan nilai estetika Islam. Seterusnya, kesenian Islam turut menyatakan seni merupakan suatu unsur keindahan yang mampu menjadikan manusia terpesona apabila melihat ataupun mendengarnya.

Sejarah lisan ialah kaedah menjalankan penyelidikan sejarah melalui temu bual yang direkodkan antara penemubual dan tokoh. Temu bual ini akan merekodkan pengalaman peribadi tentang peristiwa penting dari segi sejarah sepanjang profession tokoh yang telah dipilih. Tujuan pendokumentasian lisan ini juga adalah untuk menambah maklumat atau sejarah kepada pengetahuan sedia ada. Pendokumentasi lisan juga merekodkan ulasan peribadi serta mencerminkan pendapat peribadi seseorang tokoh kerana temu bual ini merupakan salah satu sumber utama untuk mendapatkan maklumat dan pandangan seseorang tokoh. Selain itu, pendokumentasian lisan boleh digunakan bersama-sama dengan sumber primer lain serta sumber sekunder untuk mendapatkan pemahaman dan pandangan tentang sejarah (Sejarah Lisan, 2022).

Hasil perolehan daripada temu bual ini boleh digunakan untuk penulisan akademik dan lain-lain. Pendokumentasian lisan ini penting bagi memelihara sejarah sedia ada. Rekod-rekod yang diperolehi ini amatlah penting untuk dipelihara kerana ia akan digunakan oleh generasi akan datang. Donald A. Ritchie pernah menyatakan bahawa ringkasnya, sejarah lisan mengumpul kenangan lisan dan ulasan peribadi tentang kepentingan sejarah melalui temu bual yang dirakam (ETHW, 2022).

1.2 LATAR BELAKANG KAJIAN

Tujuan penyelidikan ini dijalankan adalah untuk mendapatkan maklumat dan informasi berkaitan seniman veteran yang dipilih. Kajian ini juga dilaksanakan bagi mendapatkan maklumat-maklumat yang jarang didapati melalui enjin carian seperti

Google, Bing, Perpustakaan dan Arkib serta bagi mendapatkan kesahihan maklumat yang terdapat di internet berkenaan seniman veteran yang dipilih. Kajian ini akan dijalankan bersama dengan seniman veteran yang mempunyai pengalaman luas dalam industri seni tanah air dengan tujuan untuk melengkapkan maklumat-maklumat yang sedia ada di internet, perpustakaan serta arkib, juga bagi mendapatkan kesahihan maklumat tersebut serta menambah maklumat mengenai seniman veteran tersebut. Maklumat-maklumat yang diperolehi daripada temu bual bersama seniman veteran yang dipilih ini akan digunakan sebagai panduan dan rujukan generasi akan datang bagi melengkapkan kajian yang dijalankan ini.

1.3 PERMASALAHAN KAJIAN

Kamus Dewan Bahasa dan Pustaka Edisi Keempat telah menyediakan dua jenis definisi yang berbeza namun memperlihatkan kepada konteks yang serupa. Walau bagaimanapun, definisi yang lebih cocok dengan fokus utama kajian ini adalah seniman dapat didefinisikan sebagai bintang filem yang telah lama melibatkan diri dalam perfileman dan telah mencapai pada sesuatu tahap yang tertentu. Seniman veteran yang berumur 50 tahun ke atas, merupakan fokus yang diketengahkan di dalam penyelidikan yang ditugaskan oleh pensyarah kali ini.

Seterusnya, penyelidik telah menghadapi kesukaran dalam mendapatkan maklumat tentang seniman pilihan semasa penyelidikan menerusi enjin carian Google dan media sosial. Hal ini dikatakan demikian kerana maklumat yang terdapat di rangkaian Internet adalah sangat terhad dan sukar untuk memastikan kesahihannya dan barangkali perkara ini terjadi kerana tidak besar jumlahnya yang membuat kajian tentang seniman terutamanya golongan veteran. Maklumat- maklumat tentang tokoh tersebut adalah sangat terhad terutamanya dari segi sejarah yang lebih mendalam tentang tokoh tersebut. Oleh itu, dengan ketiadaan maklumat tentang sejarah tokoh tersebut, hal ini bakal menyebabkan generasi akan datang tidak mempunyai maklumat tentang tokoh tersebut dan latar belakang tokoh tersebut mungkin dilupakan dan tidak dikenali oleh umum pada masa akan datang. Hal ini berlaku adalah kerana tidak mempunyai sebarang sumber yang boleh dirujuk untuk mengenali tokoh tersebut. Bukan itu sahaja, dengan ketiadaan dan kekurangan maklumat berkenaan tokoh tersebut, hak cipta seseorang tokoh seperti anugerah, karya dan sebagainya mudah dituntut oleh individu dari sesetengah pihak secara sambalewa sekiranya maklumat

adalah terhad dan tidak lengkap. Tambahan pula, maklumat yang terdapat di rangkaian Internet kebanyakannya cuma gosip-gosip yang bervariasi versinya semata-mata dan bukan pada bakat serta kejayaan mereka.

1.4 OBJEKTIF KAJIAN

1. Mengenalpasti maklumat asli dan sahih yang diperoleh daripada tokoh pilihan melalui temu bual yang akan dijalankan.
2. Mendokumenkan sejarah secara lisan dan mengarkibkan maklumat mengenai pengalaman, biografi serta maklumat tambahan tentang tokoh sepanjang berkecimpung dalam industri seni.

1.5 PERSOALAN KAJIAN

1. Adakah maklumat yang diperoleh daripada temu bual bersama tokoh pilihan adalah sepadan dan sahih dengan maklumat yang terdapat di rangkaian internet ?
2. Adakah sejarah secara lisan yang akan di arkib dapat membantu dari segi akademik secara umumnya dan industri seni secara khususnya ?

1.6 KEPENTINGAN DAN SUMBANGAN KAJIAN

Kepentingan kajian ini dapat dilihat melalui pelbagai aspek. Hasil kajian ini memaparkan pelbagai faedah yang diperolehi atau sumbangan kajian ini dalam beberapa perkara. Kajian yang dijalankan ini memberi faedah secara khususnya kepada masyarakat di Malaysia. Faedah yang diperolehi daripada hasil kajian adalah dari segi penambahan maklumat sedia ada tentang seniman yang dipilih dalam kajian ini. Maklumat yang diperolehi melalui temu bual

bersama seniman ini sedikit sebanyak membantu dalam meningkatkan pengetahuan tentang industri seni di Malaysia secara lebih mendalam. Secara umumnya, kajian ini dilihat menyumbang kepada masyarakat di dalam konteks seperti membuka ruang dan peluang untuk lebih mengenali secara mendalam para seniman di Malaysia dengan mengetahui dengan lebih lanjut tentang latar belakang seniman tersebut dan karier beliau sepanjang penglibatan dalam industri seni. (citation)

Melalui kajian ini juga, ia turut menyumbang dalam memperkembangkan ilmu tentang industri seni iaitu secara khususnya tentang seniman yang melibatkan diri dalam industri seni di Malaysia ini. Terdapat pelbagai maklumat atau perkara yang mungkin tidak diketahui umum. Oleh itu, dengan kajian ini ia dapat membantu dalam meluaskan pengetahuan tentang industri seni di Malaysia terutamanya maklumat berkenaan seniman yang menyumbang bakat dalam industri seni di Malaysia.

2.0 TINJAUAN LITERATUR

Persatuan Artis Veteran Malaysia merupakan sebuah persatuan ditubuhkan untuk menjaga kebajikan seniman veteran Malaysia. Persatuan ini terletak di Taman Sri Cheras Jaya, Selangor. Pada beberapa tahun yang lepas, timbul isu-isu mengenai kadar bayaran terhadap seniman veteran terlalu rendah. Oleh hal yang demikian, Persatuan Artis Veteran Malaysia bertindak untuk mewujudkan kadar bayaran standard kepada seniman veteran. Rashid Sibir berkata dalam sebuah laporan BH Online, "pelakon tidak boleh meminta lebih daripada kadar standard yang ditetapkan. Contohnya, untuk telefilem, bagi watak utama kadar yang ditetapkan adalah kira-kira RM10,000." (Serimah Mohd Sallehuddin, 2021). Persatuan ini juga memperjuangkan seniman veteran untuk kembali menjadi teraju utama dalam filem serta drama di Malaysia.

Di samping Persatuan Artis Veteran Malaysia, Persatuan Seniman Malaysia juga menjadi tumpuan dalam menjaga kebajikan seniman di Malaysia terutamanya bagi penggiat seni yang tergolong dalam kategori veteran. Menurut Menteri Penerangan Datuk Seri Abdul Kadir Sheikh Fadzil, "RTM akan memberi keutamaan

kepada penyanyi dan pelakon yang menjadi ahli Persatuan Seniman Malaysia untuk penerbitan program-programnya” (Utusan Malaysia, 2005). Keratan akhbar Utusan Malaysia tersebut dapat dilihat bahawa para seniman di Malaysia yang menjadi ahli Persatuan Seniman Malaysia berpeluang untuk menikmati pelbagai kelebihan sama ada kepada penyanyi, pelakon mahupun seniman-seniman yang menceburi pelbagai bidang dalam industri hiburan. Tambah Datuk Seri Abdul Kadir Sheikh Fadzil, Menteri Penerangan beliau menyeru semua golongan seniman untuk menjadi ahli seniman berdasarkan ucapan beliau pada sidang akhbar, beliau menyatakan “saya merayu kepada semua golongan seniman sama ada penyanyi, pelakon, penulis skrip atau sesiapa lagi yang berkaitan dengan industri hiburan agar menjadi ahli seniman kerana saya yakin kebajikan mereka akan terjaga dibawah persatuan itu” (Utusan Malaysia, 2005).

Tokoh yang telah dipersetujui bagi penyelidikan ini ialah Puan Fatimah Abu Bakar yang merupakan seorang seniman veteran Malaysia yang memiliki variasi bakat yang bereputasi cemerlang. Beliau adalah anak jati Pulau Pinang yang merupakan negeri lahirnya seniman-seniman yang termasyhur serta berprestij seperti Tan Sri P. Ramlee, David Arumugam dan sebagainya. Beliau merupakan alumni Universiti Teknologi Mara (UiTM) dan memegang Ijazah Sarjana Muda Komunikasi dan Pengajian Media. Selain kerjaya dalam bidang industri seni dan kreatif, beliau juga pernah menceburi bidang kewartawanan dan penulisan. Beliau mulai aktif dalam industri seni dari tahun 1984 sehingga kini. Di samping itu, beliau mempunyai minat yang mendalam dalam bidang teater dan minat ini telah menjadikan beliau aktif dalam pementasan di Kelab Teater Kuala Lumpur. Disinilah bermulanya perasaan minat untuk menceburi bidang lakonan terutamanya dengan sokongan yang diberikan oleh “role model” beliau iaitu Datin Paduka Suhaimi dan Allahyarham Mustaffa Noor.

Seterusnya, seperti yang diketahui umum terdapat pelbagai maklumat yang mudah diperoleh di rangkaian internet. Pada masa kini, kebanyakan individu mencari maklumat dari sumber internet. Namun, kesahihan maklumat yang diperoleh melalui sumber internet ini tidak dijamin dan tidak dapat dipastikan kesahihan maklumat tersebut. Sebagai pengguna Internet, kita seharusnya bijak menilai kesahihan maklumat yang dicari. Menurut Berita Harian Online, “Masyarakat sebagai sasaran media sosial seharusnya memiliki daya dan kemampuan menganalisis supaya dapat

menilai sejauh mana benarnya sesuatu berita atau sejauh mana sah atau batilnya apa yang disogokkan kepada mereka.” (Shafeza Abdul Wahab, 2017). Hal ini boleh dikaitkan dengan pencarian maklumat tentang seseorang individu seperti mencari maklumat tentang seniman veteran di Malaysia bagi mengetahui latar belakang seniman veteran tersebut. Tidak dapat dinafikan bahawa, berkemungkinan maklumat-maklumat yang terdapat di sumber internet ini tidak beberapa tepat di samping maklumat yang dinyatakan juga mungkin tidak lengkap.

3.0 METODOLOGI

3.1 PENDEKATAN KAJIAN

Menurut Pusat Kajian Sejarah Lisan Universiti Kebangsaan Malaysia, “Sejarah lisan adalah satu kaedah di mana kenang-kenangan seseorang tokoh yang dirakamkan secara wawancara. Tokoh-tokoh yang dipilih biasanya terdiri daripada mereka yang dapat menyumbang maklumat bersejarah dari penglibatan dan pengalaman diri mereka sendiri, atau oleh kerana perhubungan mereka secara langsung dengan watak, masa atau peristiwa tertentu. Maklumat yang diperolehi dari wawancara tersebut kemudiannya disalin dan salinan itu selepas disemak dan ditaip dapat digunakan sebagai bahan pengajaran dan penyelidikan” (Sejarah Lisan, 2022).

Kaedah kajian yang akan digunakan dalam melaksanakan penyelidikan ini ialah dengan menggunakan kaedah temu bual bersama tokoh yang telah dipersetujui. Temu bual ini akan dijalankan secara bersemuka dengan seniman veteran yang telah dipilih untuk menjalankan temu bual tersebut. Hasil daripada temu bual seperti pita rakaman dan transkrip temu bual akan diletakan di makmal ataupun arkib universiti para pelajar tersebut.

3.2 PESERTA KAJIAN

Tokoh yang dipilih dalam kajian ini merupakan seniman veteran yang telah lama menceburi industri seni di Malaysia. Pemilihan seniman veteran ini adalah berdasarkan beberapa kriteria iaitu, seniman yang telah lama melibatkan diri dalam industri seni dan mempunyai pengalaman dalam industri seni di Malaysia ini.

Seniman veteran yang dipilih ini memiliki latar belakang yang luas yang membolehkan pengkaji untuk mendapatkan maklumat-maklumat yang banyak dan berinformasi tinggi.

3.3 PROSEDUR PENGUMPULAN DATA

Bagi bahagian prosedur pengumpulan data, pengkaji telah menggunakan enjin carian Google untuk mendapatkan maklumat berkaitan seniman veteran yang telah dipilih seperti latar belakang dan media sosial serta maklumat hubungan. Seterusnya, pengkaji telah menghubungi seniman veteran bagi mendapatkan persetujuan untuk menjalankan sesi temubual bersama beliau.

Prosedur seterusnya adalah sesi temu bual akan dijalankan di platform dan masa yang akan dipersetujui kemudian. Platform yang bakal digunakan bagi menjalankan sesi temubual bersama seniman veteran yang dipilih adalah kaedah temu bual bersemuka dan kaedah temu bual secara atas talian. Dua kaedah ini dilihat bersesuaian bagi menjalankan kajian ini. Tujuan dua kaedah dipilih adalah sebagai pelan sandaran jika salah satu kaedah temu bual ini tidak dapat dijalankan. Hal ini dikatakan demikian kerana, disebabkan oleh situasi pandemik yang dialami dalam negara kaedah temu bual yang dinyatakan ini berkemungkinan akan berubah dari masa ke semasa.

3.4 CARTA GANTT PROJEK

Aktiviti / Minggu	Minggu-1	Minggu-2	Minggu-3	Minggu-4	Minggu-5	Minggu-6	Minggu-7	Minggu-8	Minggu-9	Minggu-10	Minggu-11	Minggu-12	Minggu-13	Minggu-14
Pengenalan projek	■													
Mencari maklumat dan menghubungi seniman yang dipilih		■												
Menyiapkan kertas cadangan		■	■											
Melaksanakan persiapan awal projek				■	■	■	■	■	■	■				
Menjalankan temubual bersama seniman yang dipilih											■			
Menghasilkan transkrip tentang seniman yang telah dipilih												■	■	■

4.0 KESIMPULAN

Berdasarkan kajian yang dijalankan ini, dapat disimpulkan bahawa sejarah lisan memainkan peranan yang penting dalam mengumpul maklumat-maklumat yang bersejarah dan perkara ini tidak hanya memberi faedah kepada masyarakat tetapi juga kepada negara. Kepentingan sejarah lisan ini perlu dijadikan fokus utama kerana ia banyak merekodkan peristiwa-peristiwa penting iaitu peristiwa yang sebahagian daripada sejarah. Tambahan pula, hal ini dapat membantu mengumpul maklumat-maklumat bersejarah di samping memperoleh maklumat yang sahih serta dari sumber yang berkaitan.

Kepentingan dalam memperolehi maklumat dari sumber yang sahih dan benar harus diberi keutamaan. Dengan berasaskan temu bual yang direkod bersama seniman yang telah dipilih dalam melaksanakan kajian ini, ia dapat membantu dalam mengenalpasti kesahihan maklumat yang terdapat di internet. Hal ini sedikit sebanyak dapat menjelaskan tentang sesuatu perkara di samping mendapat kepastian berkaitan maklumat di luar yang kurang meyakinkan dan tidak pasti kesahihan maklumat tersebut.

Oleh yang demikian, sejarah lisan ini juga dilihat sebagai cara yang amat membantu kerana merekodkan peristiwa-peristiwa penting atau pengalaman individu yang melalui peristiwa bersejarah sepanjang karier di dalam industri seni tersebut. Maklumat tentang peristiwa- peristiwa penting yang merupakan sebahagian daripada sejarah, diperoleh melalui sesi temu bual bagi mendapatkan maklumat yang sahih dan lengkap. Sesi temu bual yang direkodkan merupakan tunggak utama dalam melengkapkan kajian yang dijalankan ini. Maklumat- maklumat yang diperoleh melalui kajian ini diharapkan dapat menambah pengetahuan umum tentang industri seni dan seniman yang terpilih serta dapat memberi gambaran kepada generasi yang akan datang tentang beberapa aspek di samping mengetengahkan perkara-perkara penting yang berkaitan.

5.0 RUJUKAN

Carian Umum. (2017). Dbp.gov.my. <https://prpm.dbp.gov.my/Cari1?keyword=seniman>

SEJARAH LISAN. (2022). Wwww.ukm.my.

<http://www.ukm.my/sejarah/sejarahlisan/sejarahlisan.html>

Serimah Mohd Sallehuddin. (2021, August 2). *Persatuan artis veteran perlu campur tangan*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/hiburan/selebriti/2021/08/846149/persatuan-artis-veteran-perlu-campur-tangan>

Shafeza Abdul Wahab. (2017, February 24). *Nilai kesahihan maklumat di media sosial*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/kolumnis/2017/02/252338/nilai-kesahihan-maklumat-di-media-sosial>

Utusan Malaysia. (2005). *RTM Utamakan Ahli Seniman*. Utusan Malaysia.

Veena. (2018, February 22). *Gossip liar jejas reputasi artis*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/berita/nasional/2018/02/391473/gossip-liar-jejas-reputasi-artis>

Fahmey, A. (2020, May 19). *Usah biar maklumat sahih ditelan berita palsu*. Berita Harian; Berita Harian.

<https://www.bharian.com.my/kolumnis/2020/05/690518/usah-biar-maklumat-sahih-ditelan-berita-palsu>

14.0 SENARAI SOALAN

SOALAN ORENTASI

Latar belakang diri dan pendidikan

Boleh Puan menceritakan mengenai latar belakang Puan?

Diri sendiri

- Siapakah nama penuh Puan?
- Dimanakah Puan dilahirkan dahulu?
- Bilakah tarikh lahir Puan?
- Berapakah umur Puan?
- Apakah nama panggilan atau samaran Puan?
- Siapakah nama dan pekerjaan suami Puan?
- Bilakah tarikh perkahwinan Puan?
- Apakah pekerjaan Puan masa kini?

Ibu bapa

- Siapakah ibu bapa Puan?
- Ibu bapa Puan berasal dari mana?
- Adakah ibu bapa Puan menyokong penglibatan Puan dalam industri seni ini?

Adik-beradik

- Berapakah bilangan adik beradik Puan?
- Adakah adik beradik Puan ada terlibat dalam industri seni?

Keluarga

- Penglibatan ahli keluarga dalam Industri Seni
- Boleh Puan ceritakan serba sedikit tentang keluarga Puan?

- Adakah puan mendapat sokongan daripada ahli keluarga ketika ingin menceburi bidang lakonan
- Anak-anak Puan juga menceburi bidang lakonan?

Latar belakang

Pendidikan

Sekolah rendah

- Boleh Puan terangkan tentang latar belakang pendidikan rendah Puan?

Sekolah menengah

- Boleh Puan ceritakan sedikit tentang sekolah menengah Puan?
- Adakah Puan aktif dalam sebarang persatuan semasa sekolah menengah?
- Adakah terdapat guru yang mendorong Puan untuk menceburi bidang lakonan?

Pengajian tinggi

- Selepas tamat sekolah menengah, adakah Puan melanjutkan pelajaran di mana-mana universiti?
- Bagaimana pula dengan latar belakang pendidikan tinggi?
- Puan mengambil program apa di UiTM dahulu?
- Boleh Puan ceritakan sedikit pengalaman ketika menimba ilmu di UiTM?

Tempat kerja pertama

- Selepas menamatkan pengajian di UiTM, apakah pekerjaan Puan yang pertama?
- Bagaimana proses Puan dalam memohon pekerjaan tersebut
- Sebelum menjadi pelakon, apakah pekerjaan puan?
- Adakah puan meminati pekerjaan tersebut?
- Apakah pengalaman yang telah menjadi “*core memory*” semasa bekerja sebagai wartawan dahulu?

SOALAN UMUM

Bahagian 1

1. Apakah takrifan seni lakonan pada pandangan Puan?
2. Bagaimana pula takrifan pelakon bagi pendapat Puan?
3. Sudah berapa lamakah Puan terlibat dalam industri lakonan di Malaysia?
4. Mengapakah puan menceburi bidang tersebut ?
5. Apakah filem atau drama pertama yang Puan lakonkan dan pada tahun berapakah itu?
6. Sekiranya puan bukan seorang pelakon, apakah bidang impian yang puan akan ceburi ?
7. Siapakah jurulatih pertama puan ketika mula-mula puan terlibat dalam industri ini ?
8. Apakah sumbangan terbesar jurulatih tersebut terhadap karier lakonan puan dari awal hingga kini ?
9. Puan ada kenalan rapat daripada industri lakonan?
10. Puan berkenalan dengan beliau sudah berapa lama?
11. Boleh Puan ceritakan kronologi dari karier awal Puan sehingga menjadi pelakon?
12. Siapakah yang menjadi inspirasi Puan untuk mulai bergiat dengan bidang lakonan?
13. Adakah wujud sebarang halangan untuk Puan menjadi seorang pelakon pada masa itu?
14. Faktor apakah yang menyumbang dalam membuat keputusan untuk menjadi seorang pelakon ?
15. Siapakah idola yang telah mendorong Puan untuk menceburi bidang lakonan ini ?
16. Pada pendapat puan sebagai seorang pelakon veteran, bagaimana industri kreatif pada zaman kini ?

17. Pada pendapat puan, apakah kriteria-kriteria yang penting untuk menjadi seorang pelakon
18. Apakah kriteria yang amat penting yang perlu diteliti untuk memilih seseorang pelakon semasa sesi uji bakat ?

Bahagian 2

19. Pada pendapat puan, apakah peranan industri kreatif dalam memajukan ekonomi negara ?
20. Apakah usaha bagi memperkasakan industri kreatif di Malaysia bagi pandangan Puan?
21. Apakah persediaan puan sebelum memulakan penggambaran sesebuah drama atau filem?
22. Boleh Puan ceritakan sedikit tentang bagaimana pengalaman Puan berlakon dengan barisan pelakon Malaysia yang lain?
23. Adakah penting untuk mewujudkan “chemistry” antara pelakon bagi memastikan keberkesanan lakonan tersebut bagi sesuatu watak?
24. Berdasarkan pengalaman Puan, ianya mengambil masa yang berapa lama bagi menyelesaikan “shooting” filem atau drama tersebut?
25. Dalam melakonkan filem atau drama, adakah Puan merasakan ia memerlukan banyak tenaga terutamanya dalam drama yang mempunyai banyak episod.
26. Apakah watak paling sukar yang pernah puan lakonkan?
27. Bagaimana pula dengan watak yang paling Puan gemari dan mudah untuk menjiwai watak tersebut?
28. Antara filem dan drama yang pernah Puan berlakon, apakah filem atau drama yang paling puan suka dan merasakan ia memberi impak kepada penonton dan juga kepada diri puan sendiri?
29. Adakah terdapat jenis watak yang ingin Puan lakonkan pada masa akan datang?
30. Siapakah pelakon-pelakon atau pengarah ingin Puan berganding dalam sesebuah filem atau drama?

31. Sepanjang Puan berlakon, adakah terdapat peristiwa yang menarik atau pelik yang pernah berlaku dalam set semasa penggambaran?
32. Apakah momen yang Puan tidak boleh lupakan sepanjang penglibatan Puan dalam industri lakonan ini?
33. Sebelum Puan menerima sebarang tawaran berlakon dalam sesebuah filem atau drama, adakah terdapat beberapa perkara atau aspek yang perlu diambil kira terlebih dahulu sebelum menerima tawaran tersebut?
34. Setiap kali Puan membintangi sesebuah filem atau drama, adakah Puan merasakan ia akan memberi pengalaman baru kepada puan?
35. Buat masa ini, adakah puan sedang terlibat dalam mana-mana filem atau drama?

SOAL SPESIFIK

1. Adakah sukar untuk menjiwai sesuatu watak? Terutamanya jenis watak yang baru bagi Puan.
2. Apakah genre filem yang ingin Puan bintangi?
3. Bagaimana puan mengagihkan masa antara kerjaya dan keluarga ?
4. Bagaimana puan meluangkan masa bersama keluarga pada masa lapang ?
5. Penggambaran sudah tentu sangat membolehkan, jadi apakah yang puan akan lakukan selepas kerja ?
6. Adakah puan akan menonton semula filem atau drama yang puan telah dilakonkan ?
7. Pada pandangan Puan, bagaimana cara-cara untuk mengasah bakat dalam lakonan.
8. Apakah aktiviti atau rutin harian puan sebagai seorang pelakon ketika wabak Covid-19 melanda ?
9. Bagaimana kehidupan puan semasa wabak covid-19 melanda Malaysia dan perintah kawalan pergerakan (PKP) dilaksanakan ?
10. Bagaimanakah puan dapat mengekalkan kesihatan fizikal dan mental serta stamina puan dalam menjalani kehidupan harian sebagai seorang pelakon ?

11. Jika Puan diberi peluang untuk mengubah sesuatu dalam industri lakonan ini, apakah perkara tersebut?

Women Empowerment

12. Bagaimanakah cara Puan mengubah stigma masyarakat tentang perkara-perkara yang wanita tak boleh melakukan kebanyakan perkara?
13. Adakah Puan bersetuju dengan slogan “wanita menyokong wanita”?
14. Berdasarkan pandangan Puan, apakah definisi women empowerment?
15. Pada pendapat puan, bagaimanakah pelakon-pelakon wanita dapat menerapkan nilai-nilai women empowerment ini dalam industri lakonan?
16. Apakah yang membuatkan Puan ingin menerapkan nilai women empowerment terutamanya dalam bidang lakonan?
17. Menurut Puan, bagaimana pendapat wanita boleh didengar dalam industri lakonan?
18. Bagaimanakah Puan dapat menerapkan maksud di sebalik slogan ‘Women Empowerment’ dalam industri seni lakonan ini?
19. Apakah pandangan puan terhadap isu diskriminasi jantina atau ‘gender discrimination’ yang berlaku pada masa kini terutamanya terhadap kaum wanita ?
20. Pada pendapat Puan adakah filem atau drama memainkan peranan dalam mengetengahkan isu-isu seperti ini?
21. Pada pendapat puan, apakah yang harus dilakukan oleh individu dan masyarakat bagi mengetengahkan serta menyebarkan kesedaran tentang isu ‘women empowerment’ dan pada masa yang sama dapat meningkatkan ilmu pengetahuan mengenai perkara tersebut ?

Soalan berkaitan karya

22. Antara kebanyakan karya yang puan telah terlibat secara langsung atau tidak langsung, apakah karya yang puan sangat syorkan kepada mereka

yang ingin mula bergiat dalam industri lakonan dan mengapa puan mengesyorkan karya tersebut ?

23. Berdasarkan karya-karya tersebut, adakah Puan ingin menghasilkan sebuah karya yang dapat memberi impak kepada masyarakat?
24. Pada pandangan Puan, adakah penting untuk menghasilkan sebuah karya yang dapat memberi kesan dan kesedaran kepada masyarakat?
25. Pada pandangan puan, apakah perbezaan ketara yang dapat puan lihat antara filem-filem di Malaysia dan filem-filem di luar negara?
26. Puan, terdapat sebuah artikel dari Berita Harian Online yang membahaskan tentang isu bayaran yang tidak setimpal dengan bakat dan pengalaman artis veteran. Apakah pandangan puan terhadap isu ini?

Menjadi Pelakon

27. Pada pendapat Puan, untuk menjadi seorang pelakon pada masa kini, adakah rupa paras fizikal masih diberikan keutamaan?
28. Boleh Puan menerangkan sedikit tentang teknik-teknik lakonan yang berkesan, yang perlu dikuasai oleh seorang pelakon?
29. Apakah “tips” yang boleh Puan berikan bagi menjiwai pembawaan sesuatu watak?
30. Boleh Puan menerangkan tentang persediaan yang perlu dilakukan sebelum pergi ke ujibakat lakonan?
31. Apakah jenis-jenis latihan yang Puan boleh berikan kepada para pelakon bagi menguasai pembawaan watak terutamanya watak yang agak berat bagi mereka?
32. Bagi pandangan Puan sendiri, adakah penting bagi seorang pelakon untuk belajar tentang bidang seni lakonan terlebih dahulu sebelum melibatkan diri dalam industri lakonan?
33. Pada pendapat puan, apakah reaksi puan terhadap kritikan daripada warganet?
34. Bagaimanakah cara puan menangani kritikan tersebut?

35. Jika terdapat seseorang individu yang ingin mendalami ilmu lakonan, adakah terdapat sebarang bengkel-bengkel lakonan yang dapat membantu individu tersebut mempelajari tentang cara-cara lakonan?
36. Berapa lamakah masa yang diambil oleh puan untuk mengasah bakat pelakon baru ketika sesi 'coaching' bersama mereka ?
37. Berdasarkan pengalaman puan, bagaimana puan mengenalpasti seseorang individu itu memiliki bakat semula jadi dalam lakonan atau individu yang bakatnya perlu banyak diasah?
38. Bagaimana puan berhasil menghidupkan emosi terutamanya ketika babak sedih atau marah dalam sesebuah drama atau filem ?
39. Boleh Puan terangkan serba sedikit bagaimanakah cara puan menghidupkan emosi tersebut dalam sesuatu babak supaya tampak realiti ?
40. Pada pendapat puan, apakah halangan dan cabaran yang harus ditempuh seseorang individu yang ingin menceburi industri lakonan pada masa kini

HARAPAN

1. Apakah harapan puan terhadap industri seni kreatif Malaysia pada masa kini dan masa hadapan ?
2. Apakah aspek yang puan ingin perbaiki untuk terus menjadi seorang pelakon yang berdedikasi pada masa akan datang ?
3. Apakah harapan puan terhadap industri seni kreatif Malaysia pada masa akan datang ?
4. Apakah nasihat puan kepada mereka yang bercita-cita untuk menceburi industri seni kreatif sebagai seorang pelakon ?

15.0 DIARI PENYELIDIKAN

Tarikh	Masa	Aktiviti	Tindakan
29 Mac 2022	3:50 PM	Membentuk kumpulan	Selesai
30 Mac 2022	3:14 PM	Pemilihan dan mencari maklumat seniman artis veteran	Beberapa seniman telah disenaraikan dan diberi kepada sebelum mulai menghubungi melalui pelbagai platform sosial media
8 April 2022	11:00 PM	Mula menghubungi tokoh-tokoh yang telah dipersetujui oleh pensyarah	Masih menunggu maklum balas
10 April 2022	4:00 PM	Membuat kertas kerja	Selesai
14 April 2022	1:00 PM	Menghantar kertas kerja untuk disemak	Selesai
21 April 2022	2:00 PM	Pembetulan kertas kerja	Selesai
27 April 2022	1:30 PM	Menghubungai Puan Fatimah	Memaklumkan Puan Fatimah mengenai hasrat untuk menemual bual beliau atas urusan akademik

10 Mei 2022	5:19 PM	Menerima maklum balas daripada Puan Fatimah melalui ' <i>Instagram</i> '	Bersetuju untuk ditembual serta memberi nombor telefon manager
16 Mei 2022	2:00 PM	Merangka soalan temubual sebelum sesi perundingan	Selesai
17 Mei 2022	2:00 PM	Sesi perundingan bersama pensyarah	Memperbaiki soalan temubual sebelum temubual yang sebenar dijalankan
18 Mei 2022	1:00 PM	Menghubungi pengurus Puan Fatimah bagi mendapatkan tarikh serta tempat yang sesuai untuk temubual	Mendapat persetujuan awal temubual secara dalam talian
10 Jun 2022	9:00 AM	Perundingan dan pembetulan kertas kerja bersama pensyarah	Menambah maklumat dalam kertas kerja
15 Jun 2022	8:30 PM - 9:30 PM	Temuduga awal bersama Puan Fatimah Abu Bakar melalui aplikasi " <i>Google Meet</i> "	Selesai
25 Jun 2022	11:00 AM - 1:30 PM	Menjalankan temubual bersama Puan Fatimah di kediamannya di Mutiara Damansara	Mendapatkan maklumat yang diperlukan daripada tokoh berdasarkan soalan-soalan yang telah dirangka

27 Jun 2022	2:00 PM	Permulaan menyediakan transkrip	Memahami “ <i>Verbatim Transcription</i> ” sebelum memulakan penulisan transkrip
28 Jun 2022	3:00 PM - 3:30 PM	Perundingan dan pembetulan transkrip bersama pensyarah	Selesai
15 Julai 2022	11:50 PM	Penghantaran sebahagian transkrip dan draf artikel	Selesai
20 Julai 2022	2:00 PM - 3:00 PM	Sesi perundingan mengenai pembetulan transkrip dan artikel bersama pensyarah	Pembetulan transkrip dibuat dan pengubahan tajuk artikel
21 Julai 2022	10:00 AM	Menghubungi pensyarah perunding yang telah disyorkan oleh pensyarah	Menghubungi Madam Jannatul Iza serta mendapatkan pendapat beliau mengenai topik artikel
24 Julai 2022	1:00 AM	Penghantaran transkrip lengkap	Selesai